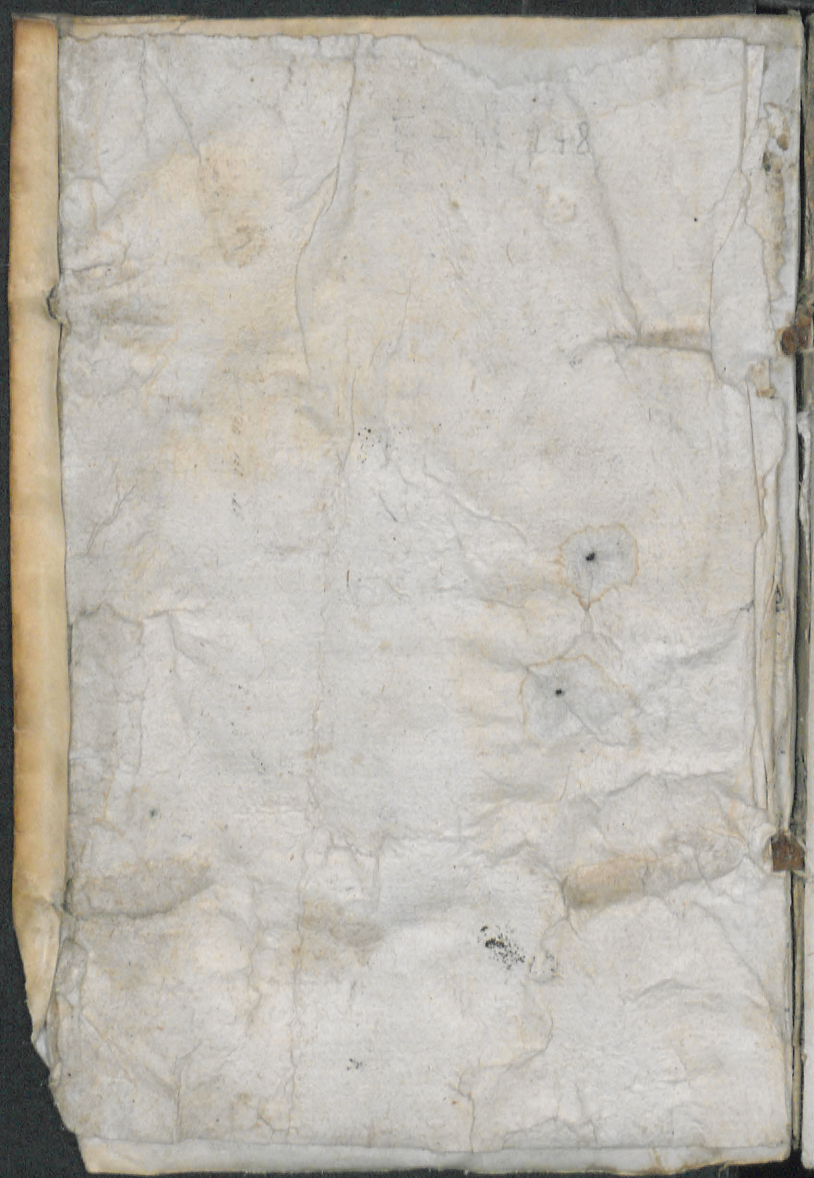

Comma
abo pisa
del me
Katholik
S

Dp 150

CENSURA *De 1338.*

Albo

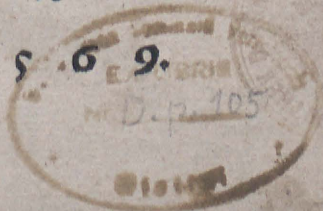
Rozsadek / iedne-

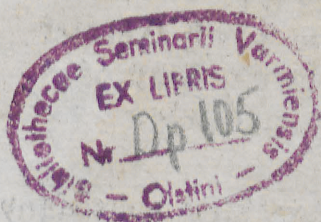
go Kátholiká przy prawey
a stárożytney Wierze stoiacego /
ná Rozsadek y Censure Mini-
strom Tigurskich y Heydelber-
skich / o kóło náuki przeciw Troy-
cy Swietey / w Polsce nie-
dawno rozsianey.

¶ Książki weżone y pożyteczne / a tych
czasów / ktorých sie wiele Sekt námno-
żyto / bázdo potrzebne : Teraz z Lá-
cińskiego ięzyka ná Polski
przetłózone.

1 5 6 9.

no. inv. Dp VI 142

Czytelnikowi łaskawe-
mu/ Tłumacz tych Książek
łaski Bożej y zdrowia
długiego życzy.

Nasze Książki bardzo pożyteczne y
potrzebne / Czytelniku miły / z
Łacińskiego ięzyka na Polski prze-
łożone. Ktożkolwiek ie napisać (acz
ptać po pierzu w Łacińskim ięzyku
poznać / Pamię Boże mu zapisać) nie-
mógł nic ani potrzebnieyszego / ani po-
żytecznieyszego dzisieyszych czasów na-
pisać. Drosły ty Książki z Pisma Ti-
gureżyków y Heydelberczyków przeciw
Trinitarzom: w którym ku utwierdze-
niu nauki o Trocy świętej / brali sobie
na świadectwo y na pomoc Oycy świe-
te / Concilia / y Stárożytność / iż tak
zawždy wierzone y wżono. Na co im
pod Tytułem Grzegorzowym Gentilis
odpowiedział / że to co przywodzicie sa
stare śmąty / Ktoresćie wy pierwey po-
drápali w inszych artykułach Wiary.

Przedmowa.

A czemuż ie teraz chcecie tatać? Gdyście wy ie w iednych rzeczach odrzucili/ a czemu my ich niemamy we wszystkich odrzucić? Gdyście wy dach y ściany nauki Papiestwa/ to iest Kościoła powszechnego/ rozebrali: a czemu niemamy fundamentu około Trojce świętey rozebrać? a nowego szerego kamienia słowa Bożego niewystawić? Stad wrosły ty piękne Książki / w których iest naprzod dostatecznie pokazany fundament wszystkich Heretyków/ na którym sie sádza: a iż nie stad inad ty wszyscy Kacerstwa wrosły iedno z odstapienia od Papiestwa/ to iest od Kościoła Powszechnego. A gdy sie raz do tego droga pokaze/ iuż wrotu niemaß / ani za den takiego kresu może wżymić/ za któryby sie drugi daley w Kacerstwie postąpić nieważyt.

I Potymci wystawiono postepę Kacerzow tego wieku/ y iako ieden drugiemu droge toruje: a ym daley tym więcej przezbożności i bluźnierstwa sie przyczynia.

I Wład to/ich samych y swary y skargi/ iako

Przedmowa. 3.

iało sie lamentuia że wiele Papieżow
daleko cięższych y okrutnieyszych miasto
iedne^o nastalo / własnymi świadectwy
ich osobnie sa opisane.

¶ Atemu/ iało p. Bog ym daley tym
bárziej wietsza ślepota na Kacerze do-
puszcza / iało grzech grzechem karze /
iało z ścieżki mátey/ sstała sie droga
gniewu Bożego.

¶ Zátym/ chytrość stárego Weża kto-
ry Jewe zdrádził/ y postępkí tego/ ktory
mi tych czasow od mátych rzeczy do tak
hániebnych á stráśliwych słuźnierstw
ludzie przywiódł / pięknie sa wymalo-
wane.

¶ Przytym teź/ nierzady á cudzołóstwa
duchowne Kacerzow sa nadobnie prze-
łożone/ y iało polska/ ktora byla do tych
czasow Pánu Chrystusowi iało Pánná
czystość/ śláteczność/ y prostote Wiáry
swey zachowála/ zwiedżiona przez te-
goż Weża iało Jewá/ od prostoty Wiá-
ry odstąpiwszy / wiele rozmaitych nie-
rzadow y cudzołóstw duchownych/ z ro-
zmaitymi Heretykami náptodziła.

¶ Nákoniec / groźby miłego Boga /
którymi

Przedmowa.

Którymi ty cudzołostwa y nierządy duchowne karać będzie / prawie Prorockim duchem są przydane / z pięknym na pominaniem z słowa Bożego wziętym / aby się ci którzy odstąpili / do Pana Boga / iedności Wiary / y Kościoła Powołanego / nawrócili : A pasterze naszymy / tak Świeccy iako Duchowni / aby o trzodzie im złecone / z ktorey Panu Bogu sroga liczba dać musza / wietśza pieczę mieli.

¶ Ale iuż sam rączę / prośe cie / pilnie a bez testności czytaj to pisanie / ktore iest pełne pięknych wywodow y swiadectw rozmaitych Pisma swietego / y Wyow swietych : a Panu Bogu dziekuy / że y tych złych czasow ma takie ludzi / którzy Duchem iego nieinaczej iako ko palcem okrutne błedy Kacerskie w kazuia / a lud Boży / aby się ich pilnie strzegł albo się w nich wpaśmiał / napominania.

4.

✠✠✠✠✠✠✠
 ✠✠ **K**atholiká ie ✠✠

dnego przy prawen á Stá
 rożytney Wierze stoiacego / Roz-
 sadek y Censurá / ná Rozsadek y
 Censure Ministrow Thigur-
 skich y Heydelberskich / okolo ná-
 uki przeciw Troycy Swie-
 tej / w Polsce nieda-
 wno rozsianey.

Rzeczędsem

Rozsadek y Censu-
 re wáse Heydelber-
 scy i Thigurscy Mi-
 nistrowie / okolo ná-
 uki przeciw Troycy
 S. w oyczyźnie mo-

iey przez niektóre wichrowáte ludzi nie
 dawno rozsianey. O iáko bych temu byt
 rad / gdybyscie iáko to / tak wiele inych

Rozsadek Chrześcijański

Roznice
o koło
Wiary/
iako mo-
ga być la-
wie roz-
strzygnio-
ne.

DPhilip
Melan-
chton w
prefaciey
in corp9
doctrinae
Christia-
ne.

rzeczy byli napisali. Day Boże abyście
też byli w rozsądku okoto inszych nauk/
okoto ktorych tego wieku naszego spor-
iest/tegoż obyczajm użyli. A żebyście nie-
iaka władza przy Oycach świętych/sta-
rożytności/y Conciliach zostawili/a im
miejsce iakie byli dali. Niewidzieliby-
śmy teraz Kościoła Bożego / tak wie-
lem skądych błędow żalosnie zespe-
conego / ani byśmy patrzyli na tak cie-
skie nawatności / ktore ze wsad te-
raz nim trzesa y wen bija: ani by były
wsy nas wszystkich tak strasliwego blu-
źnierstwa / tak od tych na ktoreście sie
Censura wasza oborzyli/ iako od was y
od inszych wiela wam podobnych/ nie-
slychaty. Abowiem nie bez przyczyny ie-
den z waszych sie skarży / iż teraz wolno
kżdemu dziwne nauki wymyslać: po-
mieważ do tego przysło / iż Zwierzch-
ność w tey mierze iest zrucona.
¶ Lecż iuż podobno rozumiecie / iako
iest daleko latwiey początek odstapie-
nia od zgody Kościoła powszechnego/
ktory wy Papiestwem zowiecie / niżli
koniec naleść. Gdybyśmy my rzekli /
żeście

przeciw Rozsad: Kácer. 5.

żeście wy sami temu sprośnemu Kácerowi / Kto jest
 stwu / Które teraz słusznymi wywody zbi- przyczyna
 iacie / przyczynę dali / żeście wy ie sami sekty Tri
 wylagali y rozmnożyli / że oni za wami nitazowo
 iako za Mistrzami y Preceptorami swes tego wie
 mi idac w te przepasć ostateczney nie- fu.
 zbożności wpadli / bez pochyby ten nasz
 rozsadek mnieyby w was miał ważno-
 ści. A to z tey przyczyny / iż nie iestefiny
 z waszego cechu / y żeśmy sie nie wiecey
 wasza strona / iako ina wśelaka niezgo-
 da y haniebnym rozdzielaniem / bzydzia-
 li. Anismy sie o żadna rzecz inśa wiecey
 starali / iedno abyśmy ze wszytkim swia-
 tem w pokoju Pana Chrystusowym / w
 iedności Kościoła powszechno / w mi-
 łości braterskiej / co wy Papiestwem zo-
 wiecie / trwać mogli. Tak dalece / iż gdy
 by nas ktcho z tey przyczyny Papiężniki
 chciał nazywać / nietylkobysmy sie tego
 przezwiśka wstydzili / alebysmy ie sobie
 za bårzo ozdobne ku czci y chwale naszej
 poczytali. Dapież-
 Jż sie tedy takowymi być walebne
 wyznawamy y popisac zawżdy chcemy /
 nie bez przyczyny ten nasz Rozsadek o-
 koto was moglby wam być podezrzany.

Kosztadek Chrześciński

Sárnice-
fi.

Aleć tho inż o was twierdzi ieden wás
Minister / álbo cechu wászego towá-
rzyś : á żeby wam ieszcze wietse podzi-
wienie wżynić mogło / tenże / ktory ten
Kosztadek wás okolo náuki ludzi nie-
spokoynych á wartogtowow w Krá-
wie dat drukować. Miał ten przeciwo-
im ná iednym niemáтым Zieździe kilka
Kazania iezykiem Polskim / ktore daw-
sy wnet do druku / chćiat aby ná swiat
wysły. A iz tego obyczaju wiele ich wży-
wa / że ná pierwszey kárcie miejsce kto-
re z Pisma kłáda ku rzeczy ktora sie w
Księgách toczy należace / to mu sie Pi-
smo zdáto polożyć: Bysćie byli iáłowá-
moia nieoráli / nigdybysćie sie byli nie-
dorozumieli. Czyie to sa słowa / wiećier-
A wśákże dla tych / ktorzy nie sa ták w
Pismie biegli / krotko to wytoże. Zadáł
był Sámson towarzysom swym gadke
ná iedney biesiedzie / aby mu ia pod pe-
wnym zakładem zgádlí za siedm dni.
Czego gdy przez trzy dni niemogli wży-
nić / wdáli sie do iego żony / y prosili icy
aby iákimikolwiek łagodnościami mo-
gła v meja wyludzić / iákoby sie tá gá-
ka ro-

Gadka
Sámso-
nowá.
Iudic. 14

przeciw Rozsad: Kácer. 6.

Łá rozumiatá. Co gdy oná weźymitá / y
Mieśeżanom swoim / od ktorych była
prošona / dáta znać: wnet oni przyšed-
szy gadkę wyłożyli. Zátym Sámson do-
myśliwszy sie co sie sstało / rzekł: By-
ście byli iátowka moja nieoráli / nigdy-
byście sie byli niedorozumieli. Którymi
słowy to chciał dáć znać / iż gdyby sie by-
li niedowiedzieli od iego żony / nigdyby
byli gadki nierozwiązali.

¶ Gdyż tedy tyż słowa ten towarzys-
cehu wászego / piśac przeciw tym / kto-
rych náuka y od was iest potępiona /
ná początku Książek swych położył / co-
inšego chciał rzec / iedno to: Byście
sie byli od nášych mienáuczyli / Byście by-
li Lutra / Zwingliusa / Kalwiná / pre-
ceptorow niemieli / nigdy byście byli nie
naleźli tey propoſiciey / iż Bog nie iest
w Troycy iedyny / iż niema być cierpia-
no imie ani Troyce świętey / ani Jśno-
ści / ani Persony / ponieważ w Piśmie
sie nigdziey mienáyduie. Aleście sie od
nas náuczyli / Oyce święte / Stároży-
tność y Concilia wzgárdzać: zgody w
bystkic^o Kościółá sobie za nic nie mieć /
wiecey

Rozsadek Chrześcijański

wiecey swemu osobnemu niżli wszytkie-
go okręgu Chrześcijańskiego pospolite-
mu rozsądowi przypisować / ani za-
dney rzeczy przyjmować / ktoraby iasnie
od słowa do słowa w Pismie niebyła wy-
rażona. A toć iest Játowka naszą / kto-
ra teraz orzecie : Ktora byście byli nieo-
rąli / nigdy byście sie byli w te ostatecz-
na niezbożność vsliżnać niemogli.

¶ A żebyście niemniamieli iżby ten wy-
kład był wymysłu naszeo / Melanchton
też wasz tychże słow na tenże sens przy-
wodził / bo tak napisał w swojej ostatecz-
ney Chroynice : Ależkolwiek Wiara
gruntunie sie na słowie Bożym / a forma
rozsadku maia być Pisma Proroctie y
Apostolskie / y Symbola albo Kreda /
wszátże głosu świętego Kościoła wez-
tego słuchać / iest rzecz dobra y pobożna
wedle słow: Byście byli Játowka moia
nieorąli / niedorozumielibyście sie byli.
Barzo dobrze Melanchton tych słow w-
żył / chcąc okazać iż tak wiec Pisma Pro-
roctie y Apostolskie dobrze rozumiane
być mogą / gdyby kto orat Játowka Ko-
ścioła: to iest / gdyby głosu iego słuchał /
gdyby

Proroc-
kie y A-
postol-
skie Pi-
smia iako
mogą
być nale-
piey roz-
umiáne

przeciw Rozsad: Kácer. 7.

gdyby iego rozumienia Pisma / ktore on
nam wkaże / náśladował.

J Leż ten wasz towarzys powiada / iż Trinitas
nie Kościoła Boskiego / ale wasza Já rze po=
lowka orali / ci / ná ktoreście sie teraz o= chop wa=
borzyli. Widżicie tedy co za rozsadek ie= żeli od
go iest okolo was. Ale ani wy sami te= Lutrá y
go przyćie / gdy fundament tych / prze= Tygur=
ciw ktorym ortel wydawacie / ná kto= czykow.
rym sie oni mocno sadza / tymi slowy o= Funda=
kazuiecie: Fundament nauki ich / ná ment nás
ktorym sie inſe rzeczy podpieraia / ten uki Trini=
iest / że wszyſtka nauka w Papiestwie by= tarzow.
ta skazona / á tylko cáta formuła Krztu /
pod drożdżami byta zostawiona. Albo= To naye=
wiem Antichrist nic całego nie zosta= dzieſw
wił / á tak niemoże być wierzone / aby Rozsad=
nawietſza albo nauka napřednieysza fuTigur
zbawienia niemiała być zepsowana. czykow o
Przeto oni rzekomo to obaczmyſy / su= Trinitas
kali inſey á prawdziwey nauki / o tych rzoeh.
artykulech w Piśmie ſwietym / y w ſta=
rych Oycach bliſkich czasom Aposto=
ſkim / ktora iest im obiawiona. Tho o
nich powiedziały / przydawacie: Ná
on czas gdy kwitneto Papiestwo / cięſto
Szatan

Rozsadek Chrześciński

Szatan Kościół był utrapił/ gdy wśys-
tkie Papiestkie wymysły za słowo Boże
był wtracił. Ta zdrada gdy iest odkry-
ta/ przeciwna droga idzie/ y radzi aby
zgotą wśyskto było wyrzucono/co w Pa-
piestwie było przyieto: Ale iesliby to tak
iść miato/ musiatoby być odrzucono wś-
yskto Pismo / musiatoby być odrzuco-
ne Kredo Apostolskie y Nicejskie: abo
wiem ie w swych Kościołach czytaia y
śpiewaia Papiężnicy.

J Wasze tho są słowa Tigurczykowie /
ktorymi gdy nieprzyaciele chcecie zbosc/
sami sie wybadacie. Fundament ich
nauki / na którym sie ostatek gruntuie/
ten powiadacie być / iż w Papiestwie
wsytká nauka była skazona. Proszę was
kto ten fundament naprzód záłożył?
Jeslibym rzekł / żeście wy byli napier-
wszy/podobnobym sie na powieści swey
nieco mylił:ale iednak to pewna/ żeście
wy byli pierwszy / niżli ci ktorych nauke
ortelem swoim potepiacie. Abowiem
ten który sie na tym fundamencie na-
bárziley sádził/ napierwszy był tego nie-
szczęsne^o wieku nášego Marcin Luter/
po nim

In Ter
ktorego
fundá-
mentu
wżywał.

przeciw Rozsad: Kácer. 8.

po nim tudzież wy idziecie : Ktorzy bez
 dac naprzód wiernymi weźniami y ná-
 śladownikami Luterowymi / iáko máto
 przedtym rozumienie y zgóde Kościo-
 ła Powsechnego / tákescie y Lutrą po-
 tym porzucili / á ieliście sie Zwingli-
 ſhowey náuki dawno od Kościoła po-
 tepioney : Ktora wezy / że to iest fáłš co
 mówi wieczna prawda Pan Chrystus /
 Gdy wziąwszy Chleb / błogostawil / ta-
 mal / y dawał Zwoleownikom swoim mó-
 wiac : Bierźcie á iedźcie / To iest Ciało
 moje : ponieważ tam niemáś ciátá we-
 dle náuki wáſzey / iedno figurá ciátá.
 Byto teź y inych niemáto / Ktorzy sie teź
 ná tymże fundamencie sádzili / Ktozeby
 dlugo byto wyliczáć. Ale ci z ktorymiscie
 walkę zaczęli teraz / sa miedzy infymimi
 niemal oſtáteczni : Bo tho Kácerstwo
 dopiero niedawno / w Polſce zwiá-
 ſeżá / ſie wſeżeto. Ktory tedy tych / prze-
 ciwko ktorym wależycie / tenżeć y wáſzey
 y inych wſytkich Heretyków náuki fun-
 dament byl / iest / y bedzie záwždy : gdyż
 ledwie ſie znaleźli kiedy iácyſkolwiek
 Heretykowie / ktorzyby ſie ná nim mo-
 cnie nie-

Zwingli-
uſowe
Kácer-
stwo da-
wno po-
tepióne.

Trinita-
rzow Ká-
cerstwo
nowe w
Polſce.
Wſyſt-
ſich Ká-
cerstw
fundá-
ment.

Cypria.
Libr. 1.
Epist. 3.

Rozsadek Chrześciáński

enie niebudowali. Dat o tym świádecz
two świety on Męczennik Cyprian/
przed tysiacem y trzemi sty lat/ gdy do
Korneliusza piśac mowi: Abowiem nie
skad inąd Kácerstwa powstały / álbo
odścepienstwa sie wrodzily/ iedno skad/
iz Káptanowi Boże^v posłuszeństwo sie
miedzieie/ áni ieden w Kościele do cza
su Káptan / y do czasu sedzia na mieys
scu Pána Chrystusowym/ bywa poczy
tan : Ktozemu gdyby wedle Bożego
przykazania wszytko bráterstwo byto po
słusne/ żadenby przeciw zebraniu Ká
ptanow nie niewzruszył/ żadenby po
rozsadku Bożym/ po głosiech ludu po
spolitego/ y po zezwoleniu Biskupow/
sedzim sie inż nie Biskupá ále Boga
sámego nieczynit : żadenby roztárgnia
waniem iedności Kościoła Pána Chri
stusowego nierozrywát : żadenby sobie
sie podobaiac / y nád inſe sie podno
żac/ osobno okrom Kościoła/ nowego
Kácerstwa niewymyslat.

¶ Widzicie iáko świety on Biskup y
Męczennik veży / iz to iest fundáment
Kácerstwa y odścepienstwa wseltie^o/
nie być

przeciw Rozsad: Kácer. 9.

nie być posłusznym nawyższemu Biskupowi / nie uważać w siebie iż on jest ieden do czasu Káptan / y do czasu siedzenia mieyscu Pána Chrystusowym / ale iego nauki siedzim sie czynić : iż niemal nie infego nie jest być Kácerzem / iedno twierdzić że nauka w Papiestwie jest zepsowana. Abowiem co inego przez Papiestwo może być rozumiano / iedno Kosciot Powsechny. Wiechay ná to iáko chca piekielne brony skrzytaia / przed sie iednak to jest szczyra prawda / iż iáko gdzie Krola niemáš / tam Krolestwo być niemoże : thak gdzie Papieža nieáš / tam ani Kosciot Powsechny / ani tym przezwiskiem mianowan być może. Bo gdzie jest iedna Owczarnia / tam też y ieden Pasterz być musí : ani jest żaden pewnieyszy znák Kosciota Bożego / iáko porządna successia albo stopek nawyższych Biskupow. Tá jest ktora Augustina ná tonie Kosciota dzierżata: Te Ireneus / Hieronym / Tertulian / Origenes / Optatus / nákoniec wšyscy Kátholikowie záwždy przyznawali. Jáko Wiara niemoże być iedno

Heretykiem być co jest.

Papiestwo jest Kosciot Powsechny.

Augusta w Lisie fundamētum / cap. 4
Irenaeus li. 4. c. 63
Cypr. li. 4. Epi. 6a

Koſaadek Chreſciański

Hier. ad iedną/ oſrom ktorey coſolwiek ieſt/ iá
Damasū ko prawdziwie od Hilaryuſa ieſt nápiſ
Tertu. de ſano/ nie Wiara ieſt/ ale przewrotnoſć
Preſcrip. Wiary: tak y Koſciot gdyby ieden nie
Optatus byt / Bożnica Szataniſka lepiey / niſli
Libro 2. Koſciotem Bożym/ ma być nazwan.
coñ Doz Albowiem Szatan ieſt ktory roſpraſa /
natistas. Pan Chriſtus ktory zgromadza: Szat
Hila. li 8 tan czyni rozdzielenie miedzy bracia/ p.
deTrinit. Chriſtus nie rozdzielenia/ ale poſoiu á
Lucę 11. miłoſci Bog ieſt. Dla tego chciał vm
Oſec 13 rzeć/ aby ony ktorzy byli przez Szatana
1. Cor. 14 roſproſemi/ Krwia ſwoia droga zgro
Ioan. 11. madził. A przeto ieſli niebedzie iedno
zgromadzenie/ niemoże być Koſciotem
Cant. 6. Pana Chriſtuſowym. Jedną ieſt Go
lebiżka moia/ (mowi oblubieniec) do
ſkonata moia: iedną ieſt matce ſwoiey.
Ephes. 4. Jedno ciato/ ieden duch/ mowi Páwet
Exod. 12. ſwiety. Jeden byt dom w ktorym poży
Koſciot wano Baranka/ oſrom ktorego niego
niemoże dzito ſie go pożywać. Then ieden dom/
być iedc/ byt figura iednego Koſciota Powſzech
ieſli nie nego. Ale iako to może być aby ieden byt
bedzie Koſciot/ ieſli niebedzie miat iednej glo
miał ie wy Páſterza iedne/ Papięza albo Bi
dne Pá ſterza.
ſterza.

ſkupá

przeciw Rozsad: Kácer. 10.

skupá iednego. Mowi Pan Bog: Wz Eze. 34.
zbudze nád nimi Pásterzá iednego. A Ibid. 39.
ná drugim mieyscu: Pásterz będzie ieden
wszystkich. A w Ewángeliey Pan
Christus: Będzie ieden Pásterz / y ied- Ioan. 10.
dná Owczárnia. Pięknie oboie rzecz
złączył: ábowiem niemoże być iedná
Owczárnia / iesli theż niebędzie ieden
Pásterz.

¶ Ale powiádaćie iż ten ieden Pásterz
iest Christus. A wiec co? Aza y my in-
szego / á nie Pána Christusa / Pásterzem
być znamy y wyznawamy? A owšem
my to wielkim glossem wystawamy / iż
Pan Christus iest ktory nas pásie slo-
wem swoim / Pan Christus iest ktory
nas pásie Sákrámentámi swymi / Pan
Christus iest ktory nas pásie nadrożs-
Ciałem y Krwíá swojá: ktory by nas
niepásł / proznoby pásli wszyscy inszy lu-
dzie śmiertelni / ktorzykolwiek wrząd
Pásterški máia. Wiecey ieszcze coś od
nas vslyszycie Tigrzeżytkowie: Nietyl-
ko Pásterzem y strożem dusz nászych / ále
y Krolem y Pánem nászym / ktory ma
w mocy máietnosci náse wszystki / i sámy
ciála

Nie sie
nieubli-
ża Pónu
Christus
sowigdi
Papież
iest ie-
dnym Pa-
sterzem

Rozsadek Chrześcijański

ciąta nasze/ Pána Chrystusa być wyznawamy.
 Wywod wamy. Azali dla thego bedziem mni-
 od podo: mać/ iesli Zygmuntá Augusta Krolem
 bieżństwa y Pánem naszym/ iesli majątności y cią-
 zwiierz- ta nasze iemu być poddane wyznawa-
 chności my / abyśmy w czym przez tho vblizyli
 Swiecz- chwale Pána Chrystusowey: o ktorym
 kiey. prawdziwie śpiewa Kościot: Tyś iest
 sam Pan. A ia (Tigurczytkowie) bez
 wątpienia tho twierdze y wyznawam
 przed wami/ y tym sie popisuię/ aczkol-
 wiek niemam nic nád to prawdziwesz-
 go co Kościot śpiewa / Tyś iest sam
 Pan/ iż przedsie y Krolem y Pánem
 moim iest Zygmunt August / iż iemu
 majątności moje / y nád to ciało moje
 iest poddane: ktorogo też nád to głowa
 wśystkiego Krolestwa być wyznawam.
 A iednak przedsie niemam za to sobie /
 abych miał y w namnieyszey rzeczy Kro-
 lá onego nád Krolmi/ y Pána nád Pá-
 ny / dostoięństwu vblizac: gdyż za ista
 rzecz mam / iż iemu posłuszeństwo od-
 dawam/ gdy Krolowi memu Zygmun-
 towi iestem posłusen: Ponieważ prze-
 zeń Krole Krolnia/ y możni skaznia sprá-
 wiedli

przeciw Rozsad: Kácer. II.

wiedliwość. Jego roszkanie iest / aby Rom. 13.
 Każda dusza zwierzchnościom Przetoz^{1. Pet. 2.}
 żonym była poddana / a żebyśmy byli
 poddani Krolowi iako nad inſe przez
 tożonemu / y iemu czołem bili. Ze gto
 wa Krolestwa iest Pan Chriſtus / że ie
 rzađzi y ſpráwuię / Ktoćkolwiek iest zu
 petnego rozumu niewatpi: Ale iż cży
 má náſymy cielesnymy (ponieważ wa
 ſtańit do niebá) widzian być niemoże
 Orząd ten przez tego / Ktożego widzieć
 możemy / Krolá ſpráwuię. A co o Kro
 lu / toż też y tak wiela ſłow o Paſterzu
 á Przetozonym duſz náſych bez watpie
 nia twierdze / iż go moim y wſyſtkiego
 Koſciola Biſkupem / y pod gtowa Pá
 nem Chriſtuſem / nawyſſa gtowa być
 wyznawam Pánuſá cżwarte^o Papie
 ſa iżem mu poddańſtwo / wżciwoſć / i po Papie
 ſuſeńſtwo wſelákie powinien. Czym żow pra
 mierżkac żebych rozumiat ábych miał co w dſiwy
 chwały P. Chriſta prawdziwego y na^y wlaſny
 wyſſe^o Biſkupa y Paſterzá / y wſyſtkie^o orząd.
 go Koſciola gtowy vmnieyſyć : ale też
 mocnie wierze / że ia dáleko wiecey tym
 obyżaiem zdobiej rozmnażam. Albowiē

Rozsadek Chrześcijański

on iest ktory osoba Piotrowa wysytki
 owieźki swoje/ pāsieniu porużył: kto-
 ry gdy sam między nami widoma by-
 tnościam mieścić niemiął/ iego posłu-
 gi w pāsieniu trzody swojej na swym
 miejscu chciał użyć: nie żeby moc y do-
 stoienstwo swoje z siebie składając miał
 nań włożyć / ale żeby tylko swoy urząd
 przezeń sprawował: iako też ku spra-
 wowaniu rzemieśla swego / rzemieślnik
 naczyńia używa. A przeto przed sie on
 trwał zawsze głowa Kościoła najwyższy
 Biskup iego y Pasterz/ przed sie rządził
 Erolnie / y władnie w Kościele: ale ie-
 dną sprawę swą przez swego Biskupa
 Piusa czwartego okazał: Nie żeby iey
 niemógł sam przez sie okrom żadney po-
 mocy albo naczyńia wypełnić / ale mu
 sie tak podobato swoje dobroć nam oka-
 zać/ gdy z ludźi sobie obiera ktorzyby na
 świecie zań poselsstwo sprawowali/ kto-
 rzyby byli tajemnic woley iego tłuma-
 cze/ ktorzyby na koniec osobe iego na so-
 bie mieli. Ani mu sie zdał inšy mo-
 cniejszy ku zachowaniu iedności wezeł/
 ktorzymby swoy Kościół związał/ okrom
 tego

przeciw Rozsad: Kácer. 12.

tęgo / aby był tego iednego w nim prze-
 łożył / Ktoregoby widomey posługi w
 sprawowaniu używał: Ktoremu ileto-
 wiek poddaństwa / czci / y posłuszeństwa ^{Cześć Pa-}
 bywa wyrządzano / nie Piusowi ^{pieżowi} ^{wyrza-}
 temu / ale samemu Panu Chrystusowi ^{dzona / ku}
 bywa wyrządzano. Przeciwnym oby- ^{P. Chri-}
 czaiem Ktokolwiek go odzruca / nie Pi- ^{stusowi}
 nsa ^{sie} czwartego ale Pana Chrystusa od- ^{sie} ^{ściaga}
 rzuca: iako czytamy że Pan rzekł do Sa-
 muela / Nie ciebiec odzucili ale mnie / ^{I. Reg. 8,}
 abych nad nimi nie królował. A przeto
 jeśli sie wam będzie zdało abysście mie
 nietylko Papista ale y Regista nazwa-
 li / nietylko mi to przytkro niebędzie / ale
 też bede rozumiał iż mi jest wielka ^{część}
 wyrządzona: gdyż ku ^{mnimaniu} ^{ka-}
 zdego wielka tho rzecz jest y ozdobna /
 Wiare y poddaństwo Ktore powinien
 Zwierzchności od Pana Boga postá-
 nowionej / zawsze oddawać. Wła dru-
 ga strona nie niemoże być ^{fromotniej-}
 szego y bezecniejszego / iako od tey Wiá-
 ry y poddaństwa odstepować: co wie-
 my iż od wászych / Tygurezykowie / jest
 wczymiono / y przed talem dziesiąt lat
 w Niem-

Kozsadek Chrześciánští

w Niemcach / wnet ná počátku nášta
 ma tey wášej piatex Ewágeliex / i dopie
 ro niedawno we Fránciex. Ktorých to
 časow / ktorzykolwiek to sobie mieli zá
 fromote aby Papieżnikámi byli miáni
 y zwáni / čiž áni Cesárystámi / áni Re
 gistámi zwáni y miáni býť niechcieli :
 ale iáko máto przedtym Papieżowi / ták
 medlugo potym swoich Ksiażat iárza
 mo zrzuciť sie kusili / przeciwo ktorým
 niesláchetná walke podniesli. Skad
 každemu iáwno sie okazaue / že áni zá
 Kátholiká moze býť mian kto nie iest
 Pápišta / áni zá wiernego poddanego
 Krolá swego kto nie iest Regista. Cze
 goby mi niebyto trudno wiela stárych
 Oycow świadectwy dowiesť : ale iž sie
 to indziej seroce okazało / teraz ná iez
 dnym albo ná dwu bede mial dosyć.

Nie iest
 Kátholik
 ktem kto
 nie iest
 Papież
 Kniżem.

Nowato
 wo Ká
 cerstwo
 Skad pro
 slo.

¶ Nowatusá ktora rzecz insza wżynitá
 Heretykiem / iedno že powiádať iž bytá
 skáżona náuka w Papieštwie przyieta :
 w tym / ižby wpádli w grzech po Krzcie
 niemieli býť od pokuty y odpuszczenia
 grzechow oddaláni. Dla ktorey też przj
 czyny bezecznie sie byl odlaćzyt od porząd
 dnego

przeciw Rozsad: Kácer. 13.

dnego Biskupa Korneliusa / Stolicy
 przeciw Stolicy był podniósł / Oltarz
 przeciw Oltarzowi postawił. Dla cze-
 go ostrze nań doćiera Cyprian: a więcej Cypr. li.
 iż ieden jest Kościół / Który iednym 4. Epi. 24
 wnatrz y zewnatrz być niemoże / ná-
 koniec tam zamyka być Kościół / Ké-
 dy Papieża Korneliusa wyznawáia /
 Który pośabianie porządny obránim
 nastąpił. Chwali też Antoniana brás-
 tá / iż z Korneliusem / to jest Cbo tak sam
 Cyprian mówi) z Powšechnym Ko-
 ściółem miał spotecznosc. Tak on mieć
 spotecznosc z Papieżem Korneliusem /
 to jest być Papieżnikiem / nie co inego
 wyktáda / iedno mieć spotecznosc z Ko-
 ściółem Powšechnym / iż nie inšego ie-
 dno Papieżnika Kátholikiem chce ro-
 zumieć. Nie ináčey też Hieronym / Kto-
 ry do Dámásá Papieża pišac tak mo- Hieron-
nym do
Dámásá
 wi: Z Swiatobliwoscia twoia / to jest /
 z Stolica Piotrowa mam spotecznosc:
 ná oney opoce wiem że jest Kościół zbu-
 dowan: Ktobykolwiek nie w tym domu
 Baránka iadł / zmázany jest. Zmázá-
 nym Hieronym zowie y od Kościółá
 C Bożego

Rozsadek Chrześcijański

Bożego oddalonym / Kto z Papieżem
spoleczności niema. A mało co niżej do
tegoż pisac / mowi: Nie znam Witalis-
sá / Meletyusem sie bzydze / o Paulinie
niewiem: Ktokolwiek z toba nie zbiera /
rospiera: Kto nie iest Chrystusow / An-
tichristow iest. Tak on Máz bázro świe-
ty i wżony / Ktobykolwiek z potomkiem
Kybitwin Papieżem nie zbiera / po-
wiada że nie do Pána Chrystusa / ale do
Antichrista należy. Szátánistami ie bez-
spiecznie być twierdzi / Ktozy nie są Pa-
pistami. Co ieszcze iásniey opisuie w Li-
ście Ktozy zá tym tudzież idzie: Na trzy
części (powiada) roztárgniony Roz-
ściot / chce mnie co przedzy do siebie po-
rwać / ia tym czasem wolam : Jesli sie
Kto z Stolica Piotrowa złącza / moy
iest: Meletius / Witalis / y Paulin / po-
wiadaia że przy tobie stoia / mogtbych
wierzyć Kiedyby to ieden twierdził: Te-
raz albo dwa klámaia / albo wszyscy.

Szátáni
stami są
Ktozy
nie są Pa-
pistami.

Kácerze
zmyślali
iako by z
Papieżem
dzierzeli.

Widzicie Tigurezytkowie iako przedtę
y Kácerze aby niebyli osádzeni / ale żeby
zá Kátholiki byli miani / zmyślali iako-
by przy Papieżu stali : iż v nich to bytá
pewna /

przeciw Rozsad: Kácer. 14.

perwna/ że nie iest Kátholikiem/ Ktoby
niebyt Papieżnikiem. A tak o Paulinie
y o Apollinariusie piše w Hystoryey swo-
iey Theodoret/ iż obádwa twierdzili iá-
koby sie z Papieżem Damássem zgadzá-
li/ áby thym łatwiey ślad swoy zákrýć
mogli.

¶ Tak y Eutyches obiecowat sie we
wszem Leoná Papieża sentencyey ná-
śladować. Toż uczynił Antemius / wy-
rokiem wtorego Concilium Konstanti-
nopolskiego potępiony. Moglbych tu
y drugie miejsce Hieronymowe przy-
wieść/ gdzie Demetryadem Pánnę ná-
pomina / áby świętego Innocencyusa
ktory iest potomkiem Stolicy Apostols-
kiej Wiare dzierżátá/ á obcey náuki nie
przyimowátá. A drugie/ gdzie tak mo-
wi: Jesli sie Rzymskiej Wiary dzierży/
tedysmy sá wespołek Kátholikámi. A
drugie Ambrożego: Pytat (powiáda)
Biskupá/ iesliby sie z Biskupy Kátho-
liki/ to iest z Rzymśkim Kościołem zga-
dzat. Moglbych y záwoływánia ná Con Synod. 2
ciliach czynione przywieść/ Wsýscy tak Act. 4
wierzymy: Leo Papież thák wierzy.

Rozsadek Chrześcijański

Moglbym y Edykty Cesarzkie okazać /
aby wszyscy poddani te Wiare dzierze-
li / Ktora głowa Apostołow Piotr nas
przodku podat / a na ten czas Damas-
sus Biskup Rzymski iey strzeże: ale bych
sie długo niebawił / iedno tylko miejsce
Justinianowe przywiode : Godzi sie
nam (mowi) powiedziec y wyrok ws-
czynić / iż wszyscy ktorzyby Papieża nie-
chcieli mieć za głowę / nie są Kaptani
Boży ani wierni słudzy.

¶ Stad sie nauczyć Tygureczkowie /
za iakie macie być miáni / ktorzy Papież
jem y nauka w Papieństwie przyieta tak
sie bzydzicie / iż za nawietża hańbe to
Katholikom zarzucacie / że są Papież
znikami. Zaprawde nieinaczey możecie
być pożytani / iedno za takie iakich na-
uke o Trojcy swietey ta wasza Censura
potepiacie.

Zwoyczay ¶ Wiem coście zwykli zarzucac. Albo-
Herety- wiem to czynicie / co własne iest wszy-
kow. stkim Heretykom / iako pise Augustin:
2. Augu. iż gdy niemają czymby swe oddzielenie
Epil. 137. y ortargnienie barwili / nic innego nie-
czynia / iedno wystepki ludzkie zbierają /
a po

przeciw Rozsad: Kácer. 15.

á po wietšey części fałšywie ie mienią/
á hániebne potwarzania y sromocenia
ná Biskupy ktáda / áby ie tak y náuke
ich w mienawišc y w wzgárde v wšyst-
kich przywiedli. Ale o tym będzie inše
mieysce ku mowieniu.

¶ Podobno tež y to powiećie / iż dáleko
ieš inša rzecz okolo was / niżli okolo
tych z ktorymieście te walke záczeli. Bo-
ście wy nigdy nie twierdzili co ci twier-
dza / áby wšystká náuka w Papiestwie
była skážona. A wšak / iż y ci tego zgoła
nietwierdza / okázuiećie: ponieważ pis-
ście / iż iednak zeznawaiá že ieš zu-
petná formula Krztu zostáwiona. Day
Boże abyście wy mowili / żeby co wie-
cey byto zostáwiono: Ale gdyž Kálwin
(ktorzy chce być wáš widzián / chocia w
wielu rzeczách ieš od was rozny / áni o
sámym Sakramencie Ciátá y Krwie
Pánškiey z wámi sie práwie zgadza) tak
o Papiestwie mowi: Míásto služby slo-
wa Božego skážona á z kłamstwa sli-
iona tam kroluie náuka. Ná mieysce fałšywa
Wiečerzey Pánškiey / skáráde Swieto-
kradštwo weszło: Chwalá Boža / roz-

Kálwin
nowá
fałšywa
powiešć
lufi, ca. 8.

Rozsadek Chrześcijański

maitymi a nieznosnymi zabobony iest
zespicona: Nauka/ bez ktorey Chrze-
ścijaństwo być niemoże/ wszytká iest za-
grzebioná i wyrzuconá: pospolite Scha-
dzki/ sa bawochwałstwa y Szkoty nie-
zbożności.

J Pytam was Tigurczykowie / gdyż
nam takie Papieństwo opisuje / Azali
ten nie iawnie powiada iż wszytká ná-
uka w Papieństwie była zepsowana / iá-
ko ci o ktorych sprosney nauce rozsadek
dawacie/ ktorzy iednak wyznawają / iż
zostata zupełna Krztu formula. A ten
wasz Mistrz piše / iż nauka / bez ktorey
Chrześcijaństwo być niemoże/ wszytká
iest zagrzebioná y wyrzuconá : przeto
ani formy Krztu nam cáley zostawnie/
bez ktorey/ perona rzecz/ iż Chrześcijań-
stwa niemá. Azaz iuż sami swymi o-
czymá niewidzicie / iżście sami then
grunt záłożyli / w tych ktorychście
sie stáli sedziami/ nie mowie przedniey
rzow pirsymi / ale pierwszymi: Abowiem ten
wey Kalieft wasz fundament/ y od was do nich
winisto przyszedł. Czym sie temu wiecey dziwu-
wie zálecie / iż to w nich ganićie / co sobie sami
żyli,
zá część

Funda-
ment
Trinita-
rów pir-
symi
wey Ka-
lieft
winisto
przysze-
dł
wie zá-
lecie
żyli,

przeciw Rozsad: Kácer. 16.

za część y chwate pożytaćie. Chcecie aby wam było wolno/ co insym nie chcecie aby było wolno? Wście nam Tigurczykowie ty porodzili/ ktorych słuźmierstwa dłużej iuż cierpieć niemożecie / a z żywota waszego wysły: waszy są wężniowie/ wy iestescie ich Preceptorowie y Mistrzowie: co za dziw/ iesliśli krucy/ zle nam iáycá zmiesli?

J Ale tu odpowiecie / żeście wy nigdy náuki przyietey w Papiestwie o Troycy świętey nieborzyli. Aczkolwiek we wto- Kálwin
rym Liście do Polaków was Kálwin Trinis
iásnymi słowy nápisal/ iż ten obreżay tarz.
modlitwy ktore^o wjawa Kosciot/ Swie-
ta Troycá iedyny Boże smituy sie nad
námi/ iemu sie niepodoba / iż ma w so-
bie coś grubego y sprosnego: y zárzuca-
ia mu to przeciwnicy waszy / y chlubi-
sie tym/ iáko by sie z nimi zgadzał. A w-
szakże pozwalamy wam tego / niewiele
sie spieraiać: Ale gdyście tak śmieie á
niewstydliwie twierdzili/ iż wszytká ná-
uka/ bez ktorey Chrzescyjánstwo być nie-
może/ w Papiestwie albo w Papistryey
jest zágrzebioná y zárzuconá / iáko by
wam

Rozsadek Chrześcijański

wam byli niewierzyli ci ktorzy już do
 waszey Ewangelicy / przeciwney Pana
 Chrystusowey Ewangelicy / przeniesie
 ni / wasze wymysły mieli za Proroctwa
 Boskie: czemu by też niemieli przysć w
 to mniemanie / iż też prawdziwa o Troy
 cy świętey nauka / iest wespotek zagrze
 biona y wyrzucona: Abowiem gdyście
 nas tak byli wymalowali / ktobykolwiek
 iedno był dat iaka wiare temu waszemu
 malowaniu / iakoby był mogł ktemu sie
 przywiesć / aby wierzył iżby y nagłowa
 nieysza nauka zbawienia naszego w ta
 kowych niebyta skazona: A przeto / y za
 przykładem / y za pobudzeniem waszym
 uczynili to ci / aby daley postapili / y w
 głeboka przepasć ostateczney niezbo
 żności wpadli. Widzieli jeszcze wy dala
 le postapili niżli Marcin Luter wasz /
 y wszystkich tych ktorzy sie thego wieku
 naszego odtaczili / Hetman albo chora
 ży. Abowiem / abych mu niewoloki zna
 mienitey części iego / napierwszy on był
 ktory nieznośna iakas nadetośćia po
 wielkiey części naukę Papiestwa / to iest
 Kościotą powszechnę / potępił / z wiel
 kim lu

Sakramen
 ta
 rze daley
 postapili
 niżli Lu
 ter.

przeciw Rozsad: Kácer. 17.

tim ludzi swey ordy pochwaleniem. A
wśakże/ćżkolwiek on był wielkiey śmia-
łości / przed sie nigdy nieśmiał do they
niezbożności postąpić / aby miał przec-
izby Ciału y Krew P. Chrystusową istot-
nie w Sakramencie Eucharystiey nie-

być. Dosyć miał na tym veżyć / iż tam
przed sie zostawa chleb: a iż w chlebie/
pod chlebem / z chlebem / jest prawdzi-
we a istotne Ciału Pana Chrystusowe.
Lecz nic nie jest prawdziwszego / iedno
co ieden z Medrcow świata tego po-
wiedział: Pozwoliwszy iedne rzecz nie-
podobna/wiele inych za nią idzie. Sko-

ro ieduo ty słowá wymówił ten Here-
tykow nášego wieku Patryarchá/wnet
od wászych są pochwycone/y wnetesćie
daley postapili/ a (nad co niemoże być
wielka śmiałość y niewstydlivość)

Prawdzie wieczney/o prawdzi Ciału y
Krwie swoiey pod osobami Chlebá y
Winá/ mowiacey/ To jest Ciału moje:
To jest Krew moia: kłamstwo y nie-

prawde żądać nieżesćie sie niewstydzili.
J Kalwin chetpi sie w niektórym piś-
niu swoim/iż Luter zątrabit ná wzbu-

Żako Lu-
ter veżył
o byrno-
ści Ciała
P. Chris-
tusowego
go w Sa-
kramen-
cie.

Sakra-
mentarze
żądali
kłam-
stwo P.
Chrystu-
sowi.

Caluiny
coñ loas-
chimum
V Vesta-
phalium

Rozsadek Chrześcijański

Evangelio-
gelifos-
wie Nis-
nisty
swe cze-
sto od-
mieniaia

bzenie Sekty Sakramentarskiej / gdy
przeciw nauce ktora w Papieſtwie / to
ieſt w Koſciele powszechnym / z wiel-
kim wſyſkiego ſwiata zezwolenim ieſt
przyjeta / przat aby natura albo iſtnoſc
Chleba w Ciało / a Wina w Krew / mia-
la ſie odmieniać. A Boquin waſz Hey-
delberczykowic / ieſliſze ieſzcze waſz ieſt :
bo iako nauke / tak y Miſtrze waſze na
koždy rok zwyklicie odmieniać. Co iz
ſie teſz y v ſaſiadow waſzych Strauszbur-
ganom iuſz ſſtato / zapewne powiada-
ia. Ten tedy Boquin dlugo wywodzi /
iz ieſliby to nie ſtato / że w Sakramen-
cie ieſt odmiiana / y iſtoty Chleba w iſto-
te Ciata Bożego przemienienie / tedy
prozno to twierdzić / aby na Wieczery
prawdziwie y iſtotnie brato ſie Ciało
prawdziwe Chryſtusowe / ktore za nas
na ſmierć wydane ieſt : ktore tam ieſt /
nietylko moca / pożytkiem / ſkutkiem /
iako / duchem albo zaſluga / ale teſz iz
ſtota cielesna: nietylko przez wiare / ale
teſz przez wſta cielesne / brane. A przeto /
ktoro tego przemienienia iat przec Lu-
ter / a w wielu inſzych rzeczach nauke y
ſprawie

przeciw Rozsąd: Kácer. 18.

Spráwe Papiestwa / to iest Kościółá po
wszechnego / potepiáć / chetpi sie Kál-
win iż mu materya Sekty iego podał /
y droge do nię pokazał. Przytym y to
piše / iżby ten był nietráfnego y opácz-
ne^o rozumu / Ktory przyszedłszy do prá-
wey drogi / skoro przewodnik Ktory mu
te droge wkażat ná zad sie wrócił / nie-
chciałby dálej postąpić.

I postąpili tedy dálej náđ pierwszego
Pátryárche / wáś Zwinglius / (o Ti-
gureżykowie) potym Kálwin y inšy /
pożeli być polerowani / (bo ták mowi
Kálwin) y bytności Pána Christusa
wey w Sákrámenće záprzeli. Dálej ie-
że postąpili / Bálcer Pácinontan z
swoimi násládowníkami / Nowokr-
zeńcy y z Swentfeldyusem : aż przysto-
do Campaná y Serwetá od Kálwiná
w Genewie spalonego / y do tych im po-
dobnych bezecnych / w oyeżyźnie moiey /
Troyce náchwalebnieyszej bluźniercow.
Podobieństwo iż namnię o thym ná-
przed niemyslił Márcin Luter / aby
miał otworzyć okno temu wáś Szá-
táństwu (Tigureżykowie) Ktorzy Pánu

Serwet
od Kál-
winá
spalony.

Rozsadek Chrześcijański

Luter Chrystusowi mowiacemu / To jest Cią-
 sie brzy- to moje / śmiecie sie przeciw. Abowię
 dzi Ká- wszystkim to jest wiadomo że sie on tym
 cerstwó waszym Kácerstwem tak brzydził / iż też
 Sakra- twierdził / że żadna rzecz skądśa po-
 menta- myślona być niemoże: ktore Kácerstwo
 rzow. niektórzy z waszych iemu przypisują.

To sie przyznać musi / iż on chociaż nie-
 miał nic coby ganił w nauce około prze-
 mienienia Chleba w Ciąto pŁnkie /
 przed sie iá dla samey wasni przeciw
 Papiestwu odrzucił / áżkolwiek iednak
 dopuszczał komuby sie podobáto oboie
 zdanie dšierzeć : ále gdy obaczył iż tho-
 wasze Kácerstwo powstało / pátrzył iá-
 kim gniewem sie zápalil. Abowiem tak
 mówi przeciw Pátryárse waszemu pi-
 śac: Swárzyć sie o to niebáde iesli tam
 zostawa Wino álbó nie: mnie dosyć ná-
 tym / że tam iest Krew Chrystusowá /
 z Winem / niech sie dšiecie co Bog chce.
 A niżlibych chćiat z Szwernierami /
 (to wam imie dawa / Tigurczykwie)
 mieć sęzyre Wino / wolałbych ráczey z
 Papieżem dšierzeć / iż iest sęzyra Krew.
 Chocia on niezmierna wasnia ná Pa-
 piestwo

Luter to
 nápiśal
 przeciw
 Károl-
 stádu-
 sowi.

przeciwko Rozsad: Kácer. 19.
 piestwo / to jest na Kościot Powsech-
 ny / iáchat / y náuke iego w niwecz ch-
 ćiat obrocić : á wsátkze ták mu sie zdał
 bzydlivy wáś o Sákrámencie Eucha-
 ristiey wymysl / iż wolał ná náuce Pa-
 piestwa o przemienieniu Chleba w Ciá-
 to pána Chrystusowe przestác / á niżli
 być rozumian áby ták sprosne btedy wá-
 se chciał potwierdzać / álbo im okno
 otwárzać. Táke niczego wiecey nie-
 prágnał / iedno áby był mogli Elewácy-
 álbo podnoszenie Sákrámentu we Misy
 zágubić / áby sie nie zdał prawdziwey Elewá-
 náuki w Papiestwie przyietey / że Misa ciaralias
 jest Offiára / przyjmować: gdyż Elewá-
 Podnies-
 cya álbo podniesienie / napewnieyszy sienie /
 znát Offiáry zázdy był. Ale iż widziat pewny
 że wáśy pierwszy Elewácy zágubili / znát O-
 áby nie był rozumian iżby z wámi ze-
 zwałat / ráczey wolał przez wiele lat zwoy LV Ter-
 cjay Kościotá Powsechne zachować : cías dlu-
 iáto sam świádeży w tych Księgách / gi zácho-
 ktore przeciw Pátryársze wáśe Zwini-
 wácy /
 gliusowi / máto co przede smiercią / ná złość
 wydat. Była iego wáśn przeciw Papie Sákrá-
 zowi y Papiestwu / wietśa niżli Rzy-
 menta-
 mian rzom.

Koźsadek Chrześciński

Wtę
waſn
przeć
Papie-
żowi.

mian przeć Wątyniufowi / Ktozey y
wmieraiać nieopusćit: co też y on wir-
ſyć ſwiadeży / Ktozy powiaćia że miał
zawždy w wſćiech :

Peltis eram uiuens , moriens ero
mors tua P A P A.

Tho ieſt / Żywot moy zaraża twoia :
śmierć moia / śmierć twoia będzie Pa-
piezu. A wſakże takowa ſproſnoſć y
niezbożnoſć nauki waſzey / Ktoza przy-
cie bytnoſć Ciata Pána Chriſtuſowe-

Wtę
nieſmiał
tak dale
to poſta-
pić iako
Sakra-
menta-
rze.

go w Sakramencie / być rozumiał : iż
dośadeſcie wy zatkroczyli / on poſtapić
nieſmiał. A owſem ſłuchaycie co do
Strauzburczan o tey rzeczy napisał :

Tego ſie przeć (powiaćia) ani mo-
gę / ani chce / iż gdyby mi był albo Karol-
ſtadius albo ktokolwiek inſy przed pia-
ćia lat mogł wywieſć / iż w Sakramen-
cie / okrom Chleba i Wina / nic niemaſz
ſpowinowaciłby mie być ſobie wielkim

Wtę
myſlił to
co y Sa-
kramen-
tarze.

dobrodzieſtwem. Abowiem z wielkim
frąſunkiem rozbieraiać te materya nie-
wymowniem ſie poćit / wſyſtka ſita ch-
ciałem ſie ſtad wybić y wywiktać : po-
niemaz dobrzeſ baczyl / iżbych ta rzecz

Papie-

przeciw Rozsad: Kácer. 20.

Papiestwu byt mogt wiele zaskodzić.

A dálej troche potym powiada: Ale wi-
dze jem tu iest poiman/ a droga mi nie
iest zostawiona ktorabych sie mogt wy-
mknac. Bo text Ewangeliy kárzo iest
iásny y mocny/ ktorzy latwie ruson/ da-
leko miniey slowami álbo glosami z sa-
lonego iba zmyslonymi/ wywrocon byc
niemoze.

g v Ter
zwyciężo
Pismem
około
prawdy
Ciała Pa
w Sa-
krámen-
cie.

J Tak on za to miat / iż náuka w Pa-
piestwie przyieta o istnosci bytnosci Cía-
ła Pána Christusowego w Eucharis-
ticy/ tak ná Pismie iest vgruntowana/
iż ináčey o tym vczyt / wietše a niżliby
slowy mogto byc wymowiono/ Swieto-
Pradźstwo byc sadził : y pise iżby goto-
wszy byt wszytki meki podiawšy sto kroć
vmrzeć/ a niżliby ná Zwyngliusowe ál-
bo Károlstádyusowe sentencya w they-
mierze miat przyzwolic. A smiat osá-
dzić za Heretyki y za odcięte od Kościo-
ła Bożego wszytki Zwyngliany y Sa-
krámentarze/ ktorzy prza aby Cialo p.
Christusowe w Sakrámentcie chwale-
bnym vsty čieleśnymi miáto byc przymo-
wane. Ktoze thež zowie Szatánskimi

g v Ter
Sakrá-
mentas
rze Here-
tykami
osadził.

Rozsadek Chrześcijański

Kacerze
iako ha=
mowac.

slugami/ kłamliwymi/ szczyra obtuda y
fałsem/ y zakazuie aby z nimi iakie tra=
ktaty w they mierze niebyty: nakoniec
niechce / aby ich sluchano: y swoje dy=
scyputy pilnie napomina / aby sie ich
nieinaczey iako iadu Szatanińskiego strze
gli. A philip Melanchto radzi/ aby nie
piorem / ale mieczem Wzedowym ich
Argumenta byty zbijane.

Lutero=
we slo=
wo za
słowo
Boże w
Niemi=
cech na
początku
jest przy=
iete.
Melan=
chthon
przed
śmiercią
stał się
Śakra=
mentar=
zem.

J Ten jest rozsadek y zdanie / Tigur=
czykowie / o waszym Zwingliusie / y o
was iego Ministrach y Wężniach/ one=
go ktory był początkiem tych rozruchow
y zaburzenia / ktore tak wielkie widzi=
my być wzruszone w Kościele: Ktorego
też słowo nieinaczey iedno iako słowo
Boże od bärzo wielu/ zwtafczą w Niemi
cech / jest przyiete y chwalone. Aczkol=
wiek tey waszey Sekty/ nie Zwingliusä
ale Karolstädyusa / mieni być napier=
wszym kuznikiem philip Melanchton:
na Ktorego lamentuia Luterami/ że pra=
wie na końcu żywota iawnie od nich
zbiegt do waszego Woyska/ ktory o Ka=
rolstädyusie niekiedy takowa dat Cenz=
sure: Karolstädyus (powiada) na=
pierwszy

przeciw Rozsad: Kácer. 21.

pierwszy wzbudził ten rozruch/ człowiek
gruby bez rozrywki/ bez nauki/ bez roz-
mysłu: w ktorymesmy niebażyli/ aby
ktora powinność ludzkości albo rozs-
miał albo wypełnił/ nierzkać aby sie w
nim iakie objawienie Ducha miało o-
kazać. A przed sie tego wodzą nasłado-
wał potym Melanchton/ iako przedtym
Zwinglius/ Oekolampadius/ Kalwin/
y inszy tego cechu towarzysze. A iako sie
nie na iednym mieyscu chlubi Luter/ iż
na złość y na wzgardę Papieżowi w-
szystko mówi/ pisat/ y czynił: tak też o
Karolstadiusie powiada Philip/ iż nie
żadna chęć ku nabożeństwu/ ale z nie-
nawisćci przeciw Luterowi/ spor o Wie-
czerzy Pańskiej napierwey wzbudził. A
tak sie przygodziło Luterowi co P. Chri-
stus niekiedy rzekł: Ktora miarka bez-
dziecie mierzyć/ też wam zaśie odmie-
rza. Ten tedy Karolstadius (Tigurezy
Kowie) nie Zwinglius był pierwszym
początkiem Kácerstwa wászego. A co
wy teraz czynicie o nauce ktora wicho-
wie niektorzy w oyczyźnie moiey rozsia-
li/ toż y o wászey uczynił niekiedy Luter.

Melanchton ad
Friderica
cū Mico-
nium.

Przed sie
wzięcie
Lutero-
rowo
stad po-
sła.

Marc. 4.

Karol-
stadius
począ-
tkiem Se-
ktry Sa-
krament-
arstkiej.

Kozsadek Chrześciński

Bo ażkolwiek (iako w nim była wie-
rutna śmiałość y faleństwo) Papie-
stwu / to iest Kościotowi Powsechne-
mu / wiele błędow przyczytat : wsakże
w tym artykule o prawdzie Ciata Pa-
na Chrystusowego w Eucharystiey / nie-
chce dopuścić (słowa iego są) aby Ko-
ściot święty Powsechny / ktory iest pod
Papieżstwem / miał sie iakiego błedu do-
puszcć. A wyznawa że sie z nim zga-
dza / y nauce iego około tey rzeczy rad
przyjmuie: y iego powaga albo zwierz-
chność / ktory Świętym zwać nie-
wąpi / was ten niezbedny świętokrad-
ski bład zbija : y piše że nigdy skara-
d powagi tego Kacerstwa nieczytat / ktoreby w
Koscio-
le prze-
ciw Sa-
krámen-
tarzom.
net na początku tak wiele głow y sekt
w sobie miało: ażkolwiek w przedmiej-
szej rzeczy / to iest / w przenasławowaniu
Christa Pana / z soba sie zgadzają. Toć
on o was napisał / ktory napierwszy wie-
ku naszego nauke swoje słowem Bożym
y seżyra Pana Chrystusowa nazwał E-
wangelia : y przewiodł to / aby v wiela
ludzi / y owsem v was samych na po-
czatku / za takie byto miano.

przeciw Rozząd: Kácer. 22.

¶ Ale słuchaycie prośbę was / co tenże Luterus
 na drugim mieyscu piśe: (co bliżey do ad duos
 tego / o czym rzecz iest / należy) Słysz Pleba
 (powiáda) y widze / iż niektórzy nowy nos de
 Arzeſt wnoſzą y ſtanowią z tego fundá Anaba
 mentu / áby to ná wzgárde Papieżá v ptiſmo.
 czynili / iáko či ktorzyby od Antychryſtá
 nie mieć niechcieli. Jáko y Sakramen C
 tarze / ná wzgárde Papieżowe / ſęzyry Słus
 Chleś y Wino mieć chca / mniáiąc chaycie
 áby tym obyczáiem mogli ſnádnie prze Berety
 wrocić Papieſtwo. Záprawde ſłaby to cy Mi-
 fundáment / ná ktorzym nie dobre^o nie go zda-
 zbuduia. Abowiem tym obyczáiem mu nia o Pa
 ſieliby ſie záprzeć wſyſtkiego Piſmá S. pieſtwie
 y Káznodzieyſkiego Urzedu / poniewáż
 to wſytko od Papieżá mamy: y musie-
 libyſmy teſz tworzyć nowe Piſmo ſwie-
 te / ábyſmy nie niemieli od niewiernych
 Żydow. Szaleńſtwo to wſytko : Bo y
 Chryſtus w ludu Żydowſkim nálaſt v
 Pháryzeuſow y v Scribow w wielu rze-
 czy złe używanie / á przedſie dla thego
 nieodrzucił co oni mieli y czego wzięli.
 Ale my wyznawamy / że w Papieſtwie
 ieſt bárzo wiele dobrego Chrzeſzczáń-
 ſkiego /

Kosztadek Chrześcijański

W Pa-
pieństwie
wszystko
dobrze.

skiego / y owsem wszystko dobre Chrze-
ścijańskie / y ktemu że do nas stamtąd
przyšlo. Bo wyznawamy iż w Papie-
stwie iest prawdziwe Pismo Swiete/
prawdziwy Krzest / prawdziwy Sakra-
ment Oltarzowy / prawdziwe Klucze
ku odpuszczeniu grzechow / prawdziwy
wzrad opowiadania słowa B Ożego /
prawdziwy Katechism / iako iest Pa-
cierz / członki Wiary albo Kredo / dzie-
siecioro Przykazanie. Powiadam nad-
to / iż w Papieństwie iest prawdziwe Ch-
rześcijaństwo / y owsem prawdziwe ias-
dro Chrześcijaństwa.

¶ Widziacie Tigurczytkowie / iako sie pie-
knie z Luterem zgadzacie / albo raczy-
z wami Luter : z kthorego tego Listu
wieleście słow pożyczyli. Ktore było iest
go przedsiwzięcie / (iako tego na nie-
ktorym mieyscu nie tai / to iest / aby w-
szystko na złość a na despekt Papieżowi
mowit / pisat / y czynit / y ktemu / iż nau-
ka w nim iest skazona / twierdził.) thoż
było wase przedsiwzięcie tenże fundas-

1. Ioan. 2

ment. A wiadome iest ono Pismo: Kto
ma w nienawiści brata swego / w cie-
mnościach

przeciw Rozsad: Kácer. 23.

mnościach iest y w ciemnościach cho-
dzi/ ábowiem go ciemności zaślepity.

Jáko dáleko wiecej w ciemnościach iest
ten / ktory ma w nienawiści oycá swes
go/ ktoremu prawem Bożym poddań-
stwo/ wężciwość / y posłuszeństwo wse-
lákcie iest powinien. Tymi tedy ciemno-
ściami zaślepieni / y wy / y Nowożr-
zeńcy / y Ksiaże á Wodz wšyſtych Lu-
ter z swoymi / y cokolwiek sie pothym
mottochu przyczyńito / ieliście pospoli-
ty lud ná to przywodzić / áby wierzył iż
máło nie wšyſtá náuka w Papiestwie
iest ſkażona. A tho był fundament ná
ktorymeście sie nabárziey ſádzili / thá
była sieć ktoraście ich wiele zágarneli.
Teraz iż sie tym fundamentem podpiera-
ráia Dyscyputowie wáſzy Trinitarze /
zdał sie wam być nieznosny występek y
hániebna winá.

¶ Ale powiádaćie / iż bázro dáleko po-
ſtapili. Pozwalamy wam thego : Bo
prawdziwſza to iest á niżlibysmy chcie-
li. Ale ázaście wy teź niedáley poſtapia-
li / niżli ten ktorym sie chlubićie iż ná-
przód máterya wáſzey náuki zgotowat/
y drogę

Sieć Be-
rerykow

Kosztadek Chrześcijański

Niemo-
ga sie
słusnie
skarżyć
Śaśra-
mentas-
rze na
Trinitas
rze o dół
Byposte-
pek w ka-
cerstwo.

y droge wam pokazał? Jesli prawda
iest co piśecie / iż ten iest głupiego a o-
pacz nego iakiegoś rozumu / ktory gdy
raz przywiedzion iest na prawa droge/
skoro sie nazad wrocit przewodnik kto-
ry mu te droge wskazał / w tymże błoście
gdzie go przewodnik wracaiac sie zo-
stał / wpozmie sie zaśtanawia a daley
postapić niechce: Pytam co to za grzech
iest tak wielki tych nieszczesnych ludzi
Trideitow / iż toż wezynili gdy sie inż le-
piey wypolerowali y wyćwieżyli / coście
wy wezynili gdy wam Luter droge po-
kazał? Wyscie im droge dalsza pokaza-
li / ieli sie rady waszey / niechcieli sie w
tym błoście dluzey wpozmie stanowic / ale
iesze daley postapili. Czemu ie tak cie-
sko a ostrze winiecie w tym / czegoście
ie sami przykladem waszym czynic nau-
czyli? Co wy sobie za cześć y za chwale
poczytacie / czemu w nich iako wystep/
ktory gardłem placi / potepiacie? czyli
chcecie aby sie wedle waszego zakresze-
nia y roztazania wszystko dzialo?

B v Cer
niemogl
cierpieć

Puscit sie byl niegdy Luter bystrze
na Bucera / iż byl daley postapit: ktore
roztaz

przeciw Rozsad: Kácer. 44.

rozkazowania gdy Bucer / iáko miero-
wno wezeńsy / niemogł cierpieć / ani ná-
uki iego wsystkier iáko Słowa Bożego
y Ewángeliey chciał chwalić / (chocia
Słowo Boże y Ewángelia często á ge-
sto miánował) ty słowa z fura wyrzu-
cił: Jesli sie tego Luter domaga / áby
nikt w żadney rzeczy od niego roznym
niebyt / niechay dowiedzie że iest Bo-
giem.

rozkazowa-
nia
Lutero-
wego.

J Prose was Tygureżytkowie / ázaż
tychże słow niebedzie sie godzito Tride-
itom przeciw wam używać: Azali im
możecie ząbronić / áby ku wam thym
kstattem rzeczy nieuczynili: O weźciwi
Preceptorowie á Mistrzowie násy / wol
no wam było od wsystkiego Chrześci-
ánstwa po wsystkim świecie rozsiane-
go odstąpić / i bátwochwálstwo mu przy-
pisać: á nietylko ná nie / iż Czk-
stusa nieznáto / iż wsystkie dobrodziey-
stwa iego zácmito / sódrować / (coby
iednak lżej było) ále też niewysluchaw-
sy go / ono potepić: á gdyscie w they
mierze sli za Lutrem / iáko za Fendry-
chem wáśym / á on niektorych częsci
náuki

Trinitas
rzow
rzecz do
Sakra-
mentas
rzow.

Rozsadek Chrześciński

nauki Papiestwa / to iest / o istotney By-
tności Ciata Pána Chyistusowego w
Sakramencie Eucharystiey nietylko nie
gani / ale ja vprzeymie zachowywał / y
mocnie przy niey stat : wolno wam by-
to od iego sentencyey odstąpić / aczkol-
wiek iego nauka na wielu mieyscach w
Niemcech / y owsem y od was z przodu
tu nieinaczej jedno iako fezyre Stowo
Boże byta miana : czemużby theż nam
niemiato być wolno przykłádu tego wá-
szego naśladować : troche daley posta-
pić od waszey opiniey / acz nic / w ktho-
rymkolwiek iednym Artykule roznymi
być. Czyli wy nieistescie też ludźmi iá-
ko y my : czyli wam samym sa obiawio-
ne wszystkie tajemnice / y nic sie nienay-
dzie czego byście wy też mogli niewie-
dzieć : Czyli od was Stowo Boże po-
sto / albo do was samych przysto : Do-
wiedźcie tego że iestescie Bogami / ie-
śli chcecie abyśmy y na pąznogciu od
waszego zdania nigdy nieodstapili / a
cobykolwiek od was albo rzeczono albo
napisano bylo / abyśmy nieinaczej iako
fezyre Stowo Boże / przeciw ktorému
y trua

przeciw Rozsad: Kácer. 25.

y trunaćby sie niegodziło / przyjmowa-
li. Ażasćie wy nas nienauczyli / iż nau-
ka / bez ktorey Chrześcijaństwo być nie-
może / wśystka w Papiestwie iest wy-
świecona y zagrzebiona : Aza y to nie-
była wasza / iako y inych przed wami
niemal wśystkich Heretykow / Bąsta y
obrona / Jż nic niema być przyjmowa-
no okrom Pisma świętego : Jesli my
tedy od was nauczeni / odrzucamy w-
śystkę naukę ktora Chrześcijaństwo za-
grzeba y wyswieca / iaka być Papię-
naukę sami powiadać / ktorey miedzy
głownymi Artykulami ten iest naprze-
dniejszy o Troycy świętey : Jesli także
postepuiemy / iako wy przeciw Papię-
żnikom postepuiecie / y was / y onych
pytamy / gdzie sie náyduie w Pismie al-
bo Troyce / albo Persony / albo Jstności /
imie : A iesli nam niebedzie pokazano /
wedle reguly nam od was wydanej / y
w inszych Artykulach gdy bywają roz-
bierane przeciw Papiężnikom zachowa-
ney / niechcemy sie dać przywiesć / aby-
śmy mieli ná nie przyzwolić : Prze Pá-
ná Boga was prosimy / coż roznego od

Bąsta y
obrona
Herety-
kow.

E

postano-

Kosztadek Chrześcijański

postanowienia y zwyczajowi waszego czyni-
 miny? Czyli tho iako okrutny zły wezy-
 nek w nas chcecie karać / iż sie pocho-
 pnymi dyscypułami być okazujemy? iż
 w tymże błocie krnabnie sie nie stano-
 wimy / ale od was napomnieni / kroczymy
 y postępujemy daley / ta droga kto-
 rasćie nam pokazali. Jaiście zdato sie
 nam / żeśmy byli chwale y was za tho
 mieli wiecey zasłużyć / a niżli żebyście
 nas każni iakiej godne mieli náydownać
 ¶ Tym obyczajem iesli ku wam ci was-
 sy dyscypułowie rzecz weźmą / izali nay-
 dziecie czymbyście im odepzeci mogli?
 A zaprawde używa przeciw wam tych
 że Argumentow y Ochina wasze^o tenże
 duch / którym wy iesteście natchnieni /
 gdy w iednym iego Dyalogu seroko wy-
 wodzi / iż w tym żadney winy niemają /
 gdyby nauka Kościoła Bożego o chwā-
 lebney Trojcy świętey / była w watpli-
 wość przywiedziona / y rozbierana. Tak
 między inšymi rzeczami mówi: Niebe-
 dzieś tego przyał / iż była rzecz pożyteczna
 za twego czasu rozbierać tho / iesli iest
 Ciało Chrystusowe w Chlebie / y Krew
 w Winie /

Ochin
 broni
 Trinita-
 rzow
 przeciw
 Sakra-
 menta-
 rzom.

przeciw Rozsąd: Kácer. 26.

w Winię / chocia Concilia / iż iest / y
chwalono być ma / obledliwie postano-
wity : A iż w Troycy toż być może / mes-
zawładzi te rzecz rozstrząsać.

I Alle rączy iuż samych Dyscypulow
waszych mowiacych słuchaycie. Albo-
wiem chęć ieden między nimi ku wam
mowi : Napominam y poprzysięgam Rzecz ie-
was przez imię Boże y iego Syna Pa- dne? Tri-
na naszego Jesu Chrysta / przypatrzcie nitarzã
sie temu pilnie czego wam iefęje Pan Dyscypu-
nieobiáwił. Nie dał był wszytkiego Lu- la do Sá-
terowi / dał wiecey potym Zwingliuso- kramen-
wi / y po nim innym (podobno Nowo- tarczow
krzeńce rozumie / y Swencsfeldyusa / Piecz-
y Serwetã / y inſe im podobne) dawa prozow
y teraz komu chce. O sobie bez pochyby
mowi: Żã to máiac że też iemu coś wie-
cey / niżli Lutrowi albo Zwingliusowi
albo inſym / iest dano. A máto co po-
tym mowi: Strzeżcie sie Gábáonitow / Iosue 9
ktorzy osuſkali lud Boży / zdrapánymi
ſmátami / spleſniátym chlebem / c. Po-
wiadáli o sobie / że pod imieniem Boga
naszego przychodzili / ále powiáda Pi-
ſmo / że iest od nich osuſkan lud Boży /

Rozsadek Chrześciański

Bo sie nieradzil vst Jehowy. Niechay
wami nie sła mowiac / iz tak Oyco-
wie/ Stárożytność/ Concilia/ dzierz-
ty: starec to sa smaty/ ktorzecie wy nas
przod podrapali w inszych człotkach Wia-
ry. Niechay bedzie ieden nasz Mistrz
Pan Christus. Trzeba sie radzić vst Je-
howy/ nie Ludzkich. Jest też tu wiele
Gabaonithow / ktorzy was osukawa-
ia: przyiacioty sie ozywaja / a tym cza-
sem niczego niepragna / iedno aby lud
do Egiptu wrocili / rozmaitymi oby-
czajmi/ y Confessia w Aufpurku wzy-
niona: co wam potym Pan obiawi.

Luterus
de seruo
& libero
arbitrio.

¶ Styście tho Tygurezytkowie. Zda-
lismy sie wam niekiedy Gabaonitami /
w stare / y zdrapanie smaty obleczony-
mi / gdysmy przeciw nowey nauce was-
zey zastawiali Oyce / Stárożytność /
Concilia: Napominaliście lud/ aby sie
strzezt tych Gabaonithow. Uczyliście
aby była odzrucona wszytká zbroia y ry-
stunk / ktorzego dodawaja starzy oyco-
wie świeci/ Szkoły Theologow/ Con-
cilia/ y Biskupow nawyższych Kościo-
ła Bożego powaga / tak wiele wiekow
y wszytk

przeciw Rozsad: Kácer. 27.

y wſyſkiego ludu Chrzeſcijáńskiego ze
zwolenie / á iż niema być nic przyimo-
wano okrom Piſmá. A tak nic ſie nie
ma ná to mſt ogladać co mówia w tak
wielkiey zgodzie ſtarzy Autorowie / po-
niemaz ſtarość niema namniey przeſta-
dzać áby prawda od kłamſtwa niebyła
oddzielona. Tegoſcie wzięli wnet iáko-
ście ſkoro nowa the Ewángelia wáſe
ná ſwiat ieli wkáżować : otoż y wy te-
raz przeciw tym bluźniercom mówiac/
eſtaliſcie ſie im Gábáonitámi : oto ſie
im zdać iáko byſcie záſie przyoblekli/
álbo was oni przyoblec chca w ſtare
ſmáty / ktozeſcie byli porzucili / y dru-
gieſcie do tego áby ie porzucili przywie-
dli / gdy ſie przeciw nim Oycámi / Con-
ciliámi y Stárożytnoſcia zaſtawiać.
Azaż wam ci niepiętnie odpowiadáia
mówiac / Stárec to ſa ſmáty ktozeſcie
wy podrapáli w inſych członkach Wiá-
ry : Takzeſcie nas przedtym wzięli / że ie-
dnego mamy mieć Miſtrza Chriſtuſa /
że ſie yſt Jehowy mamy rádzić a nie lu-
dzkich. Terazzeſcie od tey náuki odſta-
pili / á wrocimſy ſie do wbióru Gábáo-

Caluiny
in Epiſto
lā ad Hea
breos.
Idem, in
1. Ioan.
Cap. 4.

Kozsadek Chrześcijański

nitow / pod nim nas osukać / y do Egiptu lud wrocić chcecie.

Poste-
pek Szatani-
stwa
od Grze-
szenia
wypisa-
ny.

Ter-
počas
Kosciol
od d-
hu roz-
bierać.

I Ale co też y na drugim miejscu mo-
wi / słuchajcie. Bo początek y postęp-
tego Szatanstwa ktore teraz niestetyś
Ewangelia niektórzy zowią / wypisu-
iac tych słow używa. Gdy Lutera Bog
wzbudził / tak chciał / aby Kościół Ana-
tychrystow od niego był rozwalon / żeby
nie od fundamentow począł / bo by go
tak zgnity dom pierwey swym upadkiem
był przytłukł : ale sie nań od wierzchu
oborzynęszy / (iako bywa gdy stare bu-
dowania rozbierają) iak borzyć na-
przód Odpuścić Antychrystowe / ktorymi
bywa zaprzane Dosyć czynienie Chrystu-
sowe / i daremne odpuszczenie grzechow.
Potym na Czystciec sie puszczo / ogień
od kuchen Papieżnikom zimna woda
słowa Bożego do końca zgasit. Daley /
Wzywianie umarłych / ktorzy miasto ie-
dnego pośrednika z gruntu zagubio-
nego krolowali / przewrocit : pothym
Pielgrzymowania / y inie rzeczy. etc.
Gdy przysiedł do głębszych rzeczy y bli-
szych fundamentu / iako do Niszy / miły
Boże

przeciw Rozsad: Kácer. 28.

Boże iáko sie burzył Szatan. Jednak
wykorzenit Nřsa długo z soba zápařý
chodzac / y przydatki ieý zachowywá-
iac. Ale kózenia z kthorych mogła sie
z nowu puřciř / do kónca niewyrwat :
Bytnořć ieý w Chlebie / Ciátá iego po-
wszechnořć / y pożywanie vřne zácho-
wywáiac. Tu iuř wviazł Luter w ná-
uce okóto Sákrámentow / áni mogli An-
tychristá z gruntu wykorzenić: iego teř
Ceremoniy Żydowskich y Poganřskich zá-
przystoyne vřywał. Wřat potem Żwin-
glius / kthory nákoniec Nřsa z Bogiem
ieý Chlebowym / y ze wřysřtkimi przy-
datkami ieý / z kózenia wyrwat: tak iř
iuř nie Antychristowřtwá w they rzeczy
nie zostáwił Náuczył iř Sákrámenty
Chriřtusa w sobie niezámýkáia / áni teř
do Sákrámentow takře Bořa przy-
zat / iř nas do niebá odsłáia Sákrá-
menty y prowadza do řmierci Chriřtus
řowey / kthora pod Pilatem iest spráwio-
na / meřnie twierdził A gdy iuř řwym
porzádkiem przřřto do fundamentu /
(kthory áby byli do kónca oczýřciřli oni
pirwřy zápařnicy od Anychristowřch
y od

Żwin-
glius
řciány
Kóřcioř
řá roz-
nił.

Kozsadek Chrześcijański

y od iego Zophistow zginitych commen-
 tow/ niebyło im to iesseż dano) iako sie
 Szatan burzy / y w iakies dziwne po-
 staci przemienia/ aby swe^o Boga/ nie-
 znaionego Prorokom / Chrystusowi /
 Apostolom/ Boga niekończonego/ Bo-
 ga Istności / Boga Trojce / y inszymi
 rozmaitymi y dziwnymi imiony prze-
 zwanego/ bronit: Ktory za iednego sa-
 mego prawdziwego Oycá Pana nasze-
 go Jesu Chrystá/ y za syná iego iedynego
 Boga prawdziwego/ z onego praw-
 dziwego narodzonego/ y za iedne^o Du-
 cha swietego dlugo krolował. Lecz my
 Kthorzykolwiek iestesmy Ministrowie
 Chrystusowi / y członki Ciata iego o to
 sie nawietśa síta starac mamy/ iakoby
 ten fundament od plugastwa Antichri-
 stowego/ y od Bogow zmyslonych oczys-
 sciony / tylko z kamieni slowa Bozego
 byl podmurowan Kościotowi Bożemu/
 aby tak przeciwko wszystkim bronam pie-
 kielnym na żadna strone sie nieuchyla-
 iac/ zawždy stać mogł. Bo poiki co zgni-
 tego w fundamencie zostanie/ trzeba sie
 bac aby za zginitym fundamentem wszy-
 skto bu-

Trinita-
 rze fun-
 dament
 rozwa-
 laia.

przeciw Rozsad: Kácer. 29.

ſko budowanie ſie nieważyło / á po-
tym ſie nieobálito / iáko ſie okázalo w Pa-
pieſtwie: á teraz przez nowego Sábela
liuſá y iemu podobnych / áby prawda
okázaná byla wywrocona / Szatan ſie
ſtára. Te ſa ſłowa tego bezecnego blu-
źnierce.

J powiáda że Bog pobudził Lutra: Kthory
ale czytamy w piſmie / że też ieſt Bog Bog Lu-
Brzuch. O tym Bogu ieſli chce rozu- trá po-
mieć / záiste gruſce w wierzh vgođził. budził.
Bo iſ od tego Bogá Brzuchá pierwſy Philip 3.
hárc o Odpuſciech ieſt záczęt / iáwna B O G
rzecz ieſt. Náſtapit potym Bog tego Brzuch.
Swiátá / Ktory vmysłł niewiernych zá- Bog te-
ślepiá. Bo gdy ſie mu ten pierwſy hárc go ſwia-
niezle zdárzył / y niemáło wężniow zá ſo- tá.
ba pociágná / podnieſiony tŷ ſczęſcim 2. Cor. 4
táť ieſt od tego Swiátá záſlepion / iſ
też o ſwietey Offierze / Kthora ſie we
Wſſy dzieie / á Ktora Chrzęſcĳami w
wielkiey powadze máia / iáko by ia wy-
gláđził / iáť myſlić. Wyznawa ſam iſ Luter. in
ſie byt z dobrej woley ná to podat / żeby libello de
o Odpuſtach miłżał / y porzadku y Juſ Miſſa an-
riſdyciey Koſcielney nietylko niebo- gulari.
rzył /

Kosztadek Chrześcijański

rzyt / ale też wedle możności swey bro-
nił : ale gdy niebyt słuchan od Bisku-
pow / ani inszym obyčajem przyiet być
chcian / iedno aby odwotał / do tego iest
przymiedziō iż daley postąpił. Coż (po-
wieda) na tym wygrali ? Tu leża Od-
pusty / y Listy wespotek z pieczęciami
wywietrzały : coż rzeka iesli sie im thoż
co dzień przygodzi / około mocy Kościel-
ney / y około Swiecenia na wrzedy i spra-
wy Kościelne. 2c. A potym wiele prze-
ciw Nfey piše. W ktorey rzeczy że miał
Dyabła Mistrza y Preceptora / ktorzy
mu tak mocnych Argumentow przeci-
w Nfey dodał / iż niemoga być rozwiąz-
ne / tak tego nie tai / ale sie też w tym
chłubi.

L D Ter
miał mi
strá Dy-
abla pi-
śac prze-
ciwko
Nfey
iárosam
wyzna-
wa.

¶ Skąd iáwno być wsem może / iż nie
Bog y Ociec Pána nášego Jezu Chris-
ta / ale Bog tego świata smysl iego zaś-
slepil / iż w the niebożność wpadł : a iż
iest sprosne tego Trinitarza kłamstwo /
żeby sie burzył Szatan / gdy sie Luter o-
zglądzenie Nfey iat kuśi. Bo tak sie
nieburzył / iż mu też broniey y przypraw
dodawat (co sam Luter wyznawa)
którymi

przeciw Rozsad: Kácer. 30.

ktorymby iey byl mogt dobyć / gdyż sie ^{mgła} żadna rzecz tak niebrzydli iáko ta o ^{brzydli} gromna Offiára / ktora meki p. Chris ^{wa} Szá ^{Stusowey} y smierci iest rozpámietawá ^{tánowi} nim : Ktoraby on rad ze wszy ^{stkiey} pá ^{mieci} ludzkiey wygládził y ná wieki zá ^{grzebt}.

¶ A wsákże od tego Trinitarzá bárzo prawdziwie sa wypisáne stopnie / ktorymi do tad przyszło / iż Kościół Boży / ktory wy Papiestwem zowiecie / z gruntu iest v niektórych wywrocon. Bo wprawdzie Luter (iáko ci pisa) dách rozwałit : á ściány y przylegleysey części fundamentowi / wáś (Tigurczykowie) Zwinglius rozrzucił. A Trinitarze / z ktorymi teraz dzieło macie / gdy w tho mniimanie przyszli żeście czasowi folgowali / iż wam ieszcze sie nie zdał być prawy czas ku wykonaniu tego coście byli vmyślili / do fundamentu sie rzucili ktoręgóście wy byli ieszcze nieruszyli / á thym obyczaiem zburzenie Kościoła Bożego ktore sie przez was poczęto / ci chęplíwi meżowie dokonáli / y práwie áż z sámych fundamentow Wiáry ná

Rozsadek Chrześcijański

Troyca
Świecia
od pocza
tku swia
ta chwā
lebna.

Key dobywszy / do szatku wyszko stazi
li / niehcac zostawic znaku zadne^o na
uki o Troycy swietey: ktora / gdy ieszcze
niebyla pospolicie wiadoma / wnet od
poczatku swiata Patryarchowie stwie
ci y Prorocy chwalili / y nam przez tak
wiele tysiecy lat pierwey iakoby pod za
stona / potym gdy iest obiawiona swia
tlosc Ewangeliay / iasnicy y iawnicy ku
czcieniu y chwaleniu / iako przez rece po
dali.

Gene. 2. **J** Prawdziwie ono iest rzeczone: Byt
Chytrosc. **W**az chytrzy nizli wszyscy Zwierzeta.
Wezo
wa kto
rey w ro
gumaz
niu ka
cerstw
rzywa.

Zadney rzeczy on wiecey niepragnal /
ani na co innego godzil wnet od pocza
tku / iedno aby te nawyzsza nauke zbaw
wienia naszego wyrócil / y z umyslow
ludzkich wygtadzil: a wszakze namniej
po sobie tego na poczatku znac nie da
wal / pomatu do tego chcial dolesc / iz
(iako iest chytry) latwie baczyl zeby sie
byt sam pierwey przytluft / nizliby byl te
go zarazem dotkazal. A przeto pomniac
Ecd. 19. na ono co napisano: Kto matymi rze
czami gardzi / pomatu wpada: od in
szych rzeczy niektorych / ktore sie malemi
zdać

przeciw Rozsad: Kácer. 31.

zdać mogły/zaczął: to iest od używania
Kielicha / od iedzenia mięsa dni zaka-
zanych / y od inszych takowych / o kto-
rych postanowienie Kościoła ten Pie-
kielny Wąż nie dla czego inego zganił/
iedno aby iego powaga w tych rzeczách
które sie mialemi zdąły/nauczył naprzod
gárdzić: aby tak mialemi rzeczami gár-
dzac / pomatu ludzic wpadli. A tak w-
czyt aby Kielich był w używaniu: aby
mięso dni postnych było iedziono: aby
żony od tych którzy ślub powściągliwo-
ści, wzięli / byty poymowane: nie dla
czego ino /iedno na nienawisć y na w-
zgárdę Papieża / y Concilij od niego
przystojnie zgromadzonych. Stad po-
stąpił do tych rzeczy które ci przekłada-
ia: A wietża część prac swoich tylko o-
koło rozbiierania dachu strawił. Ale
Zwinglius do samych ścian przystąpił/
y pokusił sie aby ie rozrucił/ ale fundá-
mentu niedotknął. Na kthory dopiero
aby ij wywrócili ci chępliwi żołnierze/
do seurniu przypuścili/y nawyższa ná-
ukę zbawienia nášego zgładzili/ co im
(pomiemaz drogá przez infę była przez

Rozsadek Chrześcijański

prawiona) nieprawie trudno było : a
 bowiem przez wszystkie czterdzieści lat y
 wiecy nic innego pilniey Szatan w
 myśli ludzkie przez swoje Ministry nie
 wpaiał y wbił / iedno iż nauka w Pa
 piestwie iest skazona / iż nic Dekretom
 na Conciliach wezynionym / starych oyc
 ow Pisimom mieysce nie ma być dawa
 no / iedno ten sam ma być słuchan / o
 którym głosem z nieba spuszcżonym rze
 Math.17 czono : Tego słuchaycie. A zwaśzeż
 nawiecy o tho sie starał / aby wszystkie
 powage y władza Papieżowi nietylko
 zelył ale też przewrócił y podeptał : kto
 ra pokiby była w całe stała / rozumiał iż
 nic niemogł sprawić. Na tego hanie
 bnym a sprośnym sromoceniem wiacha
 wszy / o to sie starał aby imie iego wszyst
 kim brzydliwe wezynił / y z Stolicy go
 złożył / aby tak Sternik stracił wszy / i
 Cypr. ko święty Cyprian napisał / okrutniey
 y gwałtowniey okret Kościola Bożego
 mogł rozbić y zatopić. A thore staranie
 gdy mu sie na niektórych mieścach po
 wiodło / tedy dopiero przez Zwingliusá /
 Oekolampadyusá / Kalwiná / y im po
 dobne /

przeciw Rozsad: Kácer. 32.

podobne / daley iat postepować / aż do
tych Trideitorow nieśczęsnych przysło /
ktorzyby rádzi y fundament rozwalili.

J Akżym sie wiecey naprzód wśystkich
dobrych ludzi wśy bzydzily? iáko thym
kiedy sie ná Mśa y ná Sakramenty Ko
ścielne tak wielka wśetecznością pu
ścił Luter: ále sie temu potym wiele lu
dzi wśy ná wielu mieyscách przytożyły.
Powstát potym Károlstádyus z swoimi
Dyscypulámi / z Zwingliussem / Oeko
lámpádyusem / Kálwinem; ná ten czas
iuz nietylko Chrześcijanie / ále y Lute
ranowie thák ten wáś hániebný błád
przeklináli / iż przed wámi (Tigris
czykowię) nieináczey iáko przed Já
seżorká y Bázylińskiem vćiekáli / y wśe
lákim obyčajem spolności z soba bro
nił / gdy wám wśelkiego obcowánia
z swym Zbożem byli zákazáli. Ale po
tym y wáśym bluznierstwám wielu wśy
przywytkły / y tak sie to Kácerstwo tak
dlugo y seroko rozmnożyło / iż iuz nie
máł Luterskie iest zágáśone: z czego sie
nie ná iednym mieyscu chlubi Kálwin.
R owśem y Książki iákies przed kłkic

Począta
kami pis
sania Lu
terowe
go około
Mśey
bárzo sie
ludzie
bzydzili
Sakra
mentarz
mi iáko
sie na
przód wś
byscy y
sam Lu
ter / bzyz
dził.

Kácer
stwo Sa
krámen
tarckie
zágáśi
ło Luter
skie.

lat

Rozsadek Chrześcijański

Iat sa wydane / ktorzych ten iest napis
albo tytut :

Papie-
stwo Sa-
skie pzez
Safras-
mentas-
rze zglā-
dzone.

Papie-
stwo Rzi-
mskie
mocne.
Mat. 16.

Luce 22.

Trinitas-
rze Luter-
skie y Sa-
framen-
tarskie.

Papie-
stwo bo
r3a.

Żwyciestwo prawdy a vpadek
Papiestwa Saśkiego.

Tak sie chlubi ten was / iz iuz Papiesz-
stwo Saśkie iest wygładzone / gdyż Pa-
piestwo Rzymskie od samego P. Chris-
sta fundowane y postanowione / moc-
nie y nieodmiennie trwa / aby byl każdy
czlowiek klamca a on prawdziwym sie
okazał / ktory rzekl / iz brony piekielne
przeciw niemu nieprzemoga. A na in-
szym mieyscu mowil: Jam za toba Piesz-
trze prosil aby nieustala wiara twoia.
Otoz teraz ci przyšli / ktorzy iako Lu-
ter Papiestwo Kościoła Pana Christu-
sowego / a wy y Kościoła y Lutrowe /
tak oni y Kościoła Pana Christusowe-
go y Lutrowe y wasze Papiestwo zglā-
dziwszy / fundament Wiary naszej chca
przewrocic. Niechciał Luter aby mu
Papież zakresal / iakoby daleko mial po-
stepować w nauce okolo Wiary: a wy /
ani Papieżowi / ani Lutrowi / w they-
mierze chcecie być poddani. Otoz teraz
przytka-

przeciw Rozsad: Kácer. 33.

przykładem wáśnym powstałi ci / ktorzy
ani od Papieża / ani od Lutrá / ani od
was żadnego zámierzenia / ani te^o aby
ich náuka pewnymi gránicami ktorych
by nieprzestepowali / Była okrażona /
cierpieć moga : ále choćiabyscie rádzi
álbo nierádi (pomniac ná one przy-
powiesć / Ze wiele Uczniów wezeńszych
niżli Mistrzów bywa) oborzyli sie ná
fundament / y chca ij wśelákim obyčá-
iem wykorzenić / aby ták zborzenia Ko-
ściół (ktorzy iest dom Boga żywego)
od Lutrá zaczątego / á od was wiecey
przyczynionego / iuż kiedy dokonáli,

I Pan Chrystus iedno Papieśtwo po-
stańowit / przez ktoreby iedność w Ko-
ściele była zachowana : ku ktorego wy-
wroceniu gdy sie Luter z wámi z innymi
tegoż cechu spiłnat / pátrzcie / prośe
was / doład nákoniec przysło. Zarázem
skoroście Pána Chrystusa / przez porzą-
dnie postañowionego Papieża / ktore-
mu osobliwie owieczki swoje ku pásiez-
niu zalecił / mowiacego y rostkáziace-
go przestáli słucháć / y słodkie iárzmo
P. Chrystusa przezeń Kościół swoy sprá-
wuiace

Kosztadek Chrześcijański

Miasto wniacego/ zrzucili: iako daleko wiecey
 iednego nieznosnieyszych Papielow/ niżli Rzym
 Papięza ski / v was sie namnożyło ? Azali sie
 wiele sie wieleczy Kabinowie wafy / Jan Kal-
 nieznosnieyszych nasz cina Luterą (ktory był początkiem zru-
 mnożyło cenia iarzma Papiestkiego) iż nie zgła-
 dził / ale sobie gwałtem przywołafężył
 (bo tak mowi) Papiesta władza y pa-
 nowanie; a iż miasto drewniane^o Jarz-
 ma Papiestkiego / żelazne iest od niego
 włożone.

Z A N Chce mi sie tu przypisać iednego Lu-
Spän- trowego Dyscyputa Spängebergą baba-
geberg. skie narzekanie/ ktory niedawno Ksia-
 ski wydał ięzykiem swym Niemieckim/
 ktorych ten iest napis: Warhafftiger
 Bericht von den wolthaten die Gott
 durch Martinum Luther seligen für-
 nemlich Deuschlandt erzeiget/ vñ von
 der schendliche vndanckbarkeit für sol-
 che grosse gaben/ ic. To iest: Praw-
 dziwe wyczytanie dobrodzieystw przez
 Doktora Marcina Lutra świętey pa-
 mieci/ zwłafszą Niemieckiey ziemi/ od
 Pana Boga wczynionych/ y niezbedney
 niewdzię-

przeciw Rozsad: Kácer. 34.

niewdzięczności przeciwko tak wielkim
dobrodziestwom y dárom.

W tych Książkách winuie nie Chry-
stjány / ktore zowie Papieżnikami / ale
te same niewdzięczne / ktorzy słowo Lu-
terowe iako słowo Pána Chrystusowe
przez ty czterdzieści lat poźeli byli ch-
walić: zwłastę Witembergjány i Lip-
szjány / y te ktorzy sa pod Książeciem
Witemberskim. Te tedy cięsto obwi-
nia / iż oni wziętych dobrodziestw od
Lutra zapomniawszy w dziesięci albo
w iedennaćcie głównych artykułach od-
iego nauki śmieli odstąpić / á iž go ty-
mi tytuły zdobili : Sie nennen ihn ei-
nen Philauticum, dast ist / einen solchen
menschen / der von niemandt dan von
im selbs allein viel gehalten habe / vnd
dem nichts gefallē / dann was er selbst
gered vnd gethan. Item einen Philonicū
vñ Eristicū, Eine solche hadermetze / der
alle zeit woll rechthaben. Keinem mē-
schen etwas guts sein lassen / Niemā
weichen wolle / Allein sein eigen ehre
suche / vñ niemand neben im leidē kōn-
ne. Item einen Doctorem Hyperbolicū,

Witem-
bergjā-
nie od
Lutra
odstapia-
li.

Kozsadek Chrześciański

Einen solchen Lehrer/ der auß einer
 floche könne ein Camel machen/ der
 von tausenten sage / vnd kaum
 fünff meine. Ins feldt hinnein
 rede/ Gott gebe es sey war oder nicht/
 Der zweymal mehr sage / denn es an
 im selbest ist. Item sie nennen in Poly-
 pragmonicum, der sich müthwilliglich
 in alle hēdel mit einmischet / sich mehr
 aufzurichten vnterwindet / denn im
 befolhen / vnd aller sachen annasset/
 so in doch nicht angehen. Item, Oltens-
 torem ingenii, den nur mit seinem ho-
 hen verstandt one not gepranget ha-
 be/ vnnnd sich wollen sehē lassen. Item
 Stoicum, Einen Stohrkopff / der nur
 seines sinnes gelebt/ vnd andere in ty-
 rannischer dienstbarkeyt gelanten ha-
 be. Machen auch einen Somniatorem
 vnd traummer auß im/ vnd breuwers
 wurst/ Gott sey es geklagt ineinander.

Discypu
 lowie co
 o swoym
 mistrzu
 trzymasz
 19.

Zowia go (mowi ten to isty Spāns
 gebergius) Philautum, tho iest takim
 człowiekiem/ktory o żadnym tyłko o so-
 bie tak wysoce mierzumił/sobie same-
 mu nawiecy przywłaścił/ a ktoremu
 sie

przeciw Rozsad: Kácer. 35.

sie nic niepodobato / iedno co sam rzekł
 albo weźmij. Zowia go też Phylonicum
 y Eristicum, tho iest / człowiekiem tak
 swarliwym / iż zawsze swiego zdania
 broni / przy żadnym człowieku nic do-
 brego nie zostawia / żadnemu wstąpić
 niechce / swoiey tylko własney chwaty
 szuka / ani żadnego przy sobie cierpieć
 może. Nád to Doctorem Hyperbolicū,
 to iest / ktoryby z Komora mógł Wiel-
 błądą weźmij / ktory tysiąc wyrzuci a le-
 dwie pieć rozmyśli / wstecz prowadzi co
 mu śliska do wst przyniesie / nic na to
 niedbając iesli prawda albo nie: náko-
 niec / ktory dwa kroć wiecey powiada
 niżli w rzeczy iest. Zowia go też Poly-
 pragmonicum, ktory sie wporne a wses-
 tecznie we wszystkie sprawy wtraca / kto-
 ry wiecey na sie bierze niżli mu iest po-
 ruczone: y wdawa sie w rozmaite rze-
 czy ktore iemu nic nienależą. Jeseż go
 y Ostentatorem nazywają / iż nic inesz-
 go iedno rozum swoy osty chćiat oká-
 zać bez potrzeby / a z nim sie popisó-
 wac. Przytym / zowa go Stoicum, tho
 iest / twardego a wpornego lbu / ktory

Kosztadek Chrześcijański

śedno wedle swego mozgu żył/ a inſe iāz
 ko Tyran w niewoli mieć chciał. Czy-
 nia go też ſomniatorem, to ieſt / ktory
 ſny ſwe za pewną naukę ſtawit / y dziś
 wnie go / czego ſie Boże pożał/ pieka y
 ſmāża. Poty ſa ſłowa Spāgebergowe.
 ¶ Nieināczey też o tym dżierzy Zwin-
 glius waſ/ tāk wiele klatwāmi od nie-
 go przebodzion. A owſem y dyſcypu-
 tego Melānchton ſkārzy ſie/ iż byt ſkās
 radzie w iego niewoley.

¶ **ZWin-** A o waſym (Tigurczykowie) Pa-
glius pieżu Zwingliusie/ co rzec mam? Kto-
Papież ry Luterowe nādetość druga wietſza
okrutny. nādetościā deptał/ y poſkazywāto ſie że
EWānz nierowno nieznōſnieyſzym miał być /
gelia Kā pomieważ żadna iego powieſć niebyła
cerſka wiecey wſpominana/ iako ona: Ewā-
prāgnie gelia prāgnie krwie. Rzekłby Poētā /
krwie. że to ieſt Piekielny głoſ. Lecż opowia-
 dāczowi tākiey Ewāgeliey ktora z pie-
 kłā wyſtā / inſy głoſ niemogł lepiey
 przyſtać. A nietylko ſłowy / ale y ſkut-
 kiem okazał / iż Ewāgelia kthora on
 rozſiewał krwie prāgneta. Bo wnet
 iako ſie Papieżem waſym ſam poſtā-
 wit/ iuſ

przeciw Rozsad: Kácer. 36.

wit / ludzie iad do walki pobudzác / y ná ^{Wina}trwoze trabić. Rthorego pobudzenia ^{głosu he}
głos / zwat Stowem Bożym / Boża y ^{tmã Sá}
Christusowa Ewángelia. Widzialbyś ^{frémens}
to był iáko Bellone (boginia Pogán-
ska) krwáwym bieżem potrzásaiaca.
Náteniec / zá iego Hetmánstwem y po-
tucha / Woyská sie w Polá wytoczyły: á
iż był przepowiedział / że wszytki Arkás
buzy y Spisy / tych ktorzy przeciw nim
byli vsykowani / miály sie w ich wlas-
ne żywoty obrocić / przydało sie ono co
jest y Poëty :

Napiérwey poległ Tolumni^{us} wieszeć. ^{Wina}
Rthorego Ewángelia cudzey krwie ^{głosu w}
prágneta / sam sie naprzód w Vffie ^{Vffiezár}
krwia swa oblat: zábit iest y rozśiekán. ^{bit y ro}
A iáko była prawdziwa Ewágelia kto- ^{siekán.}
ra opowiadał / ták y Proroctwo ktorým
lud zawiódł. Ná ten czas Pan Bog iá-
snym cudem pokázal / ktorzy prawdzi-
wie Ewángeliey iego bronili / gdy bár-
zo mátemu ludu y temu który był niedo-
statkiem wszytkich rzeczy vciśnion / z
Woyská nieprzyiaciół swoich y Ewán-
geliey swoiey dáł zwycięstwo: o ktorých

^{Náte}
^{Woyskie}
^{Kátolia}
^{row buř}
^{wielki}
^{Sákras}
^{mentaa}
^{rzow po}
^{rázilo}

Kosztadek Chrześcianański

iawna rzecz iest / że y poczem żołnier-
 zów / y moca / y zbroia / y wśystkimi
 rzeczami ku walce potrzebnymi daleko
 byli przyprownieyszy. Czytay historyę
 iako Tigurcykowie kilką kroć od tro-
 chy prawych Chrześcjanow na głowe
 byli porażeni / tak dalece / iż nie ludzie /
 ale Pan Bog sam za swoimi wiernymi
 w kilku bitw onych walczył. Albowiem
 nie ludzka siła / kora prawie nieżem-
 na była / porównana z takimi Vssy-
 zwycięstwo ono było odzierżane / ale
 prawica nawyższego te moc okazała.

Obaczże iakiby tho był Papież waf za
 czasem / gdzieby był dlużej żyw / którego
 początki były tak gwałtowne i okrutne.

Kálwin
Papież.

I Ale już przystąpmy do drugiego / kto-
 ry sie też za Papieża ma w Genewie /
 którego wy też Papieżem niekiedy zo-
 wiecie : Ten iest Jan Kálwin. Aza sie

Kálwin
spalił
Serwe-
ta.

on wam znosiemy niżli inſzy zda : Ża-
 iste sie wam niepodoba / że ieden od nie-
 go w Genewie iest spalón : daleko ono
 mniey / iż on wydawſzy Księgi chciał
 to pokazać / iż Heretykowie mieżem
 mieć być karani : na co iednak wiele

Wził iſz
Herety-
kowie

Minia

przeciw Rozsad: Kácer. 37.

Ministrow Genewskich zezwolito. A ^{nieczem} ^{maia byc}
 ten ktory ná ty księgi niezezwolil The ^{Farani.}
 odorus Bezá/ swie osobne wydał tymże
 argumentem nápisane. O Heretykach
 aby od Vrzedu Karani byli: ktorzymi sena
 tencyey Mistrza swego/ wedle možno
 ści broni. Powiadaćie o nim/ że w czy ^{Kácerze}
 mieniu Statutow / nie Soloná Athen ^{czym stas}
 skiego / ale Draconá Lacedemon ^{tutá pi}
 násláduie / poniewaz nie inkaustem / ^{sa.}
 ale krwia Statuty pise. Miasto w kto
 rym iest Heretyk strácon/ nowym wár
 statem odnowionego okrucienstwa Pa
 piestkiego nazywacie.

I Ale gdy to tak mowicie / swey rzeczy ^{Dla czego}
 przestrzegacie. Dla czego sie mniey dzi ^{go inby}
 wujemy / iz w uznawaniu iey surowych ^{Herety}
 sedziow miec niechcecie. Lecz my tego ^{rowie}
 nieganimy iz Heretykowie Karani byc ^{nie chce}
 maia/ gdyz zadnego wystepku ciezsze ^{li ná stas}
 niemasz nad Kácerstwo/ tak iz wszyscy ^{tut Ká}
 ine ná iedne kúpe zmiesione/ chocia ná ^{przyw}
 okrutnieysze / sa iako zdziebko z trame ^{lic.}
 porównane. A przeto aby zlosc kthora ^{Niemasz}
 miedzy wszystkimi iest nawietza mie ^{zadnego}
 chem byla karana/ przeciw temu nie ie ^{wystepu}
^{cięższego}
 nad Ká ^{cerstwo.}

Kosztadek Chrześciński

Stesiny : gdyż żadna tak okrutna meka
wymysłona być niemoże / nad ktoraby
okrucieństwo tak wielkiego występu
wielkiej niezasłużyło. A barzo praw-
dziwie jest rzeczone od ktoregoś z w-
sych : Ależkolwiek jest wielkie okru-
stwo niewinnego y świętego gardłem
karać / ale też jest y jeszcze wielkie okru-
cieństwo / niezbednego Heretyka gar-
dłem niekarać. A wszakże iednak radzi-
sie theż w tym z iednym z waszych zga-
dzamy/iż od Heretyka niemoże być He-
retyk karan: gdyż karać nikomu nie-
przystoi/ iedno prawdziwym Chrześci-
anom. A przeto by był Papieżnik (bo
sie wam tak podoba iakoby na wzg-
de zwać prawdziwe Chrześcijany) to
weźmij co weźmij Kalwin/chwaliliby-
smy ten wezynek. Bo nieuleczony wrzod
mieczem ma być odcięty/ aby sie zdrowa
część niezarażila. Dobry skodzi/ kto złym
przepuszcza. Lepiej aby zginat iede/ niż
żli iedność. Ale iż to od Heretyka jest w-
czyniono / niechwalimy : gdyż Heretyk
nad Heretykiem prawa żadne^o tu ka-
raniu niemiast. W ktorym iednak nie to
nabara

Karać
to na-
leży.

przeciw Rozsad: Kácer. 38.

nabárziefy gánimiy / iż they frogości nád
 Heretykiem użyt: ále dáleko wieccy / iż
 toż prawo nád Kátholiki poczyňa sobie
 przywtaśieżać. Abowiem co miniey mo-
 że być cierpiano / iedno gdy pobożność
 od niezbożności przenáśládownie cier-
 pi: Nád to / iákie są rzeczy ktore piśa y
 powiádaia o nieznosney pyśe iego / y o
 niepodobney dumie i o ták wielkiey ná-
 detości iż ia też oni gánia ktorzi są z nim
 sprzyśięgli / y dáley cierpieć tey niemo-
 ga. Ponieważ sie chce iákoby w bátwan-
 nieiańi przemiennie: á iáko niekiedy Gre-
 cyá Titusá Gláminiusá / ták sie ktemu
 ma áby go Fráncuska ziemiá offiára-
 mi chwálita / áby ciż y bátwochwálce y
 Kálwinochwálce názwáni być mogli.
 Zucerow rozsadek o nim ten był / iż iá-
 du złorzeczeństwa iest pełen / ktorzy y w
 piśaniu iego każdy bázyc może / iż nie-
 enotliwie śmiály / fałszywy potwarcá /
 iádowity morderz bráciey.

¶ A kthora rzecz przymusiła Ochina Ochin
 wáśego / iż ták pilnie nápomina Ksia-
 żetá y Urzedy / áby niedopuszczáli pow-
 stáwać nowemu Papiestwu: á iż theż
 wydał

Pycha
 Kálwin
 nowá
 nieznos-
 śna.

Wces-
 row roz-
 sadek o
 Kálwin-
 nie.

Ochin
 iáko Ksia-
 żetá ná-
 pomina

Rozsadek Chrześcijański

wydat Dyalog iakiś przeciwko Sekcie
ziemskich Bogów albo Papieżom wá-
szych/ktory chca aby ich słowo iako sło-
wo Boże było chwalone: o ktorych po-
wiada że beda daleko goršy y okrutniey-
šy / niżli kiedy byli Papieżowie Rzym-
scy: iedno tho iż nieznosne być Papie-
stwo Genewskie / a podobno y Tigur-
skie / rozumiać. Aleśmy thego przed sie
niewzięli / abyśmy mieli wszystkie rzeczy
wyczytać/ktore o tym człowieku/ od lu-
dzi godnych wiary/bywaia powiada-
ne y pisane: gdyż pisanie nasze do czego
inšego sie spieszy. Abowiem chce mi sie
nieco o Węzniach Luterowych powie-
dzieć/ bych iedno pierwey / co za rozsá-
dek był Kalwinow o nich / krotko po-

Kalwi- wiedziać. Bowiem ten w Książkach
now roz ktorym dał napis: Ostateczne napomí-
sadek o nanie do Joáchima Westphala/ ktore-
wężniach mu iesli posłuszeń niebedzie / za vpor-
Lutero- nego Heretyka wedle Pawła S. po-
wych. czytan bedzie. W obcz o nich pisać /
tak powiada być śledem zmanione/ iż
to czego dzieci w Kátechizmie węża/ stá-
rzy Theologowie nieumieia: co za po-
wagi

przeciw Rozsad: Kácer. 39.

wagi iest Wieżerza/ dokad sie ściaga/
 tego nigdy nieśkoſtowali ci ſproſni lu-
 dzie/ iż y kropie weżciwego wſtydu w
 nich niemają : iż im obſite ſzrodto po-
 twarzy płynie / gdy ſwego Lutrá nie-
 podobne powieſci z reſawá wyſypuia/
 byle iedno poſpolitego cztowieká y ſwo-
 ie bráćſki zmamili / mając doſyć ná
 pochwaleniu Zboru poſpolitego ludu/
 niewiele dbać iac ná ſad Boży y Anyel-
 ſki. Przypisuię im ſalone pánowanie /
 łatwość ku záprzeniu / ſlepa opitość/
 pſia ztość/ Dyabelſka pyche / iż im py-
 cha iest miáſto nabożeńſtwá / że ie by-
 ſtrość ze wſelaćkiey ludzkoſci ztupitá/ iż
 wpo: nie ſkromnoſci w nich niezoſtá-
 wit. Zowie ie Wártogtowámi/ Cyklo-
 pámi / pyſna ſáctia obrzymow / ſeżes-
 káże ſalone / beſtie wſeteczne / burzce
 wpo:ne / y tákimi drugimi ſárbámi ie
 máluię. Skárży ſie ná nie/ iż o nim y o
 iego Weżniach powiádaia/ że ſa niego-
 dmi áby ie ziemiá noſitá / thák iż ieſliby
 zárazem z ſwiátá niebyli wykorzenie-
 ni/ toby nałżeſſe byto ich káranie/ gdy-
 by álbo do Tatar/ álbo do Indow byli
 wygná-

Heretyk
 Heretyk
 fi prawe
 dziwie
 opisał

Sákrá-
 menta-
 rze nie-
 godni iż
 ie ziemiá
 noſi.

Rozsadek Chrześcijański

wygnani / iż winna niedbatość Rśia-
żat / że strzaskiem miecżą dobywszy nie-
wyglądza pamiatki Sakramentarzow.
A ktory Apelles mogł ie lepiey wyma-
lować / iako sie sami wymalowali ?

¶ Teraz do Historyey o Lutrowych
Dyscyputach przystąpmy. Albowiem

Philip
Melan-
chto na
mieysce
Luthero
we na-
stąpił.

gdy po śmierci Lutrowey Sakskie Pa-
piestwo waktowało / thak sie zdalo iż ie
sobie Philip Melanchto przywołaszyl :
gdyż ile ich kolwiek było Confessiey Aus-
purskiej / ktorzy byli nad ine wżeńszy /
wszystcy go po wielkiej części precepto-
rem przyznawali. A tak rozumiał że mu
było wolno za ta zwierzchnością stano-
wić co mu sie widziało / a iż niebył po-
winien aby we wszystkich zdania Lute-
rowego / iako słowa Bożego / naślado-
wał : ktorego niemato Artykulow ias-
nie potepił / y zdrowszą Papiestwa / to
jest Powsechnego Kościoła / senten-
cyą przyiał : Ale w artykule okoto Sa-
kramentu Ciata Pańskiego / Kalwi-
nowe naukę pochwalil. Coż na then
czas wzięmili iego Dyscyputowie / a mie-
dzy niemi naprzednieyszy Mathias

Glaccus

przeciw Rozsad: Kácer. 40.

Glaccus Illyricus: ktory iż y ná Adyá-
phora (to iest ná rzeczy oboietne) Pres-
ceptor zezwolit / y w niektórych Arty-
kulach wolat náśladować náuki Ro-
ściota powszechnego / y Papiestwu za-
sie (iáko on piše) okno otworzył / za-
klat go / áby był za Poganiną y iáwno-
grzesznego mian: to iest / áby żaden do-
bry z nim álbo z ie^o náśladowcami to-
wárzystwa / obcowania / y przyiáźni za-
dney niemiat. Boláto to bázó Philis-
pá / iż ták od Discyputow swych był trá-
ktowan. A ták gdy niektóre swoje Pi-
śmá w iedne Księgi zebrat / ktore ná-
zwat / Ciáto Náuki Chrześcijáńskiey :
w Prefáciey onych Ksiąg / ktorey dat
napis / Nápomnienie do Czytelniká /
wspomniawszy Máttthiásá Gláttá Il-
lyriká / y Mikotáiá Gállusá / ták o nich
mowi : Z tym dziwnym rodzáiem ludzi
nie niemoże być sprawowano / ktorzy
wedle swey woley potepiáia co sie im
podoba / áni osob wysluchawszy / áni
rozsadku o rzeczách wżyniwszy / zgro-
madzáia Concilia / kiedy / y kiedy sie im
podoba; y przyzwłaszczáia sobie wietśa
y dáleko

P Bilip
Melánz
hton od
Illyriká
zaklet y
potepio-
ny.

Corpus
doctrin
Christi-
anę.

P Bilip
Melánz
hton o-
pisał Be-
rerykow
sprawę

Rozsadek Chrześcijański

y daleko nieznosniejszy / i nie tak obrona
na władza y moc niżli Papież Rzym-
ski. Co ku czemu naostaték przyjdzie/
niechay to każdy rozważy. A w Presa-
cyey ktora iest potożona przed tym na-
pominaniem / powiada że iuż przysło
do Anarchiey / to iest / iż Zwierzchności
żadney mieć niechca.

I Proszę was bärzo Tigurczykowie /
abyście pilnie wważyli Philipowe ty-
słowá: Dziwny rodzaj ludzi zowie / kto-
rzy wedle swey woley potepiaia co sie
im podoba / ani osob wysluchawşy / ani
rozsadku o rzeczách wczyniwszy.

Dziwny
rodzay
ludzi / sa
Herety-
kowie.

Leć z tego dziwnych ludzi rodzaín byt
Preceptor Luter / z tego dziwnych lu-
dzi rodzaín byt też sam Philip : z tego
dziwnych ludzi rodzaín byli / Oekolam-
pádus / Zwinglius / Kalwin / y kto-
rzykolwiek inşy ktoreykolwiek Sekty
powiadaia / żeby nauka w Papieſtwie
byta zepsowana. Abowiem ci wşyscy
potepili naukę Papieſtwa / to iest okre-
gu wşyskiego Chrześcijańskiego : Ani
osob wysluchawşy / ani o rzeczách roz-
sadku wczyniwszy. Ale ieſzcze wietşego
wważes

Papież
od Here-
tykow
iako po-
tepien.

przeciw Rozsad: Kácer. 41.

wrażenia są godne słowa daley potoz-
żone. Przywłaszczają sobie (powiada)
wielką y nieznosnieyszą / y nie tak obró-
na władza y moc / niżli kiedy Rzymński
Papież. Wielka jest moc prawdy / tak Prawdy
iż też z wst nieprzyjaćiel iey po niewoli wielka
wypaść musi. moc.

¶ Dwie rzeczy thu wyznawa Philip.
Jedne / iż choćaby Papież nieco wykro-
czył źle używając władzey iemu danej /
wsakże ten iego występek jest znosny /
y wymowion być może. Bo co się dzieie
od władzey porządnej ktora Pan Bog
sam postanowił / (iaka być Papiestwa
poniekąd przyznawa) iednak to y wy-
mowiono y cierpiano być może / by też
śladz z miary wykroczyło. Druga / iż Papież
iármio tych ktorzy się teraz w Niem-
cech Papiężmi czynią / daleko jest cięż-
sze niżli kiedy było ktorego Papieża Rzym-
skiego. Albowiem Papież Rzymński ni-
gdy nikogo niepotepił niewysłuchaw-
szy go / ani pierwey rzeczy iego uznaw-
szy : co teraz już spospoliciało w tych /
ktorzy zrzuciwszy iármio porządnego
Papieża Rzymskiego / wielką władza y

Rozsadek Chrześcijański

moc niżli on śmieli sobie przywtaſzyć.
 ¶ Potym co wy powiadać Tigurczy-
 kowie/ iż Papięzowie wymyſłami ſwo-
 mi lud miasto ſłowa Bożego zārzućili:
 to daleko lepiey y prawdziwiey na was
 może być obrocono. Bo wy ieſcieście kto-
 rzy waſze ſłowo / miasto ſłowa Bożego
 ludziem wyſtawiaćie: y chcećie aby nie
 w inſzey cenie / iedno iako Ewangelia
 Pána Chriſtuſowa / od nich było mias-
 no. A tak bārzo wielka prawda ieſt co
 waſ Philip mowi/ że wy wietſza y nie-
 znoſmiejſza / y nie tak obronna władza
 ſobie przywtaſzećacie/ niżli kiedy Rzym-
 ſki Papięz. Zawszy w Papięſtwie w-
 ciono rozeznania/ między prawem Bo-
 żym ktore od Pána Boga bywa podas-
 wane/ a między prawem Ludzkim kto-
 re z woley ludzkiey pochodzi: Między
 Ludkim. wſtawa Boża ktora ieſt wieczna / mo-
 cna / y nieodmienna / od ktorey żaden
 wolen być niemoże: a między prawem
 Ludzkim / ktore może być opuſzczone/
 albo zaniechane/ albo odmienione y zni-
 ſzczone / ileby tego potrzebowała roz-
 noſć czasow/ person/ mieyſc: a miłość
w kto-

W Pa-
 pieſtwie
 roznoſe
 między
 prawem
 Bożym a
 Ludkim.

Miłości
 wſyſkie
 wſtawoy
 Ludzkie
 ſa podas-
 wane.

przeciw Rozsad: Kácer. 42.

w ktorey sie zamýkáia wsýstki wstáwy/
to býć pożyteczno baczyła. Byle thego
niét swa wola osóbliwie nieczynít / ale
baczením tego ktory wstáwe weczynít /
przy ktorym wsýstka moc iest wykládá-
nia/ posólgowánia/ popráwiania/ od-
mieniania/ itez y zniśczenia. Tey náu-
ki petne sa Księgi Doktorow wsýstkich
które Scholásticos zowa/ tak iż to iest
nieróstydlíwe kłamstwo wáše/ áby Pa-
pieżowie wymysly swoje w lud miásto
słowa Bózego mieli wetkáć.

¶ Alle słuchaycie Tigureżytkowie / co
Ochinus wáś / godny takowych Mi-
strzow dyscyput / o was piše. Bo wská-
záiac sie iż od was niebywa to chowa-
no/ co nápomina S. Páwel okóło roz-
sadku Apostolskiey náuki / tak mowi:
Nie tak sie teraz dzieie iáko Páwel ná-
pomina. Bo co Minister wáś mínima
y wezy/ to chce áby od wsýstkich inšych
wierzono byto / iáko głowny ártykut
Wiáry: á iesli kto przeciw temu mowi/
áni mu zgólá nie niewymuiac wiáry da-
wa/ ten iuż iest Heretykiem. Náko-
niec co sie im w nocy snito / to we dnie

Ochinos
we swiá-
dectwo
o Tignu
czyłach.

Rozsadek Chrześcijański

Wán=
geliko=
wie sny
swoie
druknia.

nápiša y drukować dádza / á chca áby
ich písmá y słowá zá powieści Bó-
skie byty miane. Ani sie nádziewać mó-
żesz / iżby kiedy mieli rewołować álbo sie
pod rozsadek Zboru poddać / chca áby
Zbor wedle ich wóley / á nie oni wedle
Kościótá wierzyli: co nic inšego nie
iest / iedno sie iákimis Papiieżámi y ziem-
skimi Bogámi chcieć mieć / y okrucień-
stwa nád sumnieniem cztowieczym vży-
wać / y pánować Wierze tych ktorzy sa
w Zborze / y chcieć áby wedle ich wóley
wierzyli przeciwko náuce Páwtowey.

Wán=
geliko=
wie iná=
czej czo=
sem piša
niżli wie
rza.

R owšem včá y piša niekiedy Mini-
strowie ináčey / niżli sámi wierza: áby
sie z światem zgadzáli / á z Christusem
niebyli przenásladowáni.

¶ Ale sie wroćmy do tego cośmy przed
sie wzięli. Jáko sie nieznósne zdáto
Philippowi iárzmo to Mácieiá Glá-
tá Illyriá / y Mikotáiá Gallusá / iu-
żesćie słyseli Tigurczykové: teraz zá-
sie słuchaycie / co zá rozsadek ich iest o
Preceptorze swoim. Dla cžego zdáto
mi sie słowá Mikotáiá Gallusá / ktorým
iezykiem byty wydáne / przypisać z ksiąg
ktorým

Gallus=
sow roz=
sadek o
Philipie

przeciw Rozsad: Kácer. 43.

ktorym iest tytut: Das die gründe Nic-
colai Galli noch fest stehen wider der
Adiaphoristen Acta vnd außzug.

To iest: Iż fundamenty/ ktorzymi sie
podpiera Mikolay Gallus przeciw sprá-
wam y wykretom Adiaphoristow / iest
sięz mocnie stoia.

So hab ich mein Ampt vnd Befelh / so
woll als sie der warheit bey zustehen /
vnd zu straffen die wider sprecher / sie
sein gleich wer sie wollen / vnd wens
ein Engel vom himel were. Ich achte
auch noch darzu. Ich thue inen fur
Gott eben damit mehr ehre/ vnd guts/
da ich sie gleich straffe. Irer Irthums
erinnere/ vnd zur busse ermane / denn
alle dieselbē ire heuchler vñ schmeich-
ler / so sie mit irer heuchley in irthums
stecken / vnd in vnbusfertigkeit auff-
halten. Meynen sie dann sie seyend sol-
che Præceptores das die discipel alles
glauben müssen was sie sagen / Oder
solche heilige die nit irren können? So
ists nichts neues/ auch bey den heydē/
das Gott einem Discipel wol eine war-
heit fur dem Præceptor verliehen hat/

Kozsadek Chrześciański

vnd verleihen kan : der darauff von dem Præceptor dissentiret. Daher der spruch Amicus Plato, Amicus Socrates, magis amica veritas. Vnd habē vñ inen grosse heiligen geirret vnd in irthum gefuret. So müssen sie Lutherū ja auch noch ein Præceptor lassen sein. Vnd der Præceptor aller Præceptoren Christum von denen sie dann abgewichen sein/wie darauff oben vnser ganze disputation beruhet / welchen Præceptorn sie nun selbst widerstehen/vnd recht vnd anckbar seynd/ fur die offentliche warheit. Gehen gleich iezo dahin/verführen vnd werden verführet vñter dem titel der Præceptorn / wie die Jüden vñter dem titel des gesetzes/ vñ die Papisten vñter dem titel der Kirchen. Diese schon ernste Collation sollen sie hiemit haben vom Doctor tenebat tantummodo, welcher also pflegt zu reden / vnd ist ein selige rede woll zu wissen/ den Christen iezo zur warnung. Wie die Jüden spricht er schreiben / Templum Domini, Templum Domini. Die Papisten bißhero geschrien haben

przećiw Rozsąd: Kácer. 44.

haben vnd noch schreien/ Ecclesia, Ecclesia, Also eben schreie iezo vnser Magistri, vnd Scholastici Vvitebergenses, vñ können gleich im grunde nicht mehr den Praeceptores, Praeceptores, des Praeceptors Christi von dem Gott zeuget/ Das ist mein Son den solt jr hören. Auch des Praeceptors Lutheri/ dem beyde die schrift vnd das werck zeugnis gibt/ dz Gott in zur Reformation der Lere vnd Kyrchen / als den letzten Esaiam dieser letzte zeit erwecket gehabt/ deren Praeceptor sage ich nun darzu/ wirdt iezo bey Papisten vnd Adiaphoristen vergessen. Hieher gehört auch woll/ das sie vns neue Bápste vñ Reformatores Ecclesie schelten / Ich meyne aber ja es treffe sie selbst. Dann wie der Bapst zu Rhom sich annasset er könne nicht irren/ er sey Vniuersalis Episcopus totius Ecclesie. Was er rede vnd setze / das muß gelten / vnd seind eitel diuina oracula, daran niemād zweyfelñ/ niemād darwider redē darff das daher/ das er Petri stülerb ist oder sein will. Also thun warlich die von
Wittene

Rozsadek Chrześcijański

Wittenberg nicht anders/wollen Lutheri vnd seines geists gleich stülerben sein (welches geistes wie es angefangen) schier balde so viel bey ihnen bleiben sollte / als Petri geist blieben ist zu Rom bey Papst/Cardinalen/Bischöffen/vñ irem hauffen. Co sie ná Polska tak rozumie.

Wyklad
Gallu-
sow o
rozsad-
ku o Phi-
lipie.

Rownie (powiada Gallus) to iest moy vrsad / rownie iest mnie przykazano iako y im / abych stat przy prawdzie / a zebych te ktorzy sie przeciwiacia strofowal: niechay bedzie kto chce / by tez byl Angiot z nieba. Rowsem pewnie mam za to / iz im tym samym przed Bogiem wiecey czci y dobrodziejstwa oddawam/gdy ie strofuie/ y z ich bledu napominam/ y do tego aby pokutowali wiode/ a nizli wszyscy zaufnicy y po chlebce/ ktorzy im bebenka podbijaiac/ w bledziech ie vtwierdzaiac y w niepokutowaniu dzierza. Czyli sie mniama takowymi byc Preceptorami / aby Dyscypulowie powinni byli wszyscy wiezryc co oni mowia: albo takowymi Swietymi/ zeby bladziec niemogli. Lecz
nie iest

przeciw Rozsad: Kácer. 45.

nie iest to rzecz nowa y v Pogánow/ że
tho niekiedy Bog dawał y teraz ieszcze
dawa/ iż rychley Dyscyputowi niżli Pre
ceptorowi prawda bywa objawiona:
ktora poznawszy / śmie od Preceptorá
być roznym. Stad ono vrostlo: Przyia
ciel Plato / Przyiáciel Sokrates / ále
wietfszy przyiáciel prawda. A przed ni
mi zbladzieli wielcy y świeci meżowie/
y w stad inſe wwiedli. Nád tho pos
treba iest / áby ieszcze dopuścili Lutra
być Preceptorem / á Preceptorá wſyszt
kich Preceptorow Chrystusa / od ktos
rych oni odstapili/ iáko ná tym wſysztá
náſa wyſſza Dysputácyá stáneta: ktos
tym Preceptorom sie oni teraz przecia
wiaia/ y prawdziwie sa niewdzieczni zá
objawiona prawde. Postepuia tym cza
sem/ w stad ludzie wwodza y sami blas
dza pod tytulem Preceptorow / iáko
Zydowie pod tytulem Zakonu / y Pa
pieżnicy pod tytulem Kościola. A żeby
sie pieknego á ſtátecznego porównania
od Doktorá iednego náuczyl / niechay
ſlucháia ktory byl tak zwykt mowić: A
iest záprawde zbáwienna náuka ktora
potrzeba

Kozsadek Chrześcijański

potrzebą teraz Chrześcijanom wie-
dzieć / za wierne napominanie. Jako
(prawi) Żydowie wołali / Kościół Bo-
ży / Kościół Boży: y Papieżnicy do tych
czasów wołali y ieszcze wołają / Kościół /
Kościół: Tak y teraz wołają naszy Mi-
strzowie y Żacy Wittenberscy / a nie
inšego prawi nieumieia / iedno Pre-
ceptorowie / Preceptorowie / Precepto-
ra Chrystusa o ktorym Pan świadczy /
To iest Syn mój / tego słuchaycie: y Pre-
ceptora Lutra / ktoremu y Pisma y vs-
zynki świadectwo wydawają / iż go
Bóg na naprawę Nauki y Kościoła /
iako ostatcznego Eliasza / tych ostatcz-
nych czasów wzbudził. Tych (powi-
dam) Preceptorow / y Papieżnicy / y
Aldiaphoristowie zapomnieli. Ktemu
nas nowymi Papieżami y Reformato-
rami Kościoła potwarzają. Ale tho
wiem pewnie / iż sie to własnief na nie-
ściaga. Bo iako Papież Rzymiski sobie
to przywłaszcza / iż niemoże stądzić / iż
iest Porosiecznym Biskupem wsystkie-
go Kościoła / iż cokolwiek on wyrzeczy
y postanowi / to już mocno y pewnie
stać

przeciw Rozsad: Kácer. 46.

stać musi / nieinaczej iakoby byly wlas-
sne powiesci Boskie / o ktorych Boze v-
choway aby kto mial wetpic albo sie im
sprzeciwic: a to dla tego / iz Stolicy Pio-
trowey on iest dziedzic / albo byc chce.
Nieinaczej teraz zaiste czynia Wittem Luter-
berczanie / chca Lutrowymi y ducha ie-
go dla Stolicy dziedzicami zostac: gdyz cha-
niego ducha / iako sie teraz poczatti po-
kazuią / rownie tak wiele iest przy nich /
iakopiotrowego ducha w Rzymie przy
Papiezu / Kardynalech / Biskupiech / y
ich trzodzie zostawa.

¶ Co sie wam widzi Tigurczykowicze?
Jesli ten Dyscypul Luterow / mistrza Gallus
swego ducha peten nie iest: ktory za-
dney miedzy C H R Y S T U S E M Panem
Panem / a miedzy Lutrem rozności
nie wie: Tak obudwu zlacza / iz Lu-
tra iesli nad Pana Chrystusa nieprze-
klada / pewnie w rowney klobie z nim
go kladzie. Gdyz iednak miedzy swia-
toscia a miedzy ciemnościami / wiet-
sia rozność byc niemoze. Poniewaz iz
to prawie przeko (iako mowia) prze-
ciw nauce Pana Chrystusowey czego

Rozsadek Chrześciański

wezy Luter / każdemu być iawno może z
ktory nauke Pánska / z iego porowna.
A iáko trefnie obrocił zá sie ná Pá-
lipá Gallus / co on był pierwey náń y
ná towárzysze iego złożył.

¶ Ale áza y tego niewidziéie Tigurczy-
kowie / iż skoro zrzuczone iest Járzmo
Papieżowe / do tego rzecz przysła / (gdy
onogo / co od Páwta świętego iest ná-
Phil. 2. pisano / zámiedziano : W pokorze ieden
drugiego wyższym náń sie počytaycie.)
iż żaden nie cierpi áby náńen kto miał
być przetożon / może sie podziwić każdy
iáka Babilonia w Niemcech iest zbur-

Po zru-
ceniū iá-
zmá Pa-
pieżowe
goi Báb-
ylon w
Niemcech
zburzo-
wana.
Aug. de
Agone
Christia-
no, ca. 29

domána. Bo ktory sobie w Niemcech
naprzód Papiestwo przywołasz / áni
dopusćit áby rozsadek o iego náuce był
czynion / ále posłuszeństwa tylko od ws-
zystkich chciał : áza mu sie nie toż przy-
godziło / co kiedyś w Affrice Donato-
wi : A coż o Donacie piše Augustin :
Jáko on (mowi) chciał Pána Chris-
tusa rozdzielić / tak on od swych wsta-
wiecznym ná każdy dzień rozrywaniem
bywa dzielon. Ażá tymi słowy o Mar-
cinie Lutrze niemoże być powiedziano :

y ora

przeciw Rozsad: Kácer. 47.

y owsem y o waszym Zwinglusie. Pir-
 wsiy Luter w Niemcech rozdzielił Pa-
 na Chrystusa / rozdzielił ciało iego Ro-
 ściot. A coż? Aza też sam nie iest roz-
 dzielony? Azaż też iego Sekty na wiele
 Sekt dziwnie rozsiekanych haniebnie
 z ządziwieniem oczyma swymi rozsieká-
 ney niewidzicie? Tak iż iest dobra ná-
 dzieia / gdyż sie tak gryza y kasaia we-
 spotek / iż to rychto dali Bog będzie / że
 sie wespotek pojedza. Ale co powiadam
 będzie / ponieważ ieden z waszych tri-
 umphuie że sie to już sstało. Ale iednak
 y między waszymi nie wietsey widzimy
 zgody w náuce / niżli między Luterany.
 Ale tak być musi / gdzie własnego á po-
 rzadnego Papiestwa żadnego niemá. Gdzie ie-
 musi tam być tyle Papieżow / ile iest
 Mistrzow Kácerstwa. Stárza sie sami
 między soba ieden ná drugiego Lutro-
 wi Wezniowie / iż Mistrza swego náuke
 ktora Stowem Bozym y Ewangelia ich musi
 zowa / zstánowáli : ktora iż v nich sa
 mych iest zachowana / ci ktorzy sa fáce-
 ciey Glákkusowey / tym sie chlubia.
 Przy ktorey fácey iednak tylko sami

L V Ter
 Heac roz
 dzielił p.
 Chrystus
 sa sam
 iest roz-
 dzielony

Gdzie ie-
 dnego á
 własne-
 go Pa-
 pieża nie
 má / tam
 ich musi
 być wie-
 le.

Rozsadek Chrześcijański

Osią-
drow
rozsa-
dek
o Witten-
berczan-
nach.

Heshu-
siow wy-
rok na
Witem-
berczany

Magdeburchanie stoia / z mała trocha
inych Miast w Saskiej ziemi. Bo iż od
nich Wittenberczanie / y Wiertem-
berczanie / ktemu y Jeną / y wiele in-
szych już odstapito / narzekają. A gdzie jest
Stolica Lutrowa / iż tam nie mieszka-
to ducha Lutrowego : dla ktorey też
przyczyny przedtym niedawnych lat O-
siander swoje napominał / aby dzieci
do Wittenberku dla nauki y wychowa-
nia nie posyłali / iżby sie tam zaprzeć
Christusa / a na słowa Philippa Me-
lanchtona przysięgać musiły : toż te-
raz czyni Tileman Heshusius / w tych
Księgach ktore tego roku / potym iako
jest od Magdeburchan wygnan / wy-
dat : y Wittenberczany wespolek z in-
szymi ktorzy sie z nimi zgadzają wyro-
kiem swym z Kościoła swego wytacza /
y społkowania z nimi wszytkim swoim
zakazuie. Co czyni wszytką faccyą Glaz-
kusową / twierdząc iż od Christusowej
y Lutrowey nauki odstapili. Abowiem
prawie zawždy tych dwu złaczają / y w
jednakiy cenie zdadza sie mieć obu-
dwu. Ale to podobno mniey w podzi-
wieniu

przeciw Rozsad: Kácer. 48.

wiemu być mogło / iż tych z Zboru swego Tileman z swoia facya Gláttusowa / dla zfałszowania iákcieis náuki (iákto on powiada) wyrzuciło : Lecz onezmu kto sie wydzinić może / iż y samych Magdeburchan w Zborze swym niecierpi : o ktorych iednak iest rzecz iáwna / iż sa prawdziwi chwalcy Lutherowi / y ktorzy chca być widziani facyey Gláttusowey / przed sie ná nie wola / iż od Boga y od iego Słowá odstapili. Co też tym Argumentem wywodzi. Ale nie zawádzi iego słowá przypisać. Bo tak mowi w iednych Ksiegách ktorym dat ten tytuł :

Antwort Doctor Tilemanni Heshusii auff der lügenprediger vō Magdeburg vermeinte vnd vngegrundte Apologia.

Offenbar vnd der ganzen Stadt Magdenburg ist's bewust. Das jr Tyrannen / falsche Brüder / vnd die es mit euch halten / die Christen so inen ewere verfolgung mißfallen lassen / vnd sich zu mir vnd anderen trewen Lehrern bekennen / mit ganz bitterem gemüth

Kozsadek Chrzesćiański

gemüth Glaccianer scheltet/ vnnnd das
mit wollet von euch abgesundert ha-
ben. Ich dencke nicht das ihr diß leug-
nen werdet. Vnd da ihr es vnterstun-
det/ wolte ich die ganze Stadt Mags-
deburg wider euch zum zeugen fü-
ren. Denn es nun mehr vñ Radthaus
vnd aus der Schulen so weit kommē/
das auch die Knaben auff der gassen /
die Jungfrawen auff den hochzeiten
einander fur Glaccianer schelten/ vnd
sawer ansehen/ vnd steckt warlich das
gange bekentnus im diesem wort/ Den
wer einen der im namē **CHRIST**
getaufft ist/ fur einē Glaccianer schilt/
der will damit zuuerstehen geben/ das
ers mit ihm in glaubens sachen nicht
halte/ vnnnd fur keinen Christen sonder
fur einen Sectierer/ Rottengeist/ Ab-
trünnigen/ der Flaccio Illyrico vñ nicht
Iesu Christo seinem Heilandt folge /
den was bedarffs des neuen namē /
wenn sie mit vns / vnnnd wir mit jnen
im Glaubē vñ bekantnuß einig seindt/
vñ vnter ein haupt **IESV CHRIS-**
TO gehören. Co po Polsku tak wy-
tżozono być moze.

Jawna

przeciw Rozsad: Kácer. 49.

Jawná rzecz iest / y wszytkiemu miá-
stu Magdeburskiemu wiadoma / iż wy
Tigurezytowie sátsywi brácia y ktorzy
z wámi spoiknia / Chrzesćjány / ktorzy
że im to wáse przenaśladowanie iest
przykre / po sobie potázuia y wyznawa-
ia / y moiey / y inych prawdziwych Nauc-
zycielow / náuki násláduia / z wielkie-
go iákiegoś zaiatrzenia. Glátcyanámi
zowiecie / y tym obyčajem chcecie aby
od was byli odiażeni. (Niechay thu
obaczy Czytelnik / że te ktorzy sie z nim
zgadzaiá zowie Chrzesćjány : To bez
pochyby chcąc dáć znáć / iż ktorzy sa in-
skey faccyey / nie sa Chrzesćjány.) Dá-
ley mowi : Nierozumiem ábyście sie
tego mieli záprzec co powiem. A cho-
ciabyscie chćieli / tedybych przeciw wam
wszystko miásto Magdeburskie ná swiá-
dectwo przywiodl : Bo inż ktemu rzecz
przyšla / iż inż y z Ratusá / y ze Szkol /
y dzieci ná vlicach / y Pánni gdy sie ná
Wesele schodza / wyrzuca ieden drugie-
mu ná ocy / żeby Glátcyan byt / y krzy-
wo ná sie spotem pátrza. A mali sie
prawdą rzec / wszytko wyznánie Wiary

K

ro tym

Kosztadek Chrześcijański

w tym iednym słowie iest położono.
Bo kto drugiego / który w imie Chry-
stusowe iest okrzyżon / iakoby na hanibie
Słakcyanem zowie: co ten infego chce
pokazać / iedno że sie z nim w tych rze-
czach które ku Wierze należą namniej
niezgadza: A iż go niema za Chrze-
ścijanina / ale za Sektarza / za burzcą /
za zbiegą / który Słatką Illyryką / a nie
Jesu Chrysta Zbawiciela swego naślá-
duje. Bo co po nowym imieniu / iesli
oni z nami / y my z nimi / w wyznaniu
Wiary rozumiemy / y do iedney głowy
Jesu Chrysta należymy.

I A żeby Czytelnik lepiey wyrozumiał/
tak sie rzecz ma. Przypisał był Zeshu-
sius Magdebureżanom / iż od Boga y
od iego słowa odstapili. A gdy Mini-
strowie Kościołow Miasta onego mo-
cnie tego przeli / y powiádali żeby w
teyże sprawie około Wiary iaka im za-
mierzył Słatkus trwali / wywodami
wyższey położonymi chciał tho okazać
Tileman co mówił. Ktore aby nieia-
kiey wagi przedsie niemiály / przeć tru-
dno. Bo y Hieronym S. przed wiele
lat pi

przeciw Rozsad: Kacer. 50.

Iat pisac przeciw Luciferianom/ praw-
dziejwie powiedziat : Jesli tedy wslysz
ysz te ktorzy sie mianuia Chrystusowymi/
nie od Pana Jesu Christa / ale od
tego inszego byc nazywane / tho iest/
Marcionistami/ Valentinianami/ Mo-
tencykami / albo Kampancykami /
(gdyby teraz byl żyw Hieronym/ przy-
dalby ku tym Luterany / Zwingliany/
Kalwinisty) wiedz ze nie iest Kościół
Pana Chrystusow/ ale Zbor Antychry-
stow. Abowiem z tego samego iż potym
powstali/ tymi sie byc pokazuią/ ktore/
ze mieli przysć/ Apostoł opowiedziat.
A niechaj sobie niepobłazaią/ iesli sie im
zda żeby Pismem te^o podpierali co mo-
wia : gdyż y Dyabel z Pismą niektore
rzeczy mowił : a Pismo w rozumieniu/
nie w czytaniu należy.

I Przed Hieronymem Athanasius se-
roko to opisuie tymi słowy : Nigdy lud
od Biskupow swoich / ale od Pana w
ktorego wwierzył imie brat. Pewnie od
stogostawionych Apostołow nauczycie-
low naszych/ y slug Ewangeliey Zbawi-
ciela naszego/ niedostaliśmy przezwiśka:

A 2

ale od

Do nos-
wym
przezwiś-
ku Bez-
rętyki po-
znac.

Athana-
sius con-
ARrianos
nos O-
rat. 2.

Rozsadek Chrześcijański

ale od Chrysta Pana iestesmy Chrześc-
i-
any/ y przezwisło to mamy. A oni kto-
rzy skad inad początek Wiary swej pro-
wádza / słusnie swych Mistrzow przez-
wisła do ktorych przysłuchawia / na
sobie nosa. A przetho gdyż wszyscy od
Chrysta Pana/ y iestesmy/ y zowiemy sie
Chrześcijany/ wyrzucon iest Marcyon
wynalazca Kacerstwa: a inszy ktorzy
zostali z tym ktory Marcyon wyrzu-
Przerwi-
stka Be-
retikow. cił / Chrześcijański tytut zachowali. A
ktorzy posli za Marcyonem/ iuz nie
Chrześcijany/ ale od onego czasu Mar-
cyonistami sa nazwani. Tak też Wale-
tin/ Bazylides/ Manicheus/ y Symon
czarnoksiężnik/ swym Sektarzom swo-
ich imion użyżyli: y skad sie szato / że
inszy Walentyniani / inszy Basiliani/
inszy Manichei / inszy Symonianowie/
inszy Cathaphriges od phrigiey / inszy
od Nowata Nowacyani sa nazwani.
Tak Melicius wyrzucony od Piotra
y Biskupa y Mieczennika/ swoje ktorzy
go naśladowali / nie Chrześcijany po-
tym / ale Melicyany nazwał. Tymże
sposobem zaśie gdy błogosławiony Ale-
xander

przeciw Rozsad: Kácer. 51.

ránder Arryusa wyrzucił/ ci ktorzy przy
Alexándrze stali/ zostali Chrześcijany:
a ci ktorzy wespolek z Arryusem odstą-
pili / imie Zbawiciela naszego Alexán-
drowi z iego násladowcy zostawioşsy/
Arryanami ná potym sa nazwani. W
owşem oto y teraz po śmierci Alexán-
drowey ktorzy iednego sa społkowánia
z Athanásiusem namiastkiem Alexán-
drowym/ y z ktorými Athanásius społ-
kowánim iest złączon/ wszyscy iedno pia-
tno máia / ani on swoim imieniem da-
wa/ ani od swoich przyimie: ale wszy-
skie/ iáko przed tym/ zwykłym obyčaj-
iem Chrześcijany zowa. Bo áczkolwiek
Wistrzowie po sobie nástepuia / y my
ich weźniowie wzięliśmy od nich sposób
Wiary Chrześcijańskiej: wszákże to nie
nieprzeszkadza/ abysmy y tytułem/ y rze-
cżą/ Chrześcijany niebyli zwani. Prze-
ciwnym obyčajem / ktorzy Heretykow
násladuią/ choćaby tysiąc tysięcy na-
miastkow mieli / przedsie wszyscy imie
tego ktory naprzód Kácerstwo nálażł/
ná sobie nosi. Jáko gdy ARRYUS wa-
márt / choća wiele z trzody oney iego

Rozsadek Chrześcijański

mieysce y successia przymowali/iednąk
wszystcy ktorzy z nim iedney sentencyey y
mniemania byli / z Arryusa cechy swoje
y herby mając/Arryanami bywają na-
zywani: co zaprawde osobny y dziwny
znak iest. Bo ktorzy y teraz z Pogań-
stwa opuszcwszy superstycyę białwanow
do Kościoła przychodzą / nie tych kto-
rzy ie Katechizmu y początkow Wiary
wzją imioną / ale Zbawicielowie na sie
przyimują: a miasto Poganow/Chrze-
ścijany pożywiają być zwani. Lecz kto-
rzy z tegoż rodzaju do tych odchodzą/
albo od Kościoła do Kacerstwa prze-
stepują / imie Pana Chrystusowe opu-
szczają/y w imie Arriusowe sie obtoczą/
iako ci ktorzy wiecey Wiary p. Chri-
stusowej niezachowują/ ale do gro-
mady Arryusowego fałszywa ida.
Jakoż thedy Chrześcijany być mogą/
ktorzy nie Chrzescijany/ale Arriomania-
tami bywają nazywani: albo iako z
gromady Kościoła Powsechnego mo-
gą być mianami/ktorzy Wiare Apostolską
odrzućili/ a nowe zarazy wynalezili:
¶ Optatus też ostrze iedzie na ty/kto-
rzy sie

przeciw Rozsad: Kácer. 52.

rzy sie powiadali być z strony Donato-
wey / iakoby lud z Panem Christusem
rozdzielali. Co (prawi) odpowiada
na onym przystym sadzie pánstím / kto-
rzy na tym świecie inaczej wyznali / że
nie sa z Kościoła Pána Christusowe-
go / ktorzy rádzi to wyznanie uczynili
że sa z strony Donatowej : gdyż w E-
wangeliey napisano / co Pan Christus
mowi : Kto mnie wyzna przed ludzmi /
wyznam go ja też przed Oycem moim.
ci Donata wyznali / nie p. Christusa.

¶ Zda sie thedy nieco Przechy mowić
Heshusius. Bo wprowadzie niemáš in-
szego imienia pod niebem / ktorymby-
śmy rádnicy mieli sie chcieć popisować
iako to / ktorego iesze za żywota Apo-
stolskiego w Antiochiey naprzod użmo-
wie ich używali / a w thym sie kochali nad i-
kiedy ie Chrześcijány zwano. Żadne mie Ch-
imie niemoże być nad to iedno chwale-
bnieysze : ktore ktho odrzuca / pewna-
rzecz jest / że ten nie do Kościoła Pána
Christusowego / ale do Zboru Antichri-
stowego przystucha.

¶ Pytam was Tigurczytkowie / ktorzyż
K 4 naprzod

Aa. II.
nad i-
Ch-
rzesz-
nie
pod nie-
bem Ch-
waleb-
nieysze
być nie-
może.

Koźsadek Chrześciánſki

Kto so= naprzod to imię iáko poſpolite y zwiót
 bie na= ście porzucili? Ażali nie wy? Ktorzy
 przod i= ſkorocie ſie od nas / to ieſt od Koſcio
 mie E= ła Bożego odlażyli / woleliście ſie zwać
 wánge= Ewángelićkami / niżli z námi weſpotek
 likow Chrześciány. Przed pięćdziesiąt lat
 przywoła= Ktorzym innym imieniem iedno Chrześci
 ſcijk. áńſkim wſyſcyſmy ſie piſáli? Ktorzym i
 nym przezwieſciem okrom tego wiecye
 ſmy ſie chlubili? Ale ſkoro ná ſwiátło
 wyſtá thá wáſá Ewángelia / Wycom
 náſym niewiádoma / y pewnie od ko
 goś inego á nie od Pána Chriſtuſá po
 ſtá / ábyście to pokázali / iż z námi / to
 ieſt z Pánem Chriſtuſem y z Chrześci
 ány nie ſpolecznego niemacie / ták ſla
 wne y zacne imię wzgárdziwſzy y odrzu
 ciwſzy / Ewángelićkamiście ſie názwali.
 A gdy inſá Ewángelia Luter / inſá
 Zwinglius / inſá inſzy Synowie / kto
 rzy opuſćili Mátkę ſwoię / opowiadá
 li / áby / Ktora Ktorego Ewángelia by
 ła / poznana być mogła: (bo iż niebyła
 Pána Chriſtuſowá iáſna rzecz / gdyż
 was wſtyd byto mieć imię od p. Chri
 ſtuſá) potrzeba była áby imię Miſtrzo
 we było

przeciw Rozsad: Kácer. 53.

we było włożono / aby tak insy Luteran
ni byli nazwani / insy Zwingliani / insy
insymi / roznyimi od Pána Christusa /
imiony byli okrzczeni: iż niebárzo dziw/
że też teraz niektóre w Magdeburku zo
wa Gláccyany. Ale iż też y między Gláccy
cyanami / ktorých bárzo máto zostato /
Sektý sie nájdúia / iż między soba tak ny Sektí
wiele waśni máia / y krzywo ná sie pá
trza: chocia iednego Mistrzá y dosko
nátego budowniká Wiáry swey Gláccy
usa wyznawaia / to ku podziwieniu ká
żdego przywieść moze. Ale tak musi
być / kedy nieznáia iednego Papieża.
Gdyż prawdziwie rzeczono iest od s. Zie
ronymá: Iż zgoda zbáwienna Kościo
lá / záwiślá ná dostoiensťwie nawyższe
go Káptaná: ktorému iestli iákás moc
osobná á inše wśystkie przewyżśaiaca
niebedzie dána / tak wiele bedzie w Ko
ściele rozzerwánia / ile Káptanow. To
tak zbáwiennie nápominánie iż wy od
rzucacie / przeto v was tak wiele wiar
sie rozmnożyto / ile Ministrów: bo nie
chce mowić Káptanow ktorých niema
cie / y imieniem Káptánśkim sie brzydzi
cie.

Miedzy Gláccy
ny Sektí
Zgoda
Kościo
lá ná iest
dnym pa
piežu al
bo Paste
rzu nale
ży.
Hieron.
coñ Lu
ciferias
nos.

Kozsadek Chrześciński

I Ale obaczcie proszę Tygurezykowie /
 czemu na koniec przyszło. Gdy zrzuczo-
 na jest moc Papieża Rzymskiego / gdy
 każdy w swym mieście chce być Papie-
 żem / gdy (iako Philip mowi) wietśa
 y nieznosniejszy / y nie tak obronna wo-
 ładza y moc sobie przywłaszcza / niżli
 kiedy Papież Rzymski / iż też tych Ká-
 cerstkich Papieży cięższe á nieznosne
 iárzmo bywa zrzuceno : á Swiecki w-
 rząd odrzuciwszy ie / Papieśka moc so-
 bie przywłaszcza. W czym wiele Książ-
 Kácerze pisali pełnych takiego wstárz-
 Centuri-
 atorow ktorzy nowa iákas Historya spisali / w
 stargi swoich przemowach ná te Swieckiego
 ná wząd Wzędu śmiałość cięsko sie stárza : á
 Swiecki Wzędu nie bez przyczyny. Albowiem przypisali
 Papież swo so- niektórym Książetom Niemieckim ies-
 bie przy- dne swoje Centuria / y dali im byli the-
 właszcza chwale / iż pod ich cieniem prawdziwa
 iacy. páná nášego Jesu Christá Nauka za-
 brzmiała / y zgromádzon jest Zbor kto-
 ry prawdziwie Boga chwalił / y w wie-
 czynym żywocie będzie go wielbił. A o to
 ledwie dwie lecie wysły / gdy daleko ro-

przeciw Rozsad: Kácer. 54.

zna od tey ktorey sie nádziewáli za pra-
ca swoje zaptate wzięli. Bo ony Ksia-
żetá kazáły sie im z Ziemi swoich foro-
wac / y indziej sobie mieysca szukać. A
(co ieszcze wietſza żalóść Centuriato-
rom tym przyniosło) tyż ná ich mieyscu
potym posadzili / Ktore oni byli przed
tym niedawno y Ksiegi wydawſzy iáko
Heretyki potepili / y z Ziemi swych byli
wyrzucili. Ale iuż ſkarg ich ſluchaymy.
Tak oni powiádáia : Synowie thego
Swiátá barzo śmieie formy Wiáry z
ſwego mozgu leia / y formuly wydawa-
ia / Ktore Ministróm Słowá Bożego z
grozba wtracaia. Abowiem w tákowe
wciſki (nieſtetyſ) iuż Koſciot Boży by-
wa przywiedzion / gdy Páſterze ſpia y
po wielkiej częſci odbiegaia / y dobro-
wolnie puſzczaia ſwoy wrząd ludziami
Swieckim / iſ częſto niektorzy nádeci-
ſzekaćze Ryńkowi / nie ſtoiac w kre-
siech ſpraw ſwych Swieckich / rzeczy ná
wrząd Páſterſki nalezace / totrowſkie á
niepobożnie k ſobie gárna. A práwie
iáko przed tym Papięſcy Przetózeni w
Koſciele niecnótliwie Królestwa ſwia-
tá tego

Centuri-
atoro-
wie od
ſwoich
Kſiażat
wypedze
ni.

In Epist.
dedicat.
Centurie
5.

Swietel-
wrząd du-
chowny
ſobie
przywlaſ-
tują.

Kosztadek Chrześcijański

ta tego posiedli: tak teraz zaśie Swie-
 ckie vrzedy / iakoby nieumyśly reku/
 w sprawie one duchowna prawdziwych
 Ministrów Słowa Bożego / y porzą-
 dnie vrzedowi swemu dosyć czyniacych
 gwałtem sie wdzierają / y oboim sie mie-
 czem na kstat Antychrystow opasują :
 gdyż y iednego swego dobrze sprawo-
 wać nieumieją. A w drugiey iakieys
 Prefaciey albo w Liście na początku
 Księg położonym. Gdy przetożyli iż
 sie to żadnym obyczajem niegodzi / aby
 dwory z swoimi pochlebcami y bzucho-
 wi służacyimi / formy nauk okoto Wiary
 stawic miały / y Kościołowi bez żadne-
 go sporu zarzucały : Aniżby feżyrzy nauczysz-
 ciele słowa Bożego takowymi formu-
 łami albo wyrokami / poslušni być mie-
 li / y owsem aby sie im y głosom y Pi-
 smem przeciwni : gdyż są rozne vrzedy
 mocy Swieckiey y Kościelney / y insa
 rzecz iest Sceptrum / insa Plektrum.
 Nakoniec ty słowa z siebie wyrzucili :
 Przed tym niżli sie światłość Słowa
 Bożego oświeciła w ciemności gdy kro-
 lowały ciemności Papiestkie y Ministrie /
iedem

In Epist.
 Dedicat.
 Cent. 7.

przeciw Rozsad: Kácer. 55.

ieden on Rzymſki Biſkup te moc ſobie
 przywtaſzczał / iſ Praw teſ y Swieckich
 nie tylko poprawował / ale ie y zagubił /
 na to mieyſce poſtawiłſy ſwe Dekrety
 y Dekretały / co ieſt iáwno w Niebie y
 w Piekle. A teraz co ſie dzieie / miáſto Swieck
 iednego Papieſz / niezliczeni z ludzi cy Papie
 Swieckich podniozłſy ſie w pyche / z ſowie.
 wyſokich mieyſc y urzędow wyſtákuia /
 ktorzy ná odmiane od ſpraw Swieckich
 do Koſcielných przeſtepuia : á niezo
 ſtáiac w ſwych kresach / formuły ſpraw
 Duchowných Koſciółom z moca z mor
 dem y gwałtem ſátániſkim podawaia.
 A máto niſzey támiſze / ták piſa: Ná c
 dze ſniwo z ſierpem ſie rzucáia / y c
 dzy urząd wſetecznie poſiadaia / y w
 chodza ná táienne mieyſce do Koſciół
 tá (gdzie iedno nawyſſiemu Káptano
 wi w ſtárym Zákonie byto wolno cho
 dzieć) iáko Ozyas : ktorzy áeſ ſa Urze
 dnicy Swieccy álbo ich ſludzy / wſátkie
 wielka pycha ſmiera nowe formy Du
 chowných ſpraw ſtádać y one Mini
 ſtrom Koſcielným podawać z takowym
 roſkázowaním / ieſliby nieprzyzwolili /
 nie ſie niſiry.

Páno
 wie ſwie
 ccy iáko
 ſie obcho
 dza ſwo
 mi Mi
 niſtry.

Kosztadek Chrześcijański

nie sie niesprzeciwiaiac ze ie swoia mo-
ca wypedza albo starza : co iednak bez
wspelakiego milosierdzia sprawnia.

J Ty sa wstarczania Centuriorow /
ktorym tym wietrza wiara ma byc da-
na / iz mowia czego doswiadczyli: gdyz
Centuriz iawna rzecz iest / ze nie z iednego mieys-
atoro = sca sa wypedzeni z Kostoku / z Heydels-
wie na bergu / z Jeny / z Magdeburku / skad
weglar = drudzy na weglarskim wozie / a Super-
skim wo intendentowie dla wezciwosci na przy-
zie sa wy kryptym wozie w nocy sa wiezieni / y od
wiezieni strazey zbroyney wyprowadzeni. Tak
saniua swoich Papiezwow Ewangela-
skich ci Papiezowie / (bo ie tak Centu-
riatorowie zowa) ktorzy na Wzedziech
Swieckich siedza. O czym sie tez druz-
gi Ewangeliſt tak skarzy : Gdy przez
Hieron. swieta Ewangelia od okrucienstwa y
Menceli = mocy Papieskiej sa wybawieni / y przy-
us in lib. wykli wssystki iego wstawy odrzucac /
de Pasto postepuia daley / y chca tenze prawie
ribus. zwyczaj w inszych wssystkich rzeczach /
lub dobrych albo zlych / zachowac: chca
byc wolnymi / ani od zadnego byc ha-
mowani / aby wedle swey woley niezyli.

Nieina

przeciw Rozsad: Kácer. 56.

Nieináčey iakoby Ewángelia byla tá-
ka náuka/ktoraby každemu dopuszcžala
czynić coby sie mu podobáto / ktoraby
žadnego porzadku y žadney kárnosci
cierpieć niemogła. A iesliby sie im kto
chciał przeciw/ do tey śmiátości przy-
chodzi/ iż nietylko wasi biora przeciw
swym Káznodzieiom y hániebnie ie sro-
moca: ále też wedle możnosci swey o-
krucienstwa nád nimi vžywaia. A iesli
iáki porzadek chca Káznodzieie vžy-
nić/ wnet powiádaia že to iest niewola-
nie Chrześcijánska / y wznowienie iá-
kies y przywrocenie stare^o Papiestwa/
przez ktore Káznodzieie swa własná
władza y pánowanie nád trzoda im
polecona chcieliby vmocnić: ktorzy ies-
liby poželí czynić exekucya tego co po-
stánowili / nietylko bywaia zesromoces-
ni/ ále też uákoniec wypedzeni.

A nietylkoć sie to tych lat málo prze-
stych poželto dziać/ gdyž ná sámym po-
czátku nastawania waszey Ewángeliey
o was nápisat ERásmus Róterodá-
mus/ iż wasi (Tigurczytkowie) ten lud
tak Ewángeliski/ nowe rozruchy często

Stutke
nowey
EWángeliey

Rozsad
dek Ewá-
ngelisk
ter. o lu-
dziech
nowey
EWángeliey.

zaczyna/

Kosztadek Chrześciáński

In Epist. začyna/ y z ledá přyczyny ná trwože
 coñ pfezbroyno bieży/ áni swym Ráznodzieiom
 udoeuan poslušen/ iesli niemowia co vsam mi
 gelicos. to: y wnet ie wypadzáa gdy bespiecz
 nie żywot ich zly strofua / albo od ich
 mnińmánía rozni sa. Z przodku/ ledwie
 nie za Boga sobie Luterá mieli/ á teraz
 go máia za šalonego / iz nowey náuki
 okoto Sakrámentu Ciála Božego nie
 przyjmúte. A tho máia za wolnośc E
 wángelsta/ wolno czynić y rozumieć co
 sie komu podobá. Pothy mowi Eras
 mus.

EWángelicy ¶ Lecż tey wolności Kátángelstkiey ráz
 y Mini- cżey niżli Ewángelstkiey / wysćie thych
 strowie náuczyli / gdyście ie do tego przywiedli
 przywiez aby zrzucili Papieżow y Biskupow iá
 dli fu wz rzmó: ktore z iáká pobożnoścía oni zby
 zgárdzie li / z táka wáše porzucili. A cżemužby
 stano Du mieli nieśc iá rzmó wáše / ktorzysćie są
 chowne: mi sobie te cześć przywtašczyli: á nie
 tež wgár ráczey onych / od ktorych / iáwna rzecz
 de sami iest / że sa przystoynie wezwáni / y po
 zóš od rzadnie tego dostoiństwa dostapili?
 swoich Chćielisćie aby wam byto wolno o ná
 cierpia. uce z zezwoleniem wszytkiego okręgu
 Chrześci

przeciw Rozsad: Kácer. 57.

Chrześcijańskiego przyietey sad czynić / a
 niewysłuchawszy go potepić : czemużby
 też niemiato być wolno / albo Wziedo-
 wi / albo mottochowi pospolitemu / o
 ktoregokolwiek z was nauce toż weży-
 nić ? Coż miato przeszkodzić / aby tż
 mocą ktora Rzymskie Papiestwo zru-
 śili / waszego też Sáskiego Papiestwa
 mierzucili ? zwłasczã iż wnet na samy
 poëzattu nastawiania waszey Ewange-
 lley / pokisście byli iefezje do dostoiestw
 Biskupich / bogactw / y maietności nie-
 przyšli / takiescie sie iuż popisali / iż ie-
 den ktory za to był mian iakoby od was
 mestronił / śmieie powiedział / iżby sie
 wolat dać w moc Biskupow a niżli was-
 ze : a iżby wolat namocnieyszego Cesá-
 rza iármio mieć / niżli niektorych prze-
 żonych Ewangelstich / chocia niskie-
 go stanu. Takci (mowi Erasmus) zru-
 ścáia iármio ludzkie / ktorzy pod wasze
 Ewangelia kárk poddawáia. Bázিয়ে
 sie boie / aby ich wiele miásto ciestkiego
 iármia ludzkie^o / nie niesli daleko cięż-
 szego iármia Dyabelskiego.

Eras. vbi
 supra.

Jármio
 Dyabels-
 kie cięż-
 sokie niż
 so Berez-
 tycy.

J Tenci był rozsadek o waszym Papie-
 2 stwie Tis

Kosztadek Chrześcijański

Malū cō
filiū, con
fultori
pessimū.

Nowy
rodzay
Papież
ów sta-
nu świec
kiego.

świe Tigurczykowie / onego ktory nie-
miał część żywota swego między wami
strawił / y dobrze waszych obyczajow do-
znał y doświadczył. Przydało sie tedy
co jest w przypowieści: Zła rada / Ką-
cy nagozła. Albowiem ci / ktoreście ktes
mu przywiedli aby Papieżow y Bisku-
pow iarzmo z siebie zrzucili / waszego
też nieść niechcieli. A przysło do no-
wego iakiegoś rodzaju Papieżow / kto-
rego do tych czasow okrag świata iako
jest stworzon nieznat / ktore ci świeckim
mi albo mieszkani Papieżami zowa-
ktoży już nietylko cierpieć niemoga
gdyby ci / ktoży sie za Papieże mają /
żywot ich y obyczaje bezpieczniey karali /
ale też wielka pycha nowe Dekrety Du-
chownych spraw składają / y one swoim
albo Ministrom albo Superintenden-
tom podawają z takowym rozkazowa-
nim / żeby sie wnet z ziemie forowali /
iesliby ich nieprzyieli / albo na nie nie-
przyzwolili. Ktożyby pewnie do tch
wielkiej smiałości y śaleństwa nigdy
nieprzysli / gdzieby z was byli tego po-
wodu niemieli.

przeciw Rozsad: Kácer. 58.

¶ Ale gdy was miánuie Tigurczyko-
wie/ nie sámych was rozumiem/ ale te¿
ty wszyscy/ ktorzy wespotek z wámi po-
rządne Papiestwo Rzymskie odrzuciá-
wszy/ sámi do siebie Papiestwo przycia-
gneli/ y Stolicie przeciw Stolicy posta-
wili/ ktorey bykolwiek Sekty byli. A za¿
nie iest náuka iednego z wáshych/ i¿ nie-
tylko ná Przetozone Duchowne/ y ow-
sem ná nie nic/ ktorzy iu¿ nie sa czlon-
kami Kosciola/ nienależy aby wznowia-
li y sadzili o Religiey / ale nawiecey ná
pobo¿ne Ksia¿etá / y ná te ktorzy tak
z le¿by Ministrow iáko z iney gromády
ludzi/ tych ktorzy wyznawáia náukę p.
Christusowe/ ktey sprawie bywáia brá-
ni. Miniam ze sámi znaćie słowa wá-
sze° cechu towárzysá/ ktorzy te¿ wielem
swiádectw Pisma chce te swa propo-
sicya wtwierdzić. Przywodzi ono pi-
smo / Strze¿cie sie falszywych Prozo-
kow. Azam iá tych ktorzy cie nienawia-
dzieli pánie/ niemiat w nienawiści.
Niewierźcie każdemu duchowi/ ale do
swiáde¿aycie duchow. Páwel y Sylás
weszli w Berbee do bo¿nice Zydowskiey/

Rzec¿ do
Tigur-
czykow/
wszystkim
Kácerz
należy.

Brence-
us Ksia-
¿etom y
inšym
Przed
Świeca-
kim roz-
sadek w
rzeczach
Duchow-
nych
przewo-
dźca.

Kosztadek Chrześciński

a ci ktorzy byli nazacnieyszych domow/
 przyieli slowo ze wselaka ochota / na
 kazdy dzien w Pismie szukaic / iesli
 by sie to tak miało. A ono Pismo / kto-
 re własnicy Książetom należeć rozu-
 mie / przywodzi: Niechay cie chwata
 panie wszyscy Krolowie ziemie / iz sly-
 seli slowa vst twoich. A ono z Ewange-
 licy: Wselski ktorzy mie wyzna przed
 ludzmi / y ia go wyznam przed Oycem
 moim. A zasie: Dajcie im pokoy / slepic
 sa / y wodzowie slepych.

I Tymy y inszymi podobnymi mieyscy
 Pisma / wazy ze Książetom własnicy na-
 leży sad o nauce Wiary. Przywodzi też
 przykłady Josaphat / Josiasa / y Dawi-
 da Krolow / y owsem y Cesarza Theo-
 dosiusa: ktorymi dowodzi / ze to nawie-
 cey Książetom przystoj. A co przeciw
 temu przywodzi ci Centuriorowie o
 Ofiasu / to w smiech obraca / iakoby
 rzeczy nic nie należało. Dociera też
 onym Pismem z Deuteronomium: Jes-
 liby cie chciał potajemnie przywieść
 brat twoy mowiac / Podźmy a służmy
 Bogom obcym / ktorych ty nieznasz y
 Oycowie

przeciw Rozsad: Kácer. 59.

Oycowie twoi/ nieprzyzwalay mu/ ani
go słuchay/ y niechay mu nieprzepu-
ścić o to twoie / aby sie miał nad nim
smutować y zakryć go : ale go wnet za-
bijesz. Niechay będzie na nim naprzod
reka twoja/ a po tobie wszytek lud nie-
chay reke swoje nań włoży. Powiada
Brennus : Ktory rozkazuje aby każdy
też y bez Drzedu cztowiek tak srodze ka-
rał tego ktoryby go wiodł do bátwo-
chwałstwa / áza nie tak srogoscia chce
to mieć/ aby o bátwochwałstwie rozsa-
dek czynił/ y obce Bogi od prawdziwego
go Boga pilnie rozeznawał :

I Do was teraz mowie Centuri-
atorowie / y do tych ktory z wami ie-
dneý fortuny kosztowali. Jesliż to pra-
wda co ten piše/ fałszywie sie zaśle skár-
zycie/ iż bez wśelakiego miłosierdzia o-
krucieństwa nad wami użyto. Bo we-
dle sentencyey tego waszego cechu brá-
ta / wnetbyscie byli mieli być zabici :
zwłaszcza iż ci ktorym on ten sad okoto
bátwochwałstwa dawa/ was winnymi
tego złego wżynku znaleźli. Abowiem
nie dla ktorey iney winy iedno dla bát-

Rozsadek Chrześcijański

Centur/
atoro=
wie dla
bálwo=
chwál=
stwa wy
pedzeni
z swoich
stolic.

wochwałstwa / nad ktore niemoże być
żadna ciężsa / iestescie moca Wziedu
z waszych stolic wygnani. Bo gdy oni
rozumieli że sie to niegodzi / aby wysys-
ti Luterowe zdania za Boskie powie-
ści były miane / ale chcieli aby niekto-
rym dopuszczono / żeby wedle rozsądku
swego nieco poprawili / y drugie rzeczy
opuszcili. A wy takescie tho wpornie
przedsie wzięli / abyscie y Pisma iego / y
wczynkow wysystkich bronili : Zescie sie
zdali nieinaczey go poczytać / iedno iako
Christa Pána samego : tak dalece / iż
gdyby kto namniemy na pąznogciu od
ktoregożkolwiek iego zdania odstąpił /
y samiscie za to mieli / iakoby sie Pána
Christusa zaprzat y od iego Ewange-
lii odstąpił / y drugiescie na to przy-
wiesć chcieli / wielkie rozruchy dla te-
go wczyniwszy. Tego waszego tak wiel-
kieo bálwochwałstwa / nie zdało sie im
cierpieć / y hey was iednak tym obyczaj-
iem / niżli zty wczynek wasz był zasłużyt /
skarali. A przeto możecie im wiecey dzie-
lować / ktorzy srogosci prawa / przeci-
wko ktoremuscie byli wystąpili / thak
wiele

przeciw Rozsad: Kácer. 60.

wiele wzięli / niżliście sie mieli wskazać / że sie z wami surowie obęsto. Ale rzeczy przystępny.

I Ciężko sie wam zda / że miasto iednego Papięza niezliczeni sie wyrывая z Świeckich Urzędow / ktorzy nieprze stawiając na swoich kresach / formuły spraw Duchownych Zborom z moca / z mordem / y gwałtem satánskim podawaia: Jestci to wprawdzie cięższa rzecz / niżli żeby skromnymi wśmá y wmysły cierpiená być mogła. Ale proszę komu to mamy przypisować / że do tego kresu rzecz przystá : Ażali nie wam : iż dobrze ono z Komedyey ktemu przystosować możemy: Do czegoś ty dał przychył TEREN
ne / to wszystko ná sobie odniesiesz. A co stára przypowieść obmawia: Peta ktore sam kował weźmij / niech ie sam nośi. Rozewaliście zwiastí Papięstwa: Ażáż to nie sa dáleko cięższe kthorzymi was teraz ścisłaia : Ażá co temu podobnego w Papięstwie sie okazać może : Ażá w nim takowe skárgi slychác : Ażá kto mieczá dobywa ná tego / ktory ma kazanie w Kosciele do ludu / aby go z kázala

Kosztadek Chrześciński

EWán z kázalnice stracił : A za sie nań tymi
 gelifo słowy pusięza :

wie iako **Du** leugst/ du leugst/ du schelm/
 Kázno= du beschwicht/ du dieb.

dzieie **To** łżesz/ to łżesz/ zdraycá/ nie-
 swoje **cnoto/** złodzieiu.
 cza ná
 kázaniu.

A drugi raz inszego mieyscá y času :
Der alter schelm leugt wie ein
 beschwicht. To iest :

Ten stary zdraycá łżeiako nie-
 cnotá.

J Takci iednak wedle roszkazania pá-
 wla S. v was dwoiákley czi sa go-
 dni Káptani / ktorzy prácuia w słowie
 y náuce. Ale tácy Ministrowie/ nie Bo-
 ży ale niewiem czyj/ inszych czi y zaptat
 nie sa godni. To że sie w Magdeburku
 szató/ piše Heshusius. A owšem y ná
 inszych mieyscách/ gdzie także nie Chris-
 stusowá ale waszá Ewángelia bywa o-

W Pa- powiádána / bez watpienia toż sie cze-
 piestwie sto przygadza. Tlic takowego niemáš
 wszystko w Papiestwie : A owšem ona páwla
 sie wczci= S. náuka pilnie bywa chowaná / aby
 wie dzie ie, wszedzie/

przeciw Rozsad: Kácer. 61.

wśedzie/ ále zwtaſzczá w Kościele/ kto-
ry Domem ſwym y Domem Modlitwy
Bogzowie/ wſyſtko wżćiwie y porza-
dnie ſie dſiało. Jeſt bażenie ná perſo-
ny/ ná mieyſcá/ ná czáſy. Ulegodzi ſie
owcy Páſterzá ſwego ſedzić / áni náuki
iego roſtrzeſać. A iſz bázro dobrze od
Jana Chriſtoſtoma ieſt rzeżono: Gdſie
ieſt porównanie doſtoieńſtwá/ álbó w
ſyſcy zá równo władna / tám niemoże
być poſtoy: poniewaſz (iáko od Philo-
ná ieſt nápiſano) tá rzeżoma równoſć
nie równoſć rzeży ſpráwnie. Bo row-
ne rzeży w doſtoieńſtwie nierównym
dáwáć/ ieſt wielká nierównoſć. A nie-
rownoſć ieſt ſrzodło złego. A ták tu zá-
tkániu tego ſrzodlá złego opátrzone
ieſt w Kościele / kthory wy Papieſkim
zowiećie/ áby nie wſyſcy zárowne wſy-
ſtko mogli. Ale co widzimy w cieie cżto-
wieceym/ iſz ieſt iedno ciáto/ ále iednáć
cżtonki kthorych ieſt wiele nie iedne ſprá-
we máia wſyſtki: toż w cieie p. Chri-
ſtusowym/ kthore ieſt Koſciot/ może być
obażono. Abowiem wiele nas ieſteſmy
iedno ciáto w Pánie Chriſtusie / á

Chriſt. in
Epſtam
ad Ephe.
Homil.
20.
PHilo.
Lib. 2. de
Monar-
chia.

Papies-
two dla
porząd-
ku ieſt
poſtáno-
wiono.

Rozsadek Chrześcijański

Każdy z nas ieden drugiego cżtonki. A to spoienie (iako od onego zacne^o Papięza Leona iest napisano) wśystkiego ciata iednomysłności potrzebuie. Ale zwłaszczā zgodj Kąptanow pożada / ktorych ażkolwiek Dostoieństwo nie iest spolne / a wśakże porzadek iest pospolity. Abowiem y miedzy błogosławionymi Apostoty w iedney a w rowney cżci była nieiaka rozność władzey. A chocia wśystkich wybranie byto rowne / iednak przed sie iednemu dano aby miedzy drugimi miał przodek / z ktorego kstatu pośedt rozdział Biskupow: y wielka opatrznoscia postanowiono / aby nie wśyscy sobie wśystkiego przywłaszczali: ale aby każde Prowincye miały swoje / ktorzychby miedzy bracia był pierwszy głos. A zaś niektorzy w wietśzych mieściech postanowieni / aby nieśli na sobie wietśzą pieczę: przez ktoreby sie do iedney Piotrowey Stolicy opatrować nie powśechnego Kościota ściekato / a nie nigdy od swey głowy roznego niebyto.

¶ Tak Papiestwo naše wypisunie ten
świety

przeciw Rozsad: Kácer. 62.

świety Papież. W którym ten który nie
niezgody ale pokoiu y miłości Bog jest/
aby pokoy y iedność zachowana być mo
gła/ te sprawę postanowił / aby nietyl
ko był rozny porządek Káptanow od
Świeckich/ ale też y między samymi Bi
skupy y Káptany: ażkolwiek jest porzą
dek pospolity / aby iednak niebyło do
stoieństwo spolne. Abowiem wietże jest
Biskupow / niżli Káptanow dostoię
stwo. A między Biskupy aż jest części
podobieństwo / ale rozność władzey.
Bo chociaż też jest część Biskupa któ
ra Arcybiskupa/ Prymasa/ Pátryarchy/
Papieża / a wszakże nie wszystkich jest
iednaka władza. Gdyż inszy są tu czę
ści starania wezwani / a przy iednym
Papieżu Rzymskim zupełność mocy zo
stawa. Bo gdyby wszyscy iednako wła
dneli/ niemogłaby iedność zachowana
być. A thak co się Świeckich doty
cze / ponieważ w ciele Pána Chrystusa
wym duchownym/ urząd nog y rąk ná
sobie noszą/ niemają żadney władzey o
tego rozsadku w rzeczach Kościelnych:
Ale ani Káptani/ chociaż ci wyższe miey
sce w Ro

Rozność
dostoię
stwa w
stanie ká
pińskim
iaka.

Kozsadek Chrześciáński

Własny
wzrost Bi
skupow.

Owce
niemają
sędzić pa
sterzów.

Około
Wiary
kto ma
stanoić
y iako.

ſce w Kościele niżli Świeccy dzierżają
chybą żeby któremu z nich tćha moc od
Biskupa była zleconą. Bo Biskupi iest
wzrost własny / (co też Confessia Aus
ſpurſka świadczy) ſadzić y poznawać
naukę / y naukę rozna od Ewangeliey
odrzucać / y niezbożne / ktorych iawną
ieſt niezbożność / od ſpoleczności wyrzu
cać. A wſiákie ták / aby Arcybiskup Bi
skupia / Prymas Arcybiskupia / Pátry
archá Prymaſowe / Papież wſyſtkich
tych ſkażni i wyroki miał moc poſedzać.
A przeto owce Káptana álbo Páſterzów
ſwego / álbo nauki / álbo obyczajow / ſa
dzić niemoga : ále ieſli w nim czego nie
doſtawa / Biskupiego ſadu potrzeba.
A ieſli w Biskupie / ná wyſſzego to w
ktádaiś. A o wietſzych rzeczách ktore
ku Wierze należa / niegodzi ſie ani Bi
skupom / ani Arcybiskupom / ani Pry
maſom / ani Pátryarchom / nie ſtano
wić / by ſie też ná iedno mieſce zgroma
dzili : ále do tego ktory ſiedzi ná Sto
licy Piotrowey / Papieża Rzymſkiego /
z wſtáwy ſámego Pána Chriſtuſa (iáko
piſe Aſſatletus) ma być odnoſono.

Ktory

przeciw Rozsad: Kacer. 63. Papież

Ktory też iednak albo pospolite Conci- Conciliū
lium zżywa / iesli wielkość sprawy zda zżywa.
sie tego potrzebować: aby co wszystkich
dolega / od wszystkich było przyieto : al-
bo wżywa do rady / ilekolwiek sie w Ch-
rześcijaństwie może naleść ludzi prze-
dnie uczonech : ani żadney rzeczy około
Religiey / aż wszystko bårzo pilnie wwa-
żywszy / stanowi. A toć to iest ona Ktora Kościel-
ny zowiemy Kościelna Hierarchia / na na Hie-
rarchia oney niebieskiej zbudowana: Kto- rarchia
ra sie wam / iakoby na wzgárde / Papie-
stwem zwiódziáto názwać. Ktora Hie-
rarchia gdyscie wy zagubili / cóście zá-
pożytek tey śmiáłości y skaleństwa swes-
go odniesli / tuż widzićie. Niechćieliscie
aby był w Kościele oney Niebieskiej
Hierarchiey kstat iáki / teraz one^o Zbo-
ru zlosliwego / Ktory iest w piekle / obraz
widzićie. Abowiem v was nie iest za-
dny porządek / ale wieczna bzydłość
zámieszania mieszka. A przyszto wam
ná te / ná Ktore sie skárzycie / Swieckie
Papieże: Ktorzy z moca / z mordem / z
gwałtem / nowe wam niemal ná każdy
rok formuty sprawy Kościelney wyda-
wają :

Kosztadek Chrześcijański

waia : na ktore albo musicie przyzwalać / albo w ostateczne niebezpieczeństwo przychodzić. Stad wam tylo w Niemcech wrosło Confessiy / ile Książat / ile Miast / albo (iako on rzekł) tyle Wiar ile woli ludzkich. Abowiem teraz ony czasy niemal sie wrocily / na ktore sie tak cieszko skarżył Hilaryus / Jz albo tak bywaia pisane Wiary iako chcemy / albo tak iako chcemy bywaia rozumiane. A gdyż wedle iednego Boga y iedne^o Panna / y iednego Krztu / też iedna Wiara iest / odstapiono od iedney Wiary ktora sama iest : a gdy sie ich wiele namnożyło / na to nastaly aby żadna niebyła.

Latwiec bylo od iedney Wiary kthora wyznawa Kościot powszechny odstąpić / ale koniec nalesć te^o odstapienia / leżć / ale to wiecej inż trudno.

Koniec I Piękne podobieństwo przjwodzi Jan Chryso. Chrystom / ktore iego slowy przypisze. Dufá (powiada) kthora skostowata raz grzechu / a nad to żadna żalosc ani strucha iey nierusa / wielki przydatek do niemocy zwykta przydawac. A iako chynasie przydawa / iz strá ognia gdyby iaka wielka

Confessiy
rozmaie
tożé w
Niemcech.
Hilarius
ad Con-
stantinū.
Latwie
początek
odstapie
nia na-
leżć / ale
Koniec
trudno.
Chryso.
con Gen-
riles.
Poste-
pek grze-
chu na-
do=

przeciw Rozsad: Kácer. 64.

wielka materya zapalita / wnet co to ^{dobnie}
 wiek sie nawinie chwyta / ani pierwey ^{opisany}
 przestanie / az wszystko cze^o dosiag moze ^{od Chri}
 zgorze: a im wiecey ogien ogarnie / tym y ^{sofoma}
 wietksza moc ku spaleniu inszych rzeczy ^{y Basili}
 plomien bierze: y tak bywa / iz gromad
 da drew ktore ogien ogarnal / na tch
 drwa ktore ma ogarnac iakoby cyha /
 gdy iedenze ogien pomoca drew ktore
 ogarnal / przeciw drugim ktorych ie
 sze nieruszył zawždy sie mocni. Tak y
 przyrodzenie grzechu gdy sie po iakiey
 czesci dusze chwycilo / a niemasz nikogo
 ktoby to zle zagasil / postepuiac daley
 ciezsze zaprawde y mocnieysze bywa.
 Dla tego czesto sie przygadza / iz posle
 dniysze grzechy sa ciezsze nizli pierw
 sze: gdy dusza zawždy przyczynieniem po
 sledniyszych grzechow / ku wietsemu ^{Po sled}
 wporu y wzgardzie postepuie / a tymis ^{nieysze}
 swoje site watli a moc grzechu posila. ^{grzechy}
 Ktorem obyczaiem widzimy ze sie ich ^{ciezsze niz}
 wiele we wselaki sposob grzechow nie
 bacznie sliznelo / iz ognia ktory sie na
 przod wzniecail niezagasili. ^{ili pierw}
 Takze pisze y Basilius: Grzech gdy ^{se.}

In Oraōe
 3. de Pecc
 catō.

¶ Takze pisze y Basilius: Grzech gdy
 bywa

Kozsadek Chrześciński.

Bywa popetnion ma wstydy nieiaki / ale
 gdy już jest popetnion / daleko niewsty-
 dliwsze czyni te / ktorzy u popetnili. A
 przeto po ki mątych grzechow y mało sie
 dopuszczamy / nieinaczej iako latorostki
 ktore mały wiatrek chwicie / lekko sie i-
 aby chwieiemy : Ale gdy wiele a wiet-
 szego ztego sie przyczyni / wedle propor-
 cyey przymnożenia grzechow / sumu y
 chwania sie przymnaża : iż iedni nie-
 bezpiecznie sie zachwieia / a drudzy tak
 aż sie z korzenia wywróciwszy obala.
 Albowiem duchowne złości / gwałtowno-
 nicy niżli ktory wicher korzenie / dusze /
 ktorzymi przez Wiare w Boga sie pod-
 pieraa / wrywaia.

Kácer-
 stwo na-
 cięższy
 grzech
 między
 wstytki-
 mi.
 Kácer-
 stwo jest
 każn grze-
 chu prze-
 slego / y
 każn grzechu.
 przyczyn-
 na przy-
 slego.

I Zaiste pięknie Basilius postepet
 grzechu wypisnie. Lecz między wstytki-
 mi grzechami niemasz żadnego nad
 Kácerstwo albo odszczepieństwo cięższe-
 go. A przeto iako w inszych / tak theż y
 daleko ięscze wiecey w tym bywa / iż i-
 den jest y grzech / y przyczyna grzechu /
 y y każn grzechu. Jako zapalenie domu
 iednego / jest przyczyna zapalenia dru-
 giego : a iesli wielka materya ogien
 ogarnie /

przeciw Rozsad: Kácer. 54.

ogarnie / tak wielka moc weźmie iż go
trudno zagasić. A thoć jest Kácerzem
álbo Odszepeńcem być / niewierzyć
Świetego Powsechnego Kościoła / nie
toż rozumieć co rozumie wszytek ókrąg
Chrześcijański / wiecey swemu własne-
mu / niżli iego pospolitemu rozsądko-
wi przypisować / y od niego niesłache-
tnym swietoótradzstwem odstępować.
A niechay miłt niemniama / gdy kto po-
źnie niewierzyć Świetego Powsech-
nego Kościoła / tho jest naukę Papie-
stwa odrzucać / aby iá miał wszystkie za-
razem odrzucić. Jáko y ogień niezara-
zem wszystkicho domu spali. Ale ieden
blad drugi rodzi / y bywa przyczyńa dru-
giego : aż do tego nakoniec przydzie /
że zaślepi serce człowiecze. Tak pierw-
sza winá bywa przyczyńa posledniey-
szej : y zaślepi poslednieysza winá / bywa
kážnia przedniejszej. Aprzeto ono co Sa-
lomon napisal : Poimaycie nam listki
malutkie / ktore psnia winnice: Orige-
nes álbo któkolwiek pisal czerzy Omi-
lie ná Cantica Canticorum / powieda
że słusnie to o Heretikách ma być ro-
zumia-

Co jest
być He-
retykiem

Listki w
Pismie /
Herety-
ki zna-
mionuiá

Kozsadek Chrześciński

zumiano / ktorzy psuia Kościot. Te Li
 ski Łaże poimac / po ki iesze sa mate /
 po ki maia tylko poczatk i z tego przed
 siewziecia. Bo iesli wrosta a sstana sie
 wietfzymi listkami / nie tak latwie beda
 mogly byc poyimane. Ktemu sluzy co w
 Psal. 135. Psal mie rzeczo no: Błogosławiony kto
 ry pochwyta y pobije dzieci Babilonskie
 o opoke : to iest ktorzy niedopuszcza aby
 rozumienie Babilonskie miało w nim
 rość : ale gdy iest w poczatk / dźierzy
 ie y tluče o opoke. Albowiem na then
 czas latwie moze byc zagubione.

Rom. 1. ¶ Wezy też tego S. Pawel / gdy powia
 da że nasienie bledu bylo w niewier
 nych / iz poznawszy Boga / niechwaliz
 li iako Boga : ale sie wdali za prozno
 scia mysli swoich. Tho bylo nasienie
 bledu. A coż stąd wrosto : Zaczmito sie
 (powiada) gtupie serce ich. A mato co
 daley: Dla czego (powiada) dat ie p.
 Bog w żadze serca ich na nieczystosc.
 A zaśie : Dla tego podał ie Pan Bog
 na żadze sromotne. Ząsie mato niżej :
 Jako sie im niepodobato miec Boga
 w wiadomości / podał ie p. Bog w zes
 plowany

przeciw Rozsad: Kácer. 66.

psowány smysl / aby czynili co nieprzy-
stoj. Iż poznawszy Pana Boga (mowi
świety Grzegorz) grzech pychy w swy
rozumieniu popetnili / bywają też za-
ślepieni / aby nierozumieli w czym grze-
szą: A ktorzy rozumienia swojego chcą
naśladować w grzechu / y przyczynie
grzechu / y same światłość rozumienia
tracą w grzechu / y w każni grzechu.

A tak przewinieniem pierwszego grze-
chu / dot potomnych grzechow. bywa
zakryt: aby ten ktory wiedzac złe czyni/
poty sprawiedliwie w drugich rzeczach
też y niewiedzac upadł. Albowiem kte-
mu rzecz idzie / iż grzechy grzechami by-
wają karány / aby były meki grzeszacych
samy rozmnożenia występów. Albowie
iż wszechmogacy Bog tu po kucie czasu
wzywa / ktorzy iednak złość ludzka tu
wzywaniu swej niesprawiedliwosci obra-
ca: przeto sprawiedliwym sadem Bo-
żym bywa dopuszczano / aby sie grzech
mnożył / iżby sie wietrza kupa tu każni
czasu swego zgromadziła. A dla tego
Apostol o niektórych mowi: Aby wypet-
nili grzechy swoje zawždy. Także gło-

Lib. 25.
Moraliū
Ca. 1. 12
& 13.

Grzechy
grzechami
bywają
karány
ne.
Przyczy-
nają.

1. Tess. 2.

Rozsadek Chrześcijański

sem Angelskim Janowi powiedziano :

Apo. 22. Kto skodzi / niechay ieszcze skodzi : a
kto w smrodzie jest / niechay ieszcze w
smiárdnie. Przeto Dawid powiedział :

Psal. 68. Przydaj złość do złości ich / aby niewesz
śli do sprawiedliwości twoiej. Przeto
zaśie o Panie od tegoż Psalmisty jest po

Psal. 77. powiedziano : Wpuścił na nie Anioły
złe / droge wzięty z ścieżki gniewu swego

Wyklad go. Albowiem Pan serce pierwszymi wy-

słowo : stepami obciążone / sprawiedliwie do-

Droge puszczą aby na potym przywiedzeniem

wzięty z ścieżki duchow złych było w błąd wywiedzione :

gniewu które gdy iako zasłużyło / w grzechywa

swego. przyciągniono / przewinienie tego w ka-

żni bywa też pomnożone. A przeto też

iż Pan droge gniewu swego z ścieżki w-

zięty / jest opowiedziano : Bo ścieżka

jest drogą niżli ścieżką, A z ścieżki gnie-

wu swego droge wzięty / jest przyczyny

gniewu środze sadzac rozszerzać : aby

ktorzy oświeceni dobrze czynić niechcie-

li / sprawiedliwie zaślepieni więcej przy-

czynili / skądby wietśa kaźń zasłużyli.

¶ Ale to co sie przywiodło / przykładem

D Orot. z pisma Dorotheusa S. wziętym ieszcze

Serm. 2. objaśniz

przeciw Rozsad: Kácer. 67.

obiasnimy. Napomina ten ku pokorze serca y skromności brácia swa / y wzy: Gdy kto brátem swym gárdzi / y zá nic go sobie nie ma / y lzy imie iego / á siebie náden przektáda : iesli sie wnet nieupámietá / do thád przydzie że sie przeciw Bogu podniesie. A dáie przykład ten : Brát ieden byl / ktory kiedy co dobrego o brácie kto powiádał / wnet im gárdził mowiac : Coż to zácz iest ? Niemasci żadnego tak poważnego iedno Iosimás / y ci ktorzy przy nim sa. Potym počát y tym gárdzić / y zá nic go sobie niemiec / mowiac : Zaden sie nieżemu niegodzi / okrom święte^o Má^o káriusa. A zá sie máto co potym iáł mowić : Co iest Má^o kárius ? Zaden nic nie iest / okrom Bá^o siliusa y Gregoriusá. Niedlugo potym / y tych zá nic sobie nie miał mowiac : Co iest Bá^o silius ? co iest Gregorius ? Zaden nic nieważy / iedno Piotr á Páwel. Ktozemum iá rzekł : Pewnie brácie y tymi nákoniec wzgárdziś. Wierźcie mi / nie klámam. Niesdlugo potym iáł mowić : Co iest Piotr ? co iest Páwel ? Zaden nic nieważy / iedno

Osobny przykład
Zakoren
ktory bliz
nim gárdzi
Boga náko
niec wzgárdzi.

Rozsadek Chrześciński

dno święta Troycá. Zátym przeciwo
Bogu sámemu iat sie w pyche podno-
sić. Nákoniec / tym obyczaiem wpadł
w przepásć niezbožności y zátrocenia.
Te sa słowa S. Dorotheusá.

I Widzićie Tigruczykowie / gdy ten
iat gárdzić ina brácia / á sámego Josi-
me w iákiewkolwiek cenie miał: iáko v-
czynił Pan z tey ścieśki droge gniewu
swego / co dzień ym dáley tym serša / aż
wpadł w przepásć niezbožności y zát-
trócenia. Tymże obyczaiem bytá ścieś-
row po- ská gniewu Božego / gdy Luter wszy-
stepek fu skto vžywanie Odpustow tež dobre á
przebo- skto vžywanie Odpustow tež dobre á
žności y pobožne / ná počátku potepił: ktorego
wzgár- času nie inymi iákmiarz iedno swego
dzie Ro- wieku Doktorámi gárdził. Z tey ścieś-
ścielných skti vczynitá sie potym drogá / gdy Do-
spraw. ktorow wsystkich / ktore Scholásticos
zowa / iat sobie zá nic niemiec / y lud po-
spolity iat do tego przywodzić / že przez
wsystki czterzy ská lat okrag Chrześci-
áński o Chrystusie niewiedziat. Tá dro-
gá serša sie sstála / gdy iat vžyc že od
sámych časow Grzegorza S. Papieżá
bátwochwałstwo bylo w Kóściele / y
dobro

przeciw Rozsad: Kácer. 68.

dobrodziestwo Pana Chrystusowych nie
wiedziano. Stad postapit/ gdy sie iat
starac aby zagladzil Ofiare y Kaptan-
stwo: Ktemu liezby y dostoiensstwa Sa-
kramentow umnieysyt. A byly to/ iako
Pismo mowi/ wpuszczenia przez An-
gioty zte. Bo to sam wyznawa/ iz An-
giot zly Dyabet wpuscit w serce iego/
aby przeciw Offierze Nissey y Kaptan-
stwu pisat/ y o nie sie wedle nawietsey
mozności pokusit / aby ia wygladzil.
Ta droga / ktora naprzod vtretowal
Luter/ daleko szerza iest wezmiona przez
waszego Zwingliusa y Kalwina/ gdy
bytnosci Ciata Pana Chrystusowego
w Sakramencie zaprzeli: az przyszlo
do T R O C E Swietey/ iz iuz led-
wie co zostalo czymby szerza mogla byc
wezmiona/ y owsem do miysca nazna-
czonego iuz przyszli. A tak zaprawde
ktora byla scieska na poczatku / stala
sie teraz droga gniewu Bozego. Bo
rozgniewawszy sie Pan / wasze od Pa-
piestwa/ to iest od Kosciola swego od-
stapienie/ tak chcial starac. Jako tez v
Prorokow czytamy: Oros sie ty roz-

L V Ter
wyzna-
wa ze go
Dyabet
przeciw
Nissey
wezyl.

De Misa
ia angus-
tari.

Jako Pa-
Bog od-
stapienie
Sakras-
mentas
rown od
Dapicz-
stwa/ sle
porayza
twoardze
nim pos-
faral.

Rozsadek Chrześciáński

gniewat / á myslmy zgrzesyli / przeto
 slyny zbladzi / á sstali smy sie iáko nieczy
 Efa. 63. ści wšyscy. Nie ižeś sie ty rozgniewat /
 myslmy zgrzesyli : ále žesmy zgrzesyli /
 tyś sie rozgniewat / dla tego smy zblad
 dzi / y opuścili smy prosta droge.

¶ Zgrzesyliście Tigurczykové / gdy
 ście naprzod od Papiestwa odstapili /
 oto iáko ná was Pan dopuścił ábyście
 Jáko P. sie obladzili od drog iego. Zátwardził
 Bog zá : serce wáše ábyście sie go niebali : Nie
 twórdza : żeby tych wášych błedow byt počatkem
 serca. y przyczyna (iáko totrowskie včy Kát
 win / ktorého Księgi ižeście wy dla te
 go spalili / ten wáś včynek wšyscy ch
 wala) ále iž gdyście wzgárdzili bogác
 twá dobroci / y cierpliwości / y oczeki
 wania iego / áni was tá iego dobrotli
 wość tu pokućie y vpámietaniu mo
 gla przywieść / opuščony y wzgárdzo
 ny od was / opuścił was táž P. Bog.

Rom. 2. A tym obyczáiem opuščeni od wšelá
 kiej táski iego / obroćiliście sobie dobro
 tliwość iego ná gromáde potepienia :
 á wedle twárdosti wášey / y niepokú
 tuiącego serca / nietylko w tym żywocie
 ciężšy

przeciw Rozsad: Kácer. 69.

cięższy sad Boży sobieście wzięmili / ale Sad o-
 też cokolwiek macie dárów od niego / to stáreczny
 sie wam obroci w wietrze á tho wieczne nasroźby
 potepienie. Bo porzućcie gniew Bo-
 ży (który sie ieszcze nie dokońca nad wa-
 mi okazuje) onego dnia stráśliwego /
 gdy wszyscy bedziem musieli przed sto-
 lica Chrystá Páná stánać / aby każdy
 odniósł własna zapłatę ciáta swego iá-
 ko czynił złe albo dobrze. Abowiem ná-
 ten czas tym wietšymi mekám bedzie-
 cie karáni / imesście wietšá wzgárda
 tak wielka dobrotliwość milego Boga
 ku lepszemu was wzywáiaci odrzucili.
 ¶ Leż áza y teraz niewidzicie iáwne-
 go gniewu Bożego / którego ścieśka-
 przedtym była / iuż sie teraz sstała dro-
 ga / y niewymownie szeroka droga. Po-
 nieważ w pośrodku was zamieszkał P.
 Bog ducha wichrowátého / y dopuścił
 Pan aby śladził Egipt we wszystkich
 wężynku swoim / iáko wiec śladzi pijá-
 ny / y ten który wráca. A niebedzie w
 Egypcie wężynku któryby miał głowe
 albo ogon: to iest / począték albo koniec.

¶ Jáko pijány y ten który wráca wy-
 rzuca

bedzie
Herety-
kom.

1. Cor. 5.

Perony
znáć
gniewu
Bożego
przeciw
Herety-
kom w
tym ży-
woćci
Esa. 19.

Rozsadek Chrześcijański

rzuca co był w sie nalał / a niewie kiedy
 jest: tak Egipt wasz niema żadney spra-
 wy ani rady / ktoraby miała początek
 albo koniec. Im częstsz ziazdy albo
 schadzki czynicie / tym wiecey i wietszych
 y straszliwszych bledow powstato / tym
 wietzych roznic sie naczynito / gdy sami
 sobie iestesście wiecey niżli Kacerze: ani
 wietrza prawda od was kiedy bywa mo-
 wiona / iedno kiedy oboia stroną druga
 wina Kacerstwa potepia. Alza sie nie-
 znaćie onymi być / o ktorzych Paweł S.
 mowi: Przeto iż miłosci prawdy nie-
 przyieli aby zbawieni byli / posle im
 B O G sprawe bledow aby wierzyli
 kłamstwu / aby byli osadzeni wszyscy
 ktorzy niewierzyli.

Herety-
 kowie
 kiedy na
 wietrza
 prawdę
 mówią.
 Mieysce
 Pawłaś.
 2. Tess. 2
 wyłożo-
 ne.

¶ Proszę was abyście ty słowa pilnie
 wważyli. Abowiem nic proznego w nich
 niemaś / niemaś nic coby niebyto go-
 dnego wielkiego obaczenia. Wierzeł
 Paweł / ktorzy nieprzyieli prawdy / ale
 nieprzyieli miłosci prawdy. Wiele ich
 jest ktorzy mniamaia aby prawdę przy-
 mówali: ale iż nieprzyimnia miłosci
 prawdy / bärzo daleko są oddaleni od
 prawdy.

przeciw Rozsąd: Kácer. 70.

prawdy. Albowiem kto ma miłość / nie
dzieli iedności. A przeto ktho rozrywa
iedność / kthora trzyma y zachowywa
miłość / nigdy prawdy dostąpić niemo-
że. Prawdziwie iest rzeczone od Augu-
stina: Niktby odścepienstwa nieczy-
nił / by mienawiscia bracka niebył za-
ślepien. Azabyście wy byli tak wiele
odścepienstwa naczynili? Azabyście
byli tak wiele sprośnych a niebożnych
Kácerstw / iuż dawno od Kościoła po-
tepienych y pogrzebionych wznowili /
byście mienawiscia Papiestwa niebyli
zaślepieni: Dobrze napisał S. Ambro-
ży: Nowacyan y inшы niemáley náuki
byli / ale iż przez zapalczywość przymie-
rze miłości strócili / obrociwszy sie do
odścepienstwa ná zátrocenie swe / Ká-
cerstwa wymyslili. Jżecie wy thedy
przez iákás zapalczywość przymierze
miłości zlamáli / á miście chcieli przyiac
miłości prawdy: oto wedle Proroctwa
Pawła swietego / poslat wam ducha
bledu / abyście wierzyli kłamstwu.

¶ Czytamy w Historyey Ksiąg Kro-
lewskich / Jż Achab Krol niechciał wie-
rzyć Mi-

Nie dzie-
li iedno-
ści ktho
ma mi-
łość.

Przyczyna Ods-
cepien-
stwa / nie
nawisc
bracka.
Aug. de
Baptis-
mo par-
vulorū
cōn Do-
natist. li.
x. cap. ii.
Ambro-
in Epistā
ad Corin-
thios.

3. Reg. 22

Rozsadek Chrześciański

rzyć Micheasowi Prorokowi / miłość
 prawdy opowiadaiacemu. Coż tedy w-
 czynił rozgniewawszy sie Pan? Gdy w-
 sztytko woysko niebieskie stalo po prawey
 y po lewey stronie / rzekł Pan: Kto os-
 ſuka Achabá Krolá Izraelskiego / aby
 sie wezbrał ná walke y był zabít w Ra-
 mot Galaád? Wyszedł duch y stanął
 przed Panem / y rzekł: Ja go osukam.
 Ktożemu rzekł Pan: Którym obyczai-
 iem go osukaś? A on odpowiedział:
 Bede duchem kłamliwym w vsćiech
 wszytkich Prorokow iego. A rzekł Pan:
 Osukaś y zwycięzys / idź á weźm ták.
 Powiedział mu to Micheas / y przydat:
 Otoż teraz dał Pan ducha kłamstwa /
 w vsćiech wszytkich Prorokow twoich.

Nápo- **I** Stuchaycie tego nie wy tylko Tigur-
 minanie żytkowie / ale co was kolwiek inych kto-
 do wszyt rzyście od Papiestwa odstąpili. Nie-
 tych kto- chcieliście przyiać miłości prawdy / kto-
 rzy od fo ra wam w łosciele Bożym Micheas os-
 ſiolił od powiadał / ale niechcąc ćirpieć zdrowey
 stąpili. náuki / wedle żadz waszych nagromadzi-
 z. Tim. 4 liście sobie Mistrzow / aby wam naćzo-
 sili vszy swierzbiece. Otoż wam po-
 stat Pan

przeciw Rozsad: Kácer. 71.

stat Pan Bog sprawe błedu / abyście
 kłamstwu wierzyli: posłał ducha kłam- Kajń
 stwa w vsćiech wszystkich waszych Pro- Grzechu.
 roków / ktorym wy niedźni wierzyście: a
 co wam przez nie duch kłamstwa mo-
 wi / mniacie aby od ducha prawdy
 pochodziło. Tak sprawiedliwym sadem
 Bożym iestescie zdani w smysl skazony /
 iż mając zawarte oczy / y zdrewniały w-
 mysl / iakoby wrzeczeniem dawacie sie sá-
 tanowi y iego Ministróm zwodzić. A
 wypelnito sie w was ono Hieremiasza
 Proroka: Jako mowicie / iestesmy ma- Hier. 8.
 drzy y Zakon Boży z nami iest: Zapra-
 wde pisanie omylne Ministrów / kłam-
 stwo sprawiło: zesromoceni sa medrcy.
 Abowiem slowo Boże porzucili / y ma-
 drości żadney w nich niemają. Zadne-
 ni slowy niemoże być wymiowiono / iá-
 kó wielki iest w was stoł Kácerstw / iá-
 kó gruba y sromotna sprośność bła-
 dow / iakó hániebné á bzydkie w vsu
 pobożnych ludzi bluźnierstwa / ktorzy-
 kolwiek iedno mają smáć iaki zdrowey
 náuki / bez wielkiego przeleknienia o
 tych waszych dziwach myśleć niemoga.
 A to

Kosztadek Chrześciński

Precz sie
Herety=
fowie
nieupa=
miety=
waia.

PROU. 18.

Zakoby
mili v
P. Bo=
ga laski
prošic.
Esa. 63.

J A tho też iest rzecz nie iedno podzi-
wiemia ale wiecey lutowania godna / iż
gdyż sie wysytek okrag Chrześciński
nad tymi waszymi plugawymi a dźw-
nymi bledami zdumiewa / wy przed sie
nieinaczej iakobyście sie we piie albo
w ktody albo w kamienie obročili / tey
waszey zarazy nieczuicie. Ale tak bywa
kiedy kto od Pana ślepotą iest zarażon.
Niepobożny człowiek gdy przydzie w
glebość grzechow / lekce to sobie wa-
ży. Day Boże abyście to na sobie prze-
wiedli / iżbyście sie vciekwy do Pana
Boga / tymi słowy miłosierdzia iego za-
dali / ktorymi lud Żydowski mowiacy /
Ezaiasz przywodzi: Ty Panie Boże Wy-
cze nasz / odkupicielu nasz / od wiekow
imie twoie / czemuś dopuścił żesmy sie
obladzili od drog twoich ? zatwardzi-
łeś serce nasze / abyśmy sie ciebie nieba-
li. Nawroć sie ku nam dla slug twoich.
Tys Ociec nasz / mietylko żes nas stwo-
rzył / ale też iż bez żadney naszej zaślugi
śeżyrym miłosierdzim / gdyśmy byli nie-
przyjacioly / za synys nas przywlaśeżył.
Tys Pan nasz / ktorys nas nie rzeczami
marne

przeciw Rozsad: Kácer. 72.

márnemi / złotem álbo srebrem / ále
droga krowia syná twego raczył odku-
pić. Czemuż tedy teraz opuśczaś lud
tвой : czemu dopuśczaś ábysiny w tak
wielkich bledach tak długo mieszkali :
czemu nieodeymieś z ciátá nášego serca
kámiennego / á nie daś nam serca mie-
śnego / ábysiny w przykazaniu twoim
chodzili / y sadow twoich strzegli. Ná-
wroc sie k nam Pánie / acz nie ále dla
slug twoich. Bo co sie nas tyeże ktrzy-
siny w tak sprosne btedy wpádli / y tak
wielem złosci zmázani / wyznawamy
iżesmy niegodni ábys modlitwy náše
wysluchał : ále dla slug twoich / á Wy-
cow nášych / Abraháma / Izááká y Ja-
kobá / ktorych wiary / posluſzeństwa / y
miłosci przeciw tobie raczyteś doświád-
czyć / y wdziecznie ia przyiać : dla tych
náwroc twarz twoie do nas / á oczu
onych miłosierdzia nie rácz dálej od
nas odwracać

I Leż gdysćie wy y Wyce / y B O-
G A Wyce wášych dawno porzuci-
li / á każdy z was za bálwany swoimi
chodzić y im służyć nieprzestawa : le-
dwe jest

Rozsadek Chrześcijański

dwie jest nadzieia Tigrzeżykowie / abyś-
ście błedy swe uznali / a takowa pokora
iaka przystoj / miłosierdzia Bózego
wzywali.

Obro-
cenie rze-
czy do Po-
laow.

¶ A przeto opuścivszy obce syny zaślaz-
rzale we złych dniach / do tych którzy sa
domowi naszymy / o których nawietśa pra-
ca mieć mamy / rzecz nasze obrocinny :
któży gdy niedawno naukami rozmaiz-
temi a obcemi zwiedzieni / a do insey
Ewangeliey która nie jest Pána Chris-
tusowa / ale niewiem czyia / sa przenies-
sieni : wietśa jest nadzieia / iż od kad
zdrada Szatańska sa odwiedzieni / tam
sie zaśie nawroca. Bo zda sie iż o was

Hier: 8. rzekł Prorok : Odwrócił sie ten lud w
porynym odwrocenim / ieli sie kłamstwa
y niechcieli sie wrocić. A mało wyższey :

Hier. 6. Oto nieobrzeżane vszy ich / y słuchać nie
moga : Oto słowo Páńskie sstało sie im
na posmiech / y nieprzyjma go.

Rzecz do ¶ Do was tedy rzecz swa teraz obroce
Polacy / z którymi theż spolna mi jest
Pola- Ojczyzna. Ale skąd ia poźne : wiecey
fow.

Hier: 9. mi sie chce płakać niżli mówić. Kto da
wody głowie moiej / y oczom moim źrzo-
dło łez /

przeciw Rozsad: Kácer. 73.

Oto też / y bede płakał we dnie y w nocy
pobitych cory ludu mego: Bych sie w
bystek obrocił w płacz / á nie kropie ále
strumienie też z oczu mych ciektly / nie
bede mogł wedle tego iáko okrucień
stwo samey rzeczy niesie / pobitych cor
ti ludu mego dostatecznie optáć. Bo
tak wielkie sa gromády zlych rzeczy /
ktorymi iestescie przycisnieni / y widze
je ieszcze ciezsze nád wámi wisa : iz iesli
Pan Bog oczymá miłosierdzia swego
niewezrzy / á odiawszy serce kamienne
mieda wam sercá miesnego / wselka żá
łość wielkości swoia przewaza.

A coż zá przyczyne dawasz Proroku
świety / czemu by ten lud miał być optá
kwan :

Abowiem wszyscy (powiáda) cudzo
łożnicy sa / y zbory przestepcow. Co też
drugi Prorok tymi słowy wyrażit: W
syscy cudzołożnicy iáko by piec zapalo
ny / od tego ktory piecze. Cieski grzech
iest cudzołóstwo / gdy miedzy Matzonki
ieden drugiemu wiary niechowa á cu
dzo tożé máże : ále dáleko iest ciezsze cu
dzołóstwo duchowne. Poslubitem was

Osee 7.

Cudzoło
stwo du
chowne
dáleko
ciezsze ni
żeli cieles
ne.

iednemu

Rozsadek Chrześciáński

2. Cor. 11

Oseć 2.

Jaкоieś

iednà o=

blubie=

nicà y kà

ždy z oso=

bnà o=

blubie=

nicà.

Oblubie

niec nàś

Psal: 45.

1. Cor: 6.

1. Pet. 1.

iednemu meżowi / pànnie czystà stàwić.
 Pànu Chrystusowi / mowi Pàwel S.
 Przez ktorego ktory mowi / tenże przez
 Proroκά przedtym byt rzekł: A posłus
 bie cie sobie nà wieki: A posłubie cie
 sobie w spràwiedliwoścì / y w sadzie / y
 w miłosierdziu / y w wlitowàniu / y po
 słubie cie sobie w wierze / y bedziesz wie
 dział iżem ià iest Pàn. Jesteśmy tedy
 oblubienice Pànà Chrystusowe. A cze
 mu sie nabàrżey zdumieć może / y w
 syscy w obec iednà oblubienicà / y kà
 żdy z osobnà iest oblubienicà. Ale po
 tad kàżdy z nas iest oblubienicà / po
 kąd sie oney iedney oblubienice Swie
 tego Powsechnego y Apostolskiego Ko
 ściółà członkiem nàyduie. Oblubieniec
 on nàś iest / o którym nàpisano: Krol
 wszytkiej ziemi Bog / on iest oblubieni
 cem nàszym. Wszytkie dzierży / ktory w
 szyskie kupit. A pàtrż iàko drogo kupit /
 abyś rozumiał co kupit. Co zà zapłate
 dat? Jesteście kupieni (mowi S. Pà
 wel) wielkà zapłata. Ale co to zà wiel
 kà zapłata? Wypowiada to Piotr S.
 mówiac: Nie rzeżàmi poddànemi
 słàzie /

przeciw Rozsad: Kácer. 74.

Skázie / złotem y srebrem / iestescie kus
 pieni / ale droga Krwia iakoby Barán
 ka niepokalane^o Christa Pána. Krew Zaplata
 tedy swa przelat / Krwie swey zaplata
 nas knpit. Kedy przelat Krew swa
 W mece swey gdy byt na Krzyż przybi
 ty / Ktora mece przepowiedzial Prorok
 mowiac : Przebodli rece moje y nogi
 moje : rozliczyli wszystki kosci moje.
 Rozdzielili sobie suknie moje / a o su
 kienke moje los rzucili. Ma tedy su
 kienke Oblubieniec nasz. Jaka byla / o
 powiedzial Jan S. mowiac / Jz byla
 wszystka dziana. Coz ta rzecz znaczy / ie
 dno Milosc : Coz znaczy / iedno Je
 dnosć : Tey sukienki nierozdzielili nie
 pobożni Zolnierze Krzyżownicy Pána
 Christusowi. Tym czasem dziela Ro
 sciot / Ktory ona sukienka znaczyta / Kto
 rzy Christusa slowy wyznawata a wezm
 kami sie go prza. Lecz Ktho Rosciot
 dzieli / Zolnierze Ktorzy Pána Christu
 sa wkrzyżowali przezbożnością przeno
 si. Ktokolwiek od całosci / Ktokolwiek
 sie od Oblubienice Pána Christusa
 wey Swietego Powsechnego Rosciota

Zaplata
 Ktora od
 knpion
 człowiek

Sukien
 ka oblu
 bienica
 naszego
 iaka.
 Ioan: 19.

Tit: 2.
 Serery
 Kowie o
 Krućniey
 sy niżli
 Krzyżow
 nicy pa
 sey.

Kozsadek Chrześcijański

oddziela / ten też od Oblubienicą Pa-
 ną Chrystusą / od ktorego tak wielką za-
 płata był kupion / iest odtaczony / y prze-
 stat być iego oblubienicą. A tym ciężey
 cudzołoży / niżli ten ktory w Matżeń-
 stwie bedac cudze tożę gwałci / ym wie-
 tşy iest Pan Chrystus Bog y cztowiek
 ktoremu był poslubion / niżli ktorykols-
 wiek iny śęzyry cztowiek.

Lib. 6
 Scroma-
 tum.

I O tym sposobie cudzołóstwa / pişe
 Clemens Kąptan Alexándryński tymi
 słowy: Jest cudzołóstwo / gdy kto opu-
 ściwszy Kościelną a prawdziwą nau-
 kę / przystąpi do fałszywey a nieprzy-
 stoyney opiniey. A iego naśláduiac O-
 ptatus / wykládaiać ono z Psálmu: A

Psal: 49. z cudzołożnikami częstkę swą pokładat /
 tak mowi. Heretyki zowie cudzoło-
 żniki / y cudzołożnice Zbory ich / ktore-
 mi gardzi y odrzuca ie Pan Chrystus
 w Pieśniach Salomonowych. Jakoby
 mowił: Czemu mi gromádzicie niepo-
 trzebne? Jedną iest namilsza moia /
 iedną iest Oblubienicą moia / iedną iest
 golebiczką moia / tho iest Powoşechna
 Cerkiew: w ktorey gdysćie y wy mogli
 być /

Cant. 6.

przeciw Rozsad: Kácer. 75.

być / znowu sie krzając woleście mie-
 dzy cudzołożnicami częśćkę mieć. A ro-
 wienmię iego Hieronym S. Ezechiela Hier. lib.
 wykładając tak piše: Jest y drugie cu- S. in Eze.
 dzoństwo duchowne / gdy opuścziac Cap: 16.
 Kościot z Heretykami sie złączamy / y
 buduiemy dom nierządny nasz na po-
 czątku każdej drogi: Ktorem rozkazuje
 słowo Boże: Stoycie na drogach a fu- Hier: 6.
 kajcie drog pańskich wiecznych: a patrz-
 cie która iest droga dobra / y chodźcie w
 niej: to iest w Moyzefowych / w Jo-
 suego / w Sedziow / y w Krolewskich
 Księgach / w Ezaiasu / Hieremiasu /
 y drugich Prorokach. Na początku w-
 szych drog buduje swoy dom nierzą-
 dny / Kto ku przewrotności nauki swia-
 dectwa Pisma źle używa / y mowi: To
 powiada Ezaias / to mowi Ozeas / to
 mowi Moyzes / to Dániel. A pięknie
 nie w pośrodku drog / ani na końcu
 buduje swoy dom nierządny / ale na
 początku. Abowiem gdy przydzie ku Kto w
 doskonałej wiadomości / y ku głębokim rzecz: ch
 rzeczom Bożych Księg / niebędzie mógł Bożych
 zbłądzić. A mało co potym mowi: Co niezblas

Rozsadek Chrześcijański

kolwiekśmy o Hieruzalem powiedzie-
li/ obroć ku Kościołowi y duszom wie-
rzacych: ktore dary Matżeńskie/ to iest
złoto w rozumieniu/ a srebro w wymo-
wie/ y ślady ktorými hańba y skłaradość
nasza bywa zakrywana dawając mita-
smikom swoim / Mistrzom fałszywych
nauc/ gdy twierdza że nic nieszkodzi lu-
biezność: ponieważ iey Zakon przyro-
dzony potrzebuie / iż wszystkich potar-
mow bez rozności mamy używać/ ponie-
waż do te^o są weżynione abyśmy ich poży-
li. ¶ To cudzołóstwo tak ciężkie (wáli.
być piśe Hieronym s. iż wykładając ono
mieści: A po tobie niebędzie nieczystość:
powiada/ iż wszelka nieczystość z tą po-
rownaną/ daleko tak ciężka nie iest. Zo-
wa takowe Prorocy Niewiasty cudzoło-
żnice/ zowa y nierządnice: iako v Hiere-
miasza czytamy: Na każdy pagórek wy-
sokim / y pod każdym drzewem gątezi-
stym tyś sie kładła nierządniczo. Albo-
wiem tego zwyczajn są ktorzy sie raz od
Christa Pana Oblubienica swego od-
łączyli / y Kościoła iego członkami być
prześli: gdyż raz wstyd porzuciwszy/
y pamięn-

Hier: 2.

Zwyczaj
rych kro-
czy Ko-
ściół opu-
ścił.

przeciw Rozsad: Kácer. 76.

y pániensstwo stráciwszy / wiáre iemu
 poslubioná zlamáli / iž ia potym často
 odmieniaia. A iáko skoro vřza pagorek
 iáki wysoki / álbo drzewo gáteziste : to
 iest / tego ktory ma mnińanie o sobie
 náuki ktora nádymay ktory slowy che-
 dogimi y ozdobnymi moze to / co prze-
 wrotnie rozumie / wymowić / wnet do
 niego przystawia. Czym sie dzieie / že
 dziś do tey / iutro do drugiey Sekty
 przystawia / gdy w nich niemáš nic
 mocnego ani trwálego. Ale ani v Mi-
 strzow ich y Wodzow Kácerstwa / nic
 sie nienáydnie státecznego ani vřtáwi-
 čnego : gdyž ná každý rok / y Obrzedy /
 y Náuki odmieniaia. Albowiě iest řezy-
 ra prawdá co piše Hieronym / iž sie zá-
 wždy kótyřa nogi bládzacych / ani iest
 mocny postepěk ktory iest przeciw pra-
 wodzie / ále sie y táh y sám přestepuia /
 y vnořa sie zá každá náuka iáko zá wiá-
 trem / gdy od řářsu do drugiego řářsu
 přechadzaia. A ná insym mĩescu wy-
 řládaiaac ono řzáiařbowe : Rozmnoży-
 řes nierzedy tve z nimi : powiáda : To
 o řeretyřach moze my mowić / řtorzy
 opuřcia

Náuki
 řeretyř-
 řow nieř
 trwále.

Hier. in
 16. Cap :
 Ezech.

In cap.
 Esa : 57.

Kosztadek Chrześcijański

opuszcili Boga swego naśladowia bledow / y mniemali aby co wiecey mieli : gdyż naśladowiac kłamstwa / prawdę stracili / y rozmnożyli nierząd swoy nie w iednym Artykule / ale w wielu.

J Proszę was wważcie pilnie v siebie co mówią / Hieremiaś / Ezechiel / y Ozeas / Prorocy / iesli sie niewtasnie na was trąsnie. Niechce mówić abyście byli wszyscy cudzożmicy / iako mówi Hieremiaś : gdyż pewna iest / iż iest ich bardo wiele miedzy wami / ktorzy sie to

Cudzożmicy tak cieśkie cudzożmstwo braciej swej nie
znikow podoba / y wietśa z niego / niżliby wy-
dchow : mówiono być mogto / boleść maia. Ale
nych w żeby miedzy wami niewiecey cudzoż-
Polscy : micy niżli potrzeba nalazt / mniemam
wiele. że przeci tego żaden niebedzie. Abowiem
Ambr : cudzożmicy są wszyscy (iako theż S.
sup Lu : Ambroży świadczy) ktorzy prawdę
cam. lib. wiary y mądrości chcą gwałcić. A za
8. Cap. 2. was nieposlubili iednemu Meżowi
S. Wo : panne czysta stawic panu CHRYSTU
ciech y sowi wielkiej światobliwosci oni Wy-
Stanis : cowie naszy / Woćiech Arcybiskup Gnie-
slaw A : zmiński / y Stanisław Biskup Krako-
postolo : wski / kto-
wie Pol :
scy.

wski / ktorzy niemal naprzod lud then
 nasz dobrowolnie Panu Bogu porodził Iaco: 14
 li slowem prawdy : ktorzy Ewangelia
 Pana Christusowe ktora opowiadali/
 przez dluga Biskupow y Kapłanow
 successia / sobie przez rece podana / swa
 trwia zapieczetowana wam zostawili.
 Jestżecie wy iesze ona czysta y nienas
 ruszona Panna / za ktora oni was tak
 Panu Christusowi duchownym Mat
 żeństwem oddali / abyście sie nigdy od
 niego nieodrywali : Alaz w tym trwas
 cie czegoście sie od nich naprzod nauz
 czyli : Alaz te Wiare w ktorey oni was
 Panu Christusowi poslubili do tego
 dnia iesze cała zachowywacie : Ach
 niestetyś na boleść / ktora przewycieja
 wszystkie boleść. Czego sie bat Apostol / 2 Cor. 11.
 to widzimy / niestetyś / że sie wam przy
 godzilo. Jako Waz Jewe chytrościa
 swoia zdradził / tak sa skazone smysly
 wasze / y odpadły od prostosci ktora jest
 w Panie Jesu Christusie. Jako Waz
 J Ale iako zdradził Waz Jewe : Rzekł
 do Niemiasy : Czemu wam rozkazal
 Bog / abyście nie iedli z kazdego drzewa
 p w Raz Gen. 3.

Rozsadek Chrześcijański

w Raiu: Patrzącie na Kłamce. Albowiem nigdy był Pan Bog nierozkazał abyście nie jedli z każdego drzewa w Raiu: Które Kłamstwo zażądał mu też nieznajęnie niewiasta/ gdy odpowiedziała: Z owocu drzew które są w Raiu pożywamy. Ale z owocu drzewa które jest w pośrodku Raiu / rozkazał nam Bog abyśmy nie jedli y nie tykali się go / abyśmy nieumarli. Coż na to rzekł Wąż: **Ire: lib 5.** Chytrości używszy (mówi Treneus) zdradził ją znowu przez fałszywą powieść mówiąc: Nikała śmiercia nie umrzecie: Aleć wie Bog / iż któregośkolwiek dnia z niego wkusicie / beda o stworzone oczy wasze / y będziecie iako Bogowie wiedzący dobre y złe. Gdyż on jest Klamca / niebał się Kłamstwa zażądać Bogu / y zazdrość iemu przywodzić / iakoby przyczyna rozkazania tego była zazdrość. Tak on / którego zazdrościa śmierć wysłał na świat / z siebie mąrkował zrodzito ono wselać iey dobroćliwosci.

Treneus ¶ Alle słuchajcie iako wyklada to miejsce **Po** sęce Pisma Treneus / Ktory był bliższy **litarp.** czasow

przeciw Rozsad: Kacer. 78.

głosow Apostolskich wezeń S. Polikarpa. Weży ten / iż nauka Kacerzow (co też my na oko widzimy) z sobą sie nie zgadza / dla tego iż mocnego podania / które ma Kościół od Apostołow / zanie dbawia. Gdyż Kościół / któremu iest zwierzona światłość Boża / prawdę wszędzie opowiada. Ci tedy którzy (po wiada) opuszczają głos y naukę Koście Ina / nieumiejetność s. Kaptanow winia / niebacząc iako daleko poważniejszy iest prosta nabożny / niżli służnierz y niewstydlivy Zophista. A takowi są wszyscy Heretykowie / którzy mniemają aby co więcej nad prawdę znaleźli / naśladowiac tych rzeczy które wyższej są powiedziane / rozmaicie i ślasy bo droge czyniac / o iednych rzeczach nie zawsze iednako rozumieiac / iakoby ślepi od ślepych bywają w kóło wodzeni: nie umie sprawiedliwie wpadną w dot zakryty śladu: zawsze szukać a nigdy prawdy nienajduć. A tak trzeba sie wystrzegać ich nauk / a pilnie sie wiarować a byśmy sie z nimi w rzecz niewdawali. A uciekać sie do Kościoła / y na jego łono

Nauka
Heretyk
ow z so
ba sie nie
zgadza.

Zophi
stowie
Kacerscy
zadawa
li swie
tym Kac
planom
nie umie
ietność.

Rozsadek Chrześcijański

Ray na tym świecie nie sie wychowywać / y Pismem Pańskim sie karmić. Abowiem wszechpiony jest Ray Kościoła na tym świecie. A ściół. przeto mowi Duch Boży / z każdego

Drzewo w Raiu bedzieś pożywat : tho żakaza jest / z każdego Pisma Pańskiego pożywać : Ale z wysokie^o rozumienia nie fa Racer utuśaycie / ani dotykać wśelakiey sta wyso rozności Racerstkiey. Abowiem oni o fiego ro sobie powiadaia zeby mieli wiadomość zumie= dobrego y złego / y nad Boga ktory ie nia. stworzył wystrzelaia swoje niepobożne

rozumienia. Wśyscy tedy rozumieia / niżli jest miara rozumienia. A przeto

Kto wfu y Apostoł mowi : Nie wiecey rozumieć si Racer niż potrzeba / ale rozumieć w skromno= stiey nian ści / abyśmy pożywaiać ich domysłu / fu bedzie ktory wiecey rozumie niż potrzeba / nie= wyrzu= byli wyrzuceni z Raiu żywota : do kto= con z Ra rego Pan prowadzi te ktorzy sa poslu= in żywo= sñi słow iego. Poty Ireneus.

¶ Nie samym chlebem żyie człowiek / ani też samym owocem drzew / ale wśelakim słowem ktore pochodzi z wśt Bożych. A przeto cudnie to mieysce Ire= renens stosuie ku pokarmowi duchow= nemu :

przeciw Rozsad: Kácer. 79.

niemu: to iest/ tu Pismu Páńskiemu.
 Ze wfyskiego (mowi) Pisma Páń-
 skiego pożywaycie/ ále z wysokiego ro-
 zumienia niepożywaycie. Aby mieuży-
 wat/ kto poiać może/ gruntownego
 potármu Pisma/ Pan niezákazat: ále
 wysokiego rozumienia Pisma/ ktore
 nas nádyma/ gdy nas do thego chce
 przywiesć ábysmy chcieli być iáko Bo-
 gowie/ tego wfelákim obyczáiem záka-
 zat. A to iest co powiáda Apostot/ że sie
 bał áby/ iáko Waz zdrádził Jeme chy-
 trościa swoia/ teź ták iego Koryntow 2. Cor: 11
 niezdrádził. Aby niebyły skázone (mo-
 wi) smysly wáse/ y odpády od pro-
 stości/ ktora iest w Jესusie Christu-
 sie. Zádna rzecz nie iest bázciey przeci-
 wna prostości/ iáko wysokie rozumie-
 nie. Nie rozumiey wysoko (mowi ná Ro: 11.
 inszym mieyscu Apostot) ále sie boy.
 Niewysoko rozumieiac/ ále z pokorny Ro: 12.
 mi sie zgadzaiac.

J Teraz obáczcie namileyšj/ iesliž przez
 zdráde weźá onego ktory zdrádził pier-
 wše rodzice wáse/ nie sa skázone smy-
 sly wáse/ iesliście nieodpádli od tey pro-

Rozsadek Chrześcijański

Porow-
 nanie
 Polas-
 Fox z
 przodki
 ich.

Ktości / Ktora jest w Panie Jezu Kry-
 stusie / Ktora była w Swietych Przod-
 kach waszych. Jesliście nie wkusili ro-
 zumienia wysokiego / Ktorego abyście
 nie wkusili Pan był roszkazat. Jesli nie
 ta była napřednieysza przyczyna / prze-
 ktorasście w tak wielkie brzydkości w-
 pādli / y w ty tak wielkie cudzołóstwa /
 w ktoreście sie wdali z każdym przemi-
 iaiacym. Przodków waszych smysły by-
 ty cāte y nienaruszone / była w nich tā
 prostota / Ktora jest w Jezusie Chry-
 stusie / nie wkusili rozumienia wysokiego /
 Psal:130. nie podniosło sie serce ich / nie podnio-
 sły sie oczy ich / nie chodzili w wielkich a-
 dziwonych dumach o sobie. Stuchay
 Pawła Swietego / dobrze vpominaias-
 cego. Nie wiecey rozumieć niżli po-
 Co to jest trzeba / ale rozumieć w skromności. Ten
 wiecey rozumieć niżli potrzeba rozu-
 rozumieć mieć / Ktory za to ma żeby był miedr-
 niżli po-
 trzeba.

Co jest
 rozumie
 nie w
 skrom-
 nosci.

wiec-
 sy / niżli Koscioł wśystek : O ias-
 tych mowi Apostoł: Powiedaiac sie być
 madyimi / sstali sie gtupieimi. Ten w
 skromności rozumie / Ktory takowym
 vniżenim iakim przystoi swoy o ktorey-
 Kolwiek

przeciw Rozsad: Kácer. 80.
Kolwiek rzeczy rozsadek / rad poddawa
pod rozsadek Kóściotá / y rozkazaniu
tego rad bywa posluſzen. Co iáko ſwia-
tobliwie byto od Przodków wáſſych za-
chowano / wy ktorzy ieſteſcie ſtárſzy w
leciech / pámietać możecie. A wy iáko :
A zaſcie od tey ich proſtoſci nie odpá-
dli : ktorzy nie tylko iey nienaſładnic-
cie / ále wiele z was one ſtey przyczy-
ny w poſmiech ſobie obracać : Jż do-
brze o was moze ono mowić Kóściot :
Teraz ſie zemnie ſmieia młodszy láty.
Ale nie daremnie powiedział Pan Ch-
ryſtus : Biada wam ktorzy ſie teraz
ſmieiecie / bo będziecie kłáć y pláć.
Ktorymi kłámi moga doſtatecznie ty
rzeczy być optákány / ktore ſie wam po-
tym przydały : Bo tego co nápiſano
zapomniałſy : Jáko temu który mío-
du wiele ye / nie ieſt zdrowo / ták ten
który ſpera w Náieſtacie Bożym / be-
dzie potłumion od chwały. A co mowi
drugie piſmo : O wyżſſych rzeczách ná-
d ſie niepytay ſie / y mocnieyſſych niżliſ ty
niebáday : ále coć rozkazał Pan Bog
o tym myſl záwždy / á o wielu ſpraw ie-
go nie

Polacy
mili w-
ważay-
cie zbá-
wienne
nápomig-
nánie.

Iob: 30.

Lucx 6:

Prou: 25.

Eccle: 32

Rozsadek Chrześcijański

go nązbijt niesypli. Boć tobie metrzebą
tych rzeczy ktore są zakryte widzieć oczy
ma trzymi. Te° światobliwe° napomiz

Psal. 73. nania zapomniawsy / podnieśliście na
niebo gebe wasze / a iezyk wasz przebiegł

Ioan: 6. ziemię. Jako niekiedy Kapernaítowie
mowili / gdy Pana Chrystusa ożywianiu
ciała swego / y o pićiu krwi swojej
mowiącego usłyszeli. Jako ten mo-
że nam dać ciało swe kużywaniu ?
tak y wy nie mniej wsłetecznie ieliście
się badać : Jako może być aby z chleba
ciało / a z winą krew Pana Chrystusa
właśnie stała ? A tak gdyście się ieli spe-
rac w tajemnicach niebieskich / gdyście
pożeli wyszych rzeczy nad was sięgając /
gdyście się ieli o mocniejszych niżli wy
iestedście badać / gdyście te rzeczy ktore
smyśł wysłstek y rozum człowieka prze-
wysłaia / a sama tylko wiara poiete być
moga / rozumem swym nad który nie
moleyszego być niemoże przemienić ch-

pożytki cieli / oto dośadescie na koniec wpas-
wysokie. Straciliście y Pana Chrystusa z
go rozu. Sakramentu Eucharistiey : y gdy ch-
mienia. walebne imię Trojce naświetszey bywa
bluźnio.

przeciw Rozsad: Kácer. 81.

bluźmiono/ bez żadney przytkrości to iuż
słyseć możecie: y owsem dwoiakiey części
godne rozumiecie te/ ktorzy tak hamięs-
bnych rzeczy ważyć się śmieia.

¶ Bądźcieś iuż iako chytroscia Weżo-
wa sa skazone smysły wasze / gdyscie od
prostoty Przodkow waszych odpadli: á
(iako piše Ireneus) swietych Kápta-
now prostote ieliscie ganić/ ktorzy gdy
widzieli iż nie wspornosci słow iest tro-
lestwo Boże/ ale w prostocie wiary/ nie
zdato się im o tak zakrytych iego tajem-
nicach disputować/ albo ie rozbierać/ á
ni się iakoby to być mogło dowiadować:
Ale gdy czytali/ Iż sprawiedliwy z wi-
ry żywie/ nie z wywodow albo z okazá-
nia/ niebieskim tym tajemnicam wiare
dawaiac/ á dwornie się o nich niebada-
iac / nákoniec do zapłaty wiary przy-
šli / y onego dostapili co w Pismie czy-
tamy: Wierźcie á wyrozumiecie.

W czym
należy
Krole-
stwo Bo-
że.

Abac. 2.

Esa: 7.

¶ Ale potrzebna iest abych tu stopnie
przypisał / po ktorychescie ná ten na-
wyższy wierzch niebożności wstapili/
aby tym wiecey przed oczy wszystkich
mogła być postawiona chytrość Weża:

Stop-
nie po
ktorych
Kácerze
do ostat-
teczney

Q

ktory nie

Rozsadek Chrześcijański

niezboż-
ności po-
stapili.
Gen: 3.

Bernar.
in Serm.
1. de diuo
Andrea.

Basil. in
Oratiōe
de virtut-
e & vir-
tuo.

Aug. lib.
12 de Tri-
nitare
Cap: 10.
& 11.
Eccle: 19

ktory gdyż iest chytrsy nad wszytki zwie-
rzetá ziemié / niekwapiac sie ále wedle
przyrodzenia swiego czołgáiac / przy-
wiodł was zeszćie do takowych rzeczy
przyšli. Abowiem prawda ono iest / co
ieden Doktor S. napisat: Zaden zará-
zem niestat sie nawietszym: Wstepu-
iac nie lataiac / wierzch drábiny bywa
dochodzon. Co nie wiecey o dobrym ni-
zli o złym / moze być rozumiano. Zaden
nagle niebyt naplugawszym. Co teź pie-
knym podobieństwem Basilius wyrá-
ził tymi slowy: Jako ciemności náde-
szćim swiátłosci niszczéia / y niemoc przy-
stapieniem zdrowia / y postepék ku cno-
ście od namnieyszych rzeczy pomnozenie
bierze: tak teź pochop złości od tych rze-
czy ktore naprzod migle y máluczkie by-
ły / ku końcowi ktory wiecey vzdrowion
y náprawion być niemoże / przychodzi.
Takze y Augustyn S. mowi: Bo ku
tak skłárademu y mizernemu mierzado-
wi zaráżemy niepostoczyt: ále iáko ná-
pisano / Kto mátemi rzeczami gárdzi /
pomátu wpádnie. Abowiem iáko Wąż
nie serokim á iáwnym kórkim / ále les-
kuczkim

przeciw Rozsad: Kácer. 82.

Kuczkim czwatganiem sie mknie: tak
vsliznienie w vpadek ná niedbate po-
lektu przypada.

I Do czego chce mi sie to co czytamy Hom. 87
v Chrizostoma przypisac: Zastarzaly in Cap.
(mowi) w zlosci Dyabel / bedac barz 27. Math
30 zlosliwy / wielkiey pracey y pilnosci /
znienaczka postepuiac / dla zatracenia
ludzkiego vzywa. Albowiem od nam= Szatan
nieyszych rzeczy pospolicie poczyna: co od nam=
mozem w tym obaczyc. Chcial Saula nieyszych
Krola ná posmiech Pytomisy (to jest / rzeczy po
czyna.
czarownice albo niewiasty Ethora sie i Reg: 18
z Czartem obierata) przywieść. Do cze= Saul.
go iz byl mysli swey zarazem niestkoni /
pomatu go ktemu prowadzi. Bo iz Sa-
muela niebyt poslusen / y offiarowal of-
fiary w niebytnosci iego / gdy go z tego
karat / rzekl: Swalt mie od nieprzyia-
ciela przycisnat. A gdy bylo trzeba ptas-
kac / weselit sie iakoby nie ztego nienu-
czynil. Potym rozkazal Pan Bog nie-
co o rzeczach ná ktore byl przeklectwo
wlozyl / y to przestapil. Potym przeci-
wko Dawidowi onemu salenie sie stas-
wil / a tak pomatu sie ná dot wiozac /
Q. 2 nieopart

Rozsadek Chrześcijański

nieopart sie aż w przepaść zatracenia
 wpadł. Toż też widzimy że sie stało o
 Kaima. Toż też widzimy że sie stało o
 Kaima. Albowiem go niezaráżem
 tu zamordowaniu brata dopuścić/ aby
 wielkoscia rzeczy bedac wzruszony/ tak
 zlosliwym czynkiem sie niezbzydził/
 ale pierwey przywiódł aby gorse rzeczy
 ofiarował/ powiadaiać że w tym nie
 masz żadnego grzechu: potym go iadem
 zazdrości zapalił/ też mu perswadiac
 że stad nic zlego wrość niemiato. Tak
 pomatu wen sie wemienawosy/ tu zamor
 dowaniu brata/ y zaprzemiu zlego v
 czynku swego/ onego przywiódł/ ani pir
 wey przestat aż wierzech wsyskłego zle
 go włożył. A tak początki zlych rzeczy
 mają być odrzucone. Bo choćaby pir
 we grzechy tu wielkym niepostepowa
 ly/ iednakby ich nietrzeba zaniedba
 wac/ a teraz przez to niedbałstwo/ ias
 toby po stopniach zawždy wstepuia: a
 przeto wszelakim staraniem y pracą po
 czatki grzechow mają być wyracane.
 A nietylko same moc występu obaczaj/
 ani myśl iż mamy iest/ ale sie na to na
 bierzey ogladay/ iż iesli korzenia nie
 wyrwieś/

Grzechy
 barzo
 wielkie
 z malych
 rosta nie
 dbaloż
 cia nasza

wyrwieś / wielka praca stać wroście.
 Coś dziwnego y niesłychanego smiem
 powiedzieć. Zda mi się niekiedy iż nie ^{wielkich}
 tak wielka pilnością trzeba się strzedz ^{grze-}
 wielkich grzechow / iako małych a lek- ^{chow}
 kich: abowiem od wielkich przyrodze- ^{nie tak}
 nie samo z siebie się odwraca / a ty prze- ^{nie}
 to samo iż małe są / niedbaniem ludzie ^{trzeba}
 czynią: a gdy ich za nie sobie niemają / ^{strzedz}
 niemogą ku wypędzeniu ich wmyśl ocho- ^{iako ma-}
 tnie powstać. Dla tego z małych wnet ^{łych.}
 bázno wielkie bywają niedbalością na-
 są. A iż się toż y ciatom przygadza / o-
 baczysz. Tak w Judaszu nawietśa złość ^{Judasz.}
 wydania wrośła: Bo by był niemniemat
 iż tho mała rzecz jest Pieniadze wbo-
 gich krąść / nieprzyśedłby był w taką
 wa zátwardziłość y śmiałość. Żydo- ^{Żydowie}
 wie theż by byli niemniemali że grzech
 prozney chwały jest namnieyszy / niema-
 pādliby byli aż do zabicia Pana Chris-
 tusa. Ta droga że wszystkie złości by-
 wają popetniane / obaczysz. Abowiem
 żaden znagła ku nawyższej niecnocie ^{Wszyst-}
 nigdy nieprzychodzi. Bo dusza ma w ^{wrodzo-}
 sobie iakis wstyd wrodzony / Ktorego ^{ny duszy}
 straszeniem ^{iako gi-}
 nie.

Rozsadek Chrześcijański

strząskiem podeptać ani odrzucić nie-
 może/ ale pomatu a zmieniaćka przez
 zaniedbanie ginie. Tym obyczajem też
 bawochwałstwo wesoło/ gdy bawiey ni-
 żli przystoj żywi y umarli byli czcieni:
 tym obyczajem bawiany y słupy były ch-
 walony: tym obyczajem na koniec nie-
 rzady y inne grzechy panują. A obacz-
 hu zbyt- my gdyby sie kto nazbyt y nieprzystoy-
 nego iá- nie śmiał / a był od tego w tym zgá-
 fo kto do nion/ odpowiada że w tym niemáš nic
 grzechu ztego. Albowiem co iest śmiech/ albo co
 prześe ztego kiedy z śmiechu wroście: a iednak
 może. ztego kiedy z śmiechu powstało ná-
 wyleńie / z nawyleńia skáráda mowa/
 z mowy skárárádey plugawy wczynek
 z ktorze- wrost: Drugi gdy bliźniemu ztorzeżył/
 czenia iá- y był karán z tego/ wzgardził mowiac/
 fo do zá- że tu niemáš nic ztego takowych słow
 bijania używac: wiec sie stad wasni y nienawi
 przycho- ści wrodziły/ potym głowne nieprzyia-
 dji. źni / potym zelżywości / od zelżywości
 do kordow / aż na koniec często przysto
 do zamordowania. Tak od namniey-
 szych grzechow Dyabel do nawietszych
 prowadzi/ a potym w rozpácz straca/ y
 te dro-

przeciw Rozsad: Kácer. 84.

te droge niemniey škodliwa niżli pier-
 sa nálażt. Abowiem ich nie tak wiele Rospácę
 grzech / iáko rospácę zágubia. Bo kto wiele ich
 zgrzeszył / iesli sie przez Połute pobu- zágubia
 dzi / przetko odpuszczenie grzechu odzier-
 ży : ále kto Połuta gárdzi / przeto od-
 puszczenia vprosić niemoże / iż lekár-
 stwa Połuty nieprzytáda.

¶ Godzi sie tho dobrze vważyc co piśe
 Chrysořtom / (chocia sie może zdać coř
 niezwyčajnego) iż ma zá to / że sie nie
 trzeba tak pilnie strzedz wielkich grze-
 chow / iáko mátych : gdyż onymi sámó
 przyrodzenie ludzkie sie brzydzi / á ty
 prze to sámó iż máte sa czynia leniwe-
 mi / á gdy bywáia leřko wázone przy-
 chodza ktemu / iż gdy im odpor ochó-
 tnie niebywa dawan / z mátych bário
 wielkie vrasťaia. Lecź nie iest žádný Kácer-
 grzech ciężřy náđ Kácerřtvo y Odszeř- řtvo nář
 pieřřtvo / iż teź wřystřki ine z tym złořo- ciężřo
 ne / sa iáko trzastá z tramem porow- grzech.
 nána. A przeto dobraby to rzecz bylá /
 by sie byl Szátan zárazem odkrył z tak
 sprosnyimi śledy / ktore teraz rozsiewa :
 bo by ich byly vřy ludzkie cierpieć nie-
 mogły /

Kosztadek Chrześciański

mogły / ktore były ieszcze y lżeyszym bte-
 dom nieprzywykły / aleby wnet były blu-
 żnierze ony wyglądziły. Ale rozumiał
 to on / a przeto mu sie niezdąło od nich
 począć: Ale iż baczył potiby Papiestwa
 (bo mu sie tak podoba zwać Kościół
 Powsechny) była iaka powaga / żeby
 proza iego praca była / y rady iego /
 ani postępu tego / ani dokonania kto-
 rego pragnie / miechy niemogli. A prze-
 to aby ie zelżył / y w nienawiść y wzgar-
 de do was ie przywiódł / o to sie obiemą
 rekomá (iako mówia) naprzód przy-
 czynił. Aby tak gdybyście iego przyka-
 zania nieśluchali y postanowienia iego
 za nic sobie niemiec zwyczajili / łatwiey-
 by was w swoy sark wegnął. Ale y tego
 nieprzebaczył / iż iakiey ozdobney bar-
 wy było potrzeba / pod ktoraby był mogli
 co nawiecey ich od Kościoła odwrócić /
 ktorego ktoby nieśluchał / tego za pogą-
 niną y za iawnogrzesznego rozkazat p.
 Christus mieć. A iakas barwa osobniey
 śa mogła być należiona / iedno Ewán-
 geliey / iedno Słowa Bożego: A prze-
 to obawiaiac sie aby iego partu (iako
Athanas

Matt. 18.

przeciw Rozsad: Kácer. 85.

At Chanásius mowi) niezawoniano/ zdáto mu sie świadectwo Pisma używać aby iemi iad swoy pokrywszy/ proste lu-
 dzie zdrádził. Bo tak Jeme zdrádził/ tak też inſe Heretyki w bład wprowad-
 zili. Bárwil tedy zdráde ſwa imieniem Ewángeliey / ktora częſto parſkał / y
 wotał że to ieſt nieznosne ſwietoſkrádz-
 ſtwo / iſz ludzkimi wſtáwámi Stowo Bo-
 że ieſt zácimione / y pierwſze mieyſce ieſt
 im dáne. Wotał żeſmy ſa wezwáni do
 wolnoſci od Chriſtuſá / á teraz záſie
 znówu bywamy podbijáni pod niewola-
 Zakonu / á ieſzcze ktemu Ludzkie / kto-
 rego iárzmo dáleko ieſt ciężſze á niſli
 Moyzeſzowego : że to ſa wſtáwy Ludz-
 kie / roznoſć pokármow / rozdziáł dni /
 Káptáńſki żywot bez Żon / pewne czáſy
 Modlitwy / y niektóre obyczáie modle-
 nia / które Godzinámi zowa / y tákowe
 inſe rzeczy niektóre / iſz máia być rozer-
 wáne ty zwiáſtki Papieſtwá. Bo kedy
 to nápiſano / aby ráczey we Szode álbo
 w Piáteł álbo Poſcie niſli inſych dni
 mieliſmy poſcić : żebyſmy ſie wiecey od
 mieſá y iáiec / á niſli od ryb powſciegáć

Szatan
iad swoy
świadec
twoy piſ-
má poz-
frywa.

Pierwſzy
stopień
ná ktory
Wáſ
przez He-
retyki po-
ſtąpił y
pierwſzy
rząd.

Rozsadek Chrześcijański

mieli : żeby weźciwe Matżeństwo y tożę
niepożalone miało być Kaptanom bro-
nionę : Tym ksykaniem Weżowym bez
dac ich wiele zarażonych / gdy (co
niemogto być niewdzieczno) widzieli
że wodze ciātu rozpuszczano / mmiey iuż
Kościot wazyć / y owšem iawnie co jest

Nła wz= od niego dobrze postanowiono za fra-
gárde skę v siebie mieć poczęti / tak dalece iż
Papie= też ná wzgárde Papiestwa albo Ko-
zowi w= ściotła nie inszych dni ráczey miesia iedli/
sytko o= iedno tych ktorych widzieli iż go vży-
pák ciz= wać zakażano. A nietylko Kaptani / ale
nia Be= y Mnisy sami przeciwko przysiedze swo-
retyko= iey / przeciwko iáśnemu słowu Bożemu
wie. ktore mowi / Slubuyćie á oddawayćie
Pfal : 95. pánu Bogu wáśemu : A zaśie : Gdy
Deut : 23. weźyniś slub pánu Bogu twemu / nie-
omieszkas go wypelnić : zwiázali sie z
niewiástkami / ktore sie im zdało żoná-
mi nazwać. A to jest pierwszy nierząd
wáš.

Drugi
stopień
Szata-
now á
nierząd
Herety-
ków.

I Gdy za tym obaczył Wáż / że mu sie
początki nie źle posąnczowały / polaził
daley. Przyskapił do Sakramentow /
ktorym iednak albo lieźbie albo mocy /
albo

albo dostoiensztwu / nieśmiał wnet za-
razem namniemy vblizac / ale tylko okoto
osob chwalebneho Sakramentu kosc
wrzucit: skarzacz sie iz iawnemu slowu
Bozemu vblizono / gdyz iasnymi slowy
Christus rzekl: Piyecie s tego wfyscy.
A iz niema byc cierpiano to okrucien-
stwo Papiezw / ktorzy chcieli aby im
byto wolno nie tylko vstawe Pana Ch-
ristusowe zgwałcić / ale przeciwna iey
postanowic. Tak on przemieniac sie
w Anyola swiatlosci / a Ewangelia y
slowem Bozym sie pokrywaiac / daleko
wiecey ich chytrosCIA swa zdradzil.

Wiedziatci on (co tez przez czlonki swo Wyzna-
ie Luterá / Bucerá / Philippá / Melán- nie sa-
thoná / i inne nieraz wyznal) iz Pan Ch- mych He-
ristus o vzywaniu Kielicha nie iako po retykow
trzebnego nierozkazal: Wiedziat iz to okolo os-
seżera prawda / co tez od Oycow nie- budwu
kiedy bylo postanowiono / chocia pod osob.
iedna osoba / chocia pod obiema by kto
przyjmowal / iz pożyteczno iest godnie
przystepuiacym ku zbawieniu / byle to
wedle postanowienia a zachowania
Kosciota czynil. A tak go nieobrazilo
tylko

Rozsadek Chrześcijański

tylko iedney osoby używanie / ale iż wi-
dział / że Kościół który jest cięło Pana
Chrystusowe to postanowił / iego posta-
nowienie chciał złamać / aby sie tak lu-
dzie zwyczajili wiecey swemu własnemu
niżli Kościelnemu rozsądkowi przy-
właszczając / y iego rozumieniu swoje o-
sobne rozumienie w wykładaniu Piś-
ma przekładać. Aby mu tedy błąd mógł
przypisać / a zgotował sobie drogę / kto-
raby łatwiej ludzie mogli przywieść / że-
by też w wykładaniu Piśm / y innych swe
go rozumienia raczey niżli Kościelne-
go naśladowali / thą v niego była na-
wiewa przyczyna / iż sie z tak wielkim
staraniem oboiey osoby Sakramentu do-
magat. Ktory gdy sie o żadną rzecz pil-
niey niestarat / iedno aby między bracia
aby mie- rozervanie uczynił / co mu jest przywo-
dzą bracia / rozumiał że wiele na tym miał zwy-
czaj rozer- sić / gdyby tego dowiodł / aby w tym
wianie Sagramencie / przez który stawamy sie
czynił. wszyscy iednym ciętem Pana Chrystuso-
wym / sstat sie początek rozdzielenia y
rozervania. A nie omylił sie na nim
mianu swoim. Bo skoro wiele ich do teo-
przywies

Własna
rzecz są-
tanowa
aby mie-
dzy bracia
cia rozer-
wanie
czynił.

przeciw Rozsad: Kácer. 87.

przywiedziono / iż przez wielką krzy-
wde Kielich iest Swieckim odiet / a to
moca Powſzechnego Concilium / w tak
wielką nienawiść y wzgardę v nich Ko-
ściot albo Papiestwo przyſto / iż nic s
nim ſpolnego mieć niechcieli: A tho
mniżanie o ſobie wzięli / iżby Páſnicy/
Szewcy / Gárbarze / Mirtatnicy / dzie-
ci / dziewki / báby / lepiey dáleko Piſmá
rozumiały / niżli Kościot albo wſyſtko
Papiestwo / ktorego albo ſlepoćie ieſli
tak iáſnego ſłowá Bożego niewidziat /
albo niepobożnoſci ieſli chcać y wie-
dzac onemu ſie przeciwit / wydzinowac
y náprzeklinac ſie doſyć niemogli. A to
był iuż wtory mierzad.

I Tu z ſcieſki gniewu Bożego droga Trzeci
ſie ſtáta / a im daley tym báżſiey ſie ro- ſtopień
ſerżyła. Już potym ſpieſnſiey iat ſie Szatánſ
wáż daley mknac. Abowiem widziat v ſkánies
myſly wielu dobrze zgotowane ku przy- rzad He
ięciu kſyżkánia iego. Wiele ich tedy w to retikow
mniżanie przywiódł / iż w Sakramen-
cie martwe ciáto ku pokármowi / takze
tez nieżywa krew / ale martwa / ku pićiu
bywa dawana: iż pod oſoba chleba ciá-
to tylá

Rozsadek Chrześcijański

to tylko jest bez krwie/ pod osoba winą
 krew tylko bez ciała: którym obyczajem
 przewiodł/ że już nie tak wężciwie ku te-
 mu Sakramentowi przysiępowano.
 Abowiem ktoby sie od tego żywota na-
 dziewał / w czymby żywota niebyło?
 Miałoby co pothym już niechciał używać
 tego obyczajui mowy/ktory zachowywa
 Kościot: pod osoba chleba: Ale raz w-
 żył / że w chlebie / drugi raz pod chle-
 bem/ potym z chlebem/ jest Ciało Pana
 Chrystusowe: iżby tam zostawiała ist-
 ność Chleba z istnością Ciąta Pana
 Chrystusowego. A thora rzecz śmiech
 Sakramentarzom wżyniła / gdy tego
 ktorego my wierzymy być wcielonego/
 powiádali że Luteranowie wierza być
 Chrystusa wchlebionego: y zarazem im
 ku dalszemu postapieniu dał przyczyne.
 Jeta potym daley leść ta bestia / ale iez-
 dnak do tey śmiałości ieszce nieprzy-
 stła/ aby zaprzata bytności Pana Chri-
 stusowey w tym Sakramencie/ ale dro-
 ge do tey tylko rzeczy sobie zgotowała.
 Pozwolił że jest Pan Christus bytno-
 ścia w Sakramencie / ale nie infego
 czasu

Sakra-
 menta-
 rze po-
 wiedzia-
 że Lute-
 ranowie
 wierza
 Christus-
 sa wchle-
 bionego

przeciw Rozsad: Kácer. 88.

czásu iedno gdy bywa pożywan. Jako
by wiec nie ná ten czás sstawat sie Sá-
kráment gdy przystepuie slowo / ale ná
ten czás gdy przystepuia zeby do Ele-
mentu y sciskaia y. A wsákze ten Pie-
kielny Waż wiele ich w to mniemanie
przywiódł / iżby bátwochwálstwo po-
petnit ktoryby okrom vzywánia Sákrá-
mentowi temu czéść véžynit. Náto-
niec do tego ty nedzmiłi przywiódł / aby
Káptáństwo y Offiáre wyrzucili / y w
bystke pámiatke dobrodzieystw Páná
Chrystusowych wygládzili / zwlaszcza
nawietsego onego y niezmiernego do-
brodzieystwa / ktorym sam siebie Pan
Chrystus dáł odkúpienie zá nas / ktore-
go w chwálebney á stráśliwey Offierze
Niszej swietey bywa okázowanie. Cze-
go wszytkiego gdy wedle myśli swey do-
wiódł / dopiero po temu czás byc rozu-
miał aby przez nowego sweo sluge Zwin-
gliusa ná ten háł przywiódł / aby rzekł
Balony w sercu swoim / iż Boga nie-
máš. Niemáš Boga w tym Sákrá-
mencie : Niemáš w nim Ciátá Páná Bluźnier-
Chrystusowe : szézy iest chléb piekárski / siwá iest
ktoremu go.

Zwingli
us nowy
sluga
Szatan
ski.
Psal: 15.
& 52.
siwá iest

Kosztadeł Chrześcijański

ktoremu chwale Boga dawać/ jest wielkie białochwałstwo: ktore on śmiał przywtaśzyć wśystkie^o okregowi Chrześcijańskiemu / iakoby przez pultora tysiąca lat chleb za Boga chwalił.

¶ Tak on potym iako dach Kościoła albo Papiestwa zepchnał przez Luterą/ ściany też przez Zwingliusa rozwąs

Ostatecz lit. Chcąc nałomiec fundament wywa
ny sto= rocić/ ty bluźnierze o ktorych teraz mo
pień bsz winy wzbudził/ ktorzyby Troyce na
tánow á swietsza/ ktora prawdziwie jest fundas
nierząd mentem Wiary naszej / bluźnili: Kto
Trinita= rzyby przeli iżby był Bog w Troycy ies
rzow. dyny/ ani trzech Person/ ani iedney ich
JSTNOści wyznawali: ktorzyby
Oycą swiete^o Athanásiusa Kredo (ktore
re przez trzynasćie set lat było w Ko
ściele tak przyiete/ iż żaden przeciwie
mu namniey nieśmiał rzec/ iedno ktor
ryby sie iawnym Heretykiem chciał po
kazać/ ktore nablizsze miejsce po pi
smiech swietych Kanonizowanych do
tych czasow miało) bluźnierskim iezy
kiem Szatanaziusowym Kredem nazy
wali. A náleżli sie ci ktorzy (niestetyś)

tak

przeciw Rozsad: Kácer. 89.

tak wielkich bluźnierstw nietylko radzi
słuchania / ale ich też bronia / y za nie sie
zastawiaia.

¶ Widzicie już / namilszy / iako was
chytrościa swa ten Wąż zdradził / od
ktorych początkow / ktorymi stopnia-
mi / do tego wierzchu ostateczney nie-
zbożności przywiódł / ktora była przed-
tym tylko ścieżka gniewu Bożego / ias-
to sie teraz seroka droga weźniala ?

Przydato sie wam ono / co sie też ludo-
wi Żydowskiemu bylo przydato / na co
sie z wielkim płaczem Hieremiaś skar-
żył : Bo gdy rzekł : Wszyscy są cudzoło-
żnicy i gromadzi przestepcow : wnet przy-
dat : A wyciągneli ięzyk swoy iakoby
luk kłamstwa a nieprawdy. Zmocnili
sie na ziemi.

¶ O zaiste zmocnili sie na ziemi niekto-
rzy prawdziwie ziemscy poslowie / i z
złego we złe wstapili / niepoznali mie-
mowi Pan Bog. Jako Świeci z cno-
ty w cnote / Tak ci z złego we złe po-
stapili / białwan za białwaną odmiemili.

¶ Coż mam czynić namilsza Oyczyzna
moia / w ktoreym naprzod the swia-

R

tość

Opłakie
wanie
Żydów
Ści y nies
radu w
Polsce.
Hier: 9.

Kosztadek Chrześcijański

tłość oglądać: (ktorey day Boże aby ch
 był ráczey nieoglądał nigdy / niżliby ch
 cie był miał widzieć wpadła w taką skła-
 rade a sprosne nierzady) Ale coż mam
 czynić: mam mówić czyli milżeć: Mo-
 wić wstydy zakazuje / Milżeć żalność nie
 dopuszcza. Lecz byłby to ciężki grzech
 milżeć / co Pan Bog rozkazał mówić
 Eze: 16. tymi słowy: Okaż Hieruzalem brzydli-
 wości iego.

Rzecz do **I** Ależkolwiek ku tobie ráczey bede mo-
 Pinczo- wil p^o Nęzonia / ktoras (czego okrom
 wa. też powiadać niemoge) wiele ludzi w
 Oyczyźnie moiey śmiertelnym iadem
 W Pol- bardzo zarażił. Bo Oyczyźnie moiey taką
 bee wie- sromotnego imienia przypisować nie-
 cej Ráz chce / gdyż jest daleko wiecey wniesy kto-
 rólkow niż Be- rzy ty wasze brzydliwosci przetrząta.
 retykow. Stamatás p^o Nęzonia iarzmo moie /
 Hier: 2. mówi Pan: Rozzerwátas zwiastki mo-
 ie / y rzekłás : Niebede służyła papies-
 stwu / niebede służyła Kościołowi: nie-
 bede go słuchata. Wyce święte / Cōcilia /
 Stárożytnosci / za fráske bede miała.
I Co stąd wrosło: Domawia Pan:
 Na każdym pagorku wysokim / y pod
 każdym

przeciw Rozsad: Kácer. 90.

Káždym drzewem gátezistym kładłás sie
nierzadnico. Stysysy Sektó Pineżow-
ska co sie sstáto o tobie / potym iákos
klamátá iárzmo Kóściótá / iákos roz-
wátá zwiástki Papiestwa / ániś mu ch-
ciátá wiecey służyć: cóś zá pożytek stá-
odniośtá: Sstátás sie nierzadnica / mo-
wi Pan. Góziestólwiek obaczýtá pa-
gorek iáki wysoki / álbo drzewo gátezi-
ste / támes sie kładlá nierzadnico.

I Uic teraz niebede mowil o domo-
wych twych miłosnákach i o sásiedziech Gámras
Pikártách: o tych tylko ktorzy dáley od Pinczo-
ciebie byli odlegli / bede mowil. Zdatci wscy.
sie niekiedy pagorek wysoki y drzewo Stákar
gáteziste Stántár / o kthorego náuce wysoki
wielkieś mniemánie bytá wziętá: wnet pagorek
ná onym pagorku wysokim / y pod ony o Pinczo-
drzewem gátezistym / kładtás sie nierza-
dnico: wśystkás sie dáłá ná iego wola:
cokolwiek on powiedział / iáko słowo
Boże thákes chwalitá. A cóż sie Stána
máto potym sstáto? Stárzy sie sám kár sie
Stántár ná to / ktoy sie z Páwtem A kárzy ná
postotem rowná / iž iáko po odesćiu Pá nierzad-
wlotwym GŁŁátowie od prawdziwey wski.
Pinczo

Rozsadek Chrześcijański

Wiary odstąpili: także ty zaśie po ie-
 go odesciu / za sprawa fałszywych E-
 wangelikow w Arryańska y Eutychi-
 ańska Sekte jest wtargniona. Tho jest
 miłośniká twego / pod którymś ty nie-
 rząd duchowny plodził / o tobie rozs-
 dek. A iáwna rzecz jest z opisania / kto-
 res ty Sektę Pinczowską wydał / iż gdy
 się Stankár iáwney Disputacyey do-
 magat / o Artykule który w watpliwość
 w was był przywiedzion / Ministrowie
 twój z swoim Superintendentem nie-
 chcieli się wdąć w Disputacya / powia-
 dając iż byli pewni że tak jest iáko oni
 weźa: Nád toż / iż ich náuka o Media-
 torze rozsądkiem Ministrow Kościo-
 łow niektórych była pochwaloną / á
 Stankárowá odrzuconá: A tak się im
 niegodziło / odrzuciwszy ich rozsądki /
 w nowa Disputacya wstępować. Gdyż
 jednak tym czasem chcecie aby Artyku-
 ly náuki Chrześcijańskiej których w sy-
 skiego okregu Chrześcijańskiego dekret-
 ty są / znówu zaśie byty w watpli-
 wość przywiedziony. A takżeście go po-
 tepili niewysłuchawszy / Rsięgście ie-
 spalili:

Stanká-
 rowe
 Księgi
 w Pin-
 czowie
 spalony
 á sam w-
 aekł.

przeciw Rozsad: Kácer. 91.

spalili: podobnobyś była toż iemu węż-
 nita Pinczowia/ by był wężas niewio-
 nat wziawszy nogi za pás. A piše ten
 że Strántár/ żeście posłali o radę do Ti-
 gureżykow y Genewczykow / Euthorzy po wiás-
 wam Arryáńskie/ Eutychiáńskie/ Apol-
 linaristow/ Timotheianow/ Acephali-
 ow/ Theodosianow/ Gaianitow/ y Má-
 káryanow/ Kácerstwa za Wiáre pos-
 wszechna odesłali/ sámíš sie z soba nie-
 zgadzaiac. A przed tymíš sie też kładlá
 nierządnicó.

I przysli potym do ciebie/ Blándrá-
 tá / Lizmánin / (ktory sie potym z des-
 speracyey utopił) iákis Georgius Lis-
 ger / Ethory powiádał że mnieyszy iest
 Syn niżli Ociec. Na tych też wyso-
 kich pagórkach/ y pod tymi drzewy gá-
 leżystym/ kładláś sie nierządnicó.

I przyszedł potym iákis Gentyliś (to
 iest pogańczyk/ niedawno w Szwáycá-
 rzach spalony) Eunomian/ ktory aby gentilem
 cie na pogaństwo przywiódł / álbo rá-
 czej na żydestwo / za ktorym tuż idzie
 pogaństwo/ niebat sie borzyć prawdzi-
 wey y powszechney Náuki Kościółá

Kosztadek Chrześciański

Bożego / o nachwałebnicysey Troyey
światey / y do tego cie przywiodł / abyś
sie zaprzął Pána Chrystusa. Na tym
też pagorku wysokim / y pod tym drze-
wem gąteżystym tyś sie kładł nierza-
dnico.

Ochin. **I** Przyśedł na koniec Ochin / niedaw-
no z Szwaýcarow wypędzony : który
aż roznym obyczaiem / ale nie roznym
rzeczy od Gentilisá wżyt. Na tym też
pagorku wysokim / y pod tym drzewem
gąteżystym / tyś sie kładł nierzadnico.

I Ale troskę wiecey powiem o Ochin
nie / aby / co to jest za człowiek / y iako jest
skarady ten twój nierząd / mogli po-
znać ci którzy go podobno ieszcze dobrze
nieznają. Ono mieysce w Psalmie wy-
kładaiać S. Hieronym y Augustyn :
Psal: 8. Abyś stracił nieprzyiaciela y obrońce :
Heretyka chce rozumieć / który gdy zło-
ścia swa Wiare y Kościot powszechny
borzy / iednak zmysła iakoby go bronił.
Ochin Takużkie jest Ochin. Bo jest tenże nie-
przyiaciel y obrońca. A nie jest żadne-
ściół y go czasu wiecey nieprzyiacielem / iedno
obrońca Kiedy sie zmysła być obrońca. Ledwa
Kiedy

przeciw Rozsad: Kácer. 92.

Kiedy zdrowa nauka / ktora powszech-
 ny Kosciol wyznawa / miała głośniejs-
 fego nieprzeciwnika nad tego: ktory ie-
 dnak / aczkolwiek go mikt o to niepro-
 sit / to przed sie bierze aby iey bronil: ale
 tak bronil / iż latwie nieuchwytliwy zdray-
 ca może być poznany. Niepotrzeba aby
 z osobna każda rzecz miał wyczytać / bo-
 by to było barzo długo / a wszakże mie-
 ktorych rzeczy krotko dotkne. O poy-
 mówaniu wiele Jon napisał Dyalog /
 w ktorym iednego / ktory ie iako może
 namocniejszy wywody utwierdza / a
 sam siebie iakoby broniacego nauki Ko-
 ściola przywodzi: w ktorey rzeczy tak-
 wym sie obrońca okazuje / iż sie zda ias-
 koby gwałt z nieprzyjacielem / niezeby mu
 wprzeymie odpierał. Bo nieinaczej ias-
 koby zwycięzon był moca wywodow ie-
 go / pozwala mu nakoniec czego on ch-
 ce / a napomina zeby to wezynil / do cze-
 go cznie ze go Bog pobudza.

¶ Azaż sie też wierniejszym obrońca o-
 kazuje w bronienu tego Artykulu kto-
 ry iest nagłośniejszy w Wierze naszey
 ktorym iż iest Troycá swieta y ma być
 chwalo-

Chitrose
 Ochino
 wa

O poy-
 mówa-
 niu wies-
 le Jon dia-
 logus
 Ochi-
 nowa

Kosztadek Chrześcijański

chwalona: y że Pan Christus iest przy-
 rodzonym Synem Bożym / Powsech-
 ny Kosciot wyznawa. Sama Przemow-
 wa ktora položyt przed tym Dyalogiem
 dosyć okazuje iaką vprzeymoscia obcho-
 dził sie w tey rzeczy. Bo powiada iż dla
 tego ten Dyalog napisat / iż go niekto-
 rzy mieli podeyżżanym iakoby Troyce
 świętey niewierzył. Ale w thym swym
 Dyalogu tak sie tego podeżżzenia spras-
 wuie / iż iesliby był kto watpił przed tym
 aby był głównym nieprzyjacielem Troy-
 ce świętey / przeczytawszy iego obrone
 niemoże wiecey wetpić. A tak iż to do
 siebie sam czut / bärzo á pilno sie spras-
 wuie w Przemowie / iesliby kto rozu-
 miał że od nie^o nie iest tak wielka mo-
 ca Troyca święta broniona iako być
 miało / iesliby miewscá y wywody przes-
 ciwne niebyły dostátecznie rozwiązane.
 A násladowat w tey mierze przyktádu
 Luterowego. Bo iako Luter przywo-
 dzi Szátaná z soba o Offierze Missey
 świętey disputuiacego / y wiele miewsc
 y wywodow przywodzacego / ktorymby
 ia ná wzgárde przywiódł / y przemogł
 aby

Malpa
 Luterow-
 wa. O-
 chin.

przeciw Rozsad: Kácer. 93.

aby była wyglądzona : tak y ten czyni
w Artykule o Troycy świętey / przeciw
ko ktorey w iednym iego Dyálogu ten
że duch ktory przeciw Offierze Mfey
mocnie sturmuie / wespolek y ná Bo
stwo Pána Chrystusowe / y z Pietká do
bywa wsfystkich rzeczy ktorekolwiek ál
bo od Prárey / álbo od Arryusá / álbo od
Eunomiusá / álbo od infych Herety
kow dawno sa przywiedzione / y nie raz
ná Powfsechnych Conciliach potepio
ne: Ktorych rozsádkiem dawno przed
tym vezynionym gdy widziat byc nie
przyiaciela zwyciezzonego / powage ich /
y owfsem y Wycow swietych lzy / y tho
miem ze takowa broń przeciw nieprzy
iacielowi niema byc vzywana / ani chce
aby co okrom Pisma waznego byc mia
to / y opowiada ze nic okrom niego á
Kredá Apostolskiego nieprzyimuie. A
gdyz infy nieprzyiaciele Troycy swie
tey wyznawáia iz przyimuia tez y Kres
do Nicenskie / zda sie ze y to on zázusa
ca. A tak gdy do potykánia przysto / nie
infego iedno igryfka iákies stroj / á cho
cia co infego wizekomopotázuié / wsfakze

Ochin.
zwycie
zon po
waga
Concilij
co czyni.

Kozsadek Chrześciński

zda sie iż wiecey sturmuie na Naukę
 Kościoła/ niżliby iej miał bronić. Lecz
 nie dosyć na tym że sie tak w tym arty-
 kule popisat / daley ieszcze postepuie.
 W Dyalogu wtorym od końca przy-
 wiodł Philosophą iakiegoś / ktory ia-
 śnie wyznawşy że on żadney Wierze
 ani Religiey mieyscā niedawa/ tego
 wždy zgotā nieprzy żeby Bog niebył /
 ktorego pozwala być pierwszym moto-
 rem/ to iest sprawca Biegów Niebie-
 skich : ale veży że niema być chwalon /
 ani żadna pomoc od niego ma być ocze-
 kawana. Pisma też świętego ktore zo-
 wiemy Kanonizowane/ y o ktorych pe-
 wnie wierzymy / że są od Pána Boga
 przez Duchā iego nam dane / y praw-
 de / y powage / okrutnie watli: ktore-
 mu zdać sie zwierzchu iakoby Ochin od-
 powiadał : Ale gdyby kto y ten/ y in-
 še Dialogi wszytki pilnie rostrzasnał/
 com ia z wielką przytkością veżynił/
 obaczy że nic inşego niewierzy / iedno
 co duchā y Philozophā mowiacego w-
 wodzi. Alaż na tak wielką przezboż-
 ność ziemiā niezadrży : Alā y niebo są-
 mo sie

przeciw Rozsad: Kácer. 94.

mo sie niezdumiecie.

¶ A widziszże iuż Pinczowia doład ná Wrocławie twoia sprawa przysła : Ewangeliey twey doskonałość iest Epikureizm y Bezbożność. Rzekł niekiedy Protágorás / iż pewnie niewie iesli iest ktore Bóstwo. Tak sie to zdáto Athenczykom być nieznosno / że y onego z grámi swoich wypędzili / y zgromádzivszy lud / Księgi w ktorych to było nápisano / spalili. A ty Pinczowia / ktorego wypędzili Heretykowie / ktoregoby ani sami poganí cierpieli / ktory sie śmieie ze wśyskich spraw świętych / ktory P. Christusa Syna Bożego y chwalebna Trojce święta w pośmiewisko sobie obraca / ktory prosto niewierzy aby był Bog / y chytrze sie z niego násmiewa : Na tym pagórku wysokim / pod tym drzewem gáłezistym / pokładáś sie nierządnicó. Zbudowáś Pinczowia dom nierządny twoy ná początku káždéy drogi / y ozdobiáś miejsce nierządu twego ná káždéy vlicy / á miewáś iuż táka iáko nierządnicá ktora z brzydłości podwyżša záptáté / ále iáko cię

nie ku zá
cztery rze
czy do
Pinczo-
wian.
Pinczo-
wianie
przezboż
niewszy ni
żli Athen
czykowie
Pogani.

Mieysce
Ezechie-
lowe ca.
16. do
Pinczo-
wá przy-
stosowa-
ne.

Kosztadek Chrześciáński

bzołożnica ktora ná Meżá swego obce
 przywodzi. Wsystkim nierządnicom
 bywáia dawáne zapłaty/ á tys dawátá
 zapláte wsystkim gámratom twoim/ y
 dárys im dawátá aby ze wsad ku pto-
 dzeniu nierządu do ciebie wesli. A stá-
 to sie w tobie nád zwyčaj wszech nie-
 wiaśť w nierządziech twoich. A po to-
 bie niebedzie nierząd : tho iest wsystek
 nierząd z twoim porównány / kęysyn
 sie zdać bedzie. Bo wziętás syny twoie
 (mowi Pan Bog) y offiarowátás dy-
 abtom ku pożárciu.

¶ Iżáż ty słowá ktore przez Ezechie-
 lá mowi Pan Bog / niedobrze sie ná-
 cie trafiaia Pinczowia : Ażaliś ty nie-
 zbudowátá nierzadnego domu : Ażaliś
 niuczynitá brzydliwey cudności two-
 iej / y položylás sie káždé^o ktory mijat/
 y rozmnożyłás nierzady twoie : Boś
 niethylko nierządu pátrzyłá z ludźmi
 twego narodu / o ktorych teraz niezdá-
 to mi sie nic mowić / ále też z obcemi /
 ktorzy álbo z Włoch / álbo z Fráncyey/
 álbo z Szwáycárstkiey ziemié / álbo z Nie-
 miec / álbo z Czech / álbo z Moráwy / nie-
 ktorzy

Nierząd
 Pinczo-
 wian z
 Postron-
 nymiluz-
 dźmi.

przeciw Rozsad: Kácer. 95.

ktorzy wypędzeni wywołani y wyswies-
ceni byli / z Stankárami / z Bándra-
tami / z GEntylisámi / z Lizmániny /
z Státoryusámi / z Grzegorzámi / z O-
chinámi / y niewiem ktorými inými na-
plugawšými ludźmi / że y ono wypełni-
ło sie w tobie co iest v Ezaiáša : Esa: 57.
Iowátás te ktorzy z toba sypiali / y roz-
mnożyłás nierząd twoy z nimi / y posta-
łás posły zá gránice twoie / y wnižátás
sie až do Piektá. A co iest v Ezechielá :
Gdy offiárowáli syny swoje bátwánom Eze: 23.
swym / postáli do mežow z dáleká przy-
chodzących / do ktorých postá wystáli.
A tak oto przyiácháli. Otož przyiáchá-
li Bándratowie / przyiácháli Genty-
lisowie / przyiácháli Lizmáninowie /
przyiácháli Ochinowie. Oto iákos iest
wnižona až do Piektá / gdy cie nachwa-
lebnieysza Troyce bluźnic / y Pána Chri-
stusá być przyrodzonym Synem Božým
przec náuczyli. Abowiem iáka inž mo-
že być przezbožnosť / ktoreyby sie ty pin-
gówia od nich nienápitá : Nád tho-
bys wždy bytá iáka korzysć z tego two-
nierządu odniosłá / chocia skárádzie /

Kozsadek Chrześciński

ale wżdy znosniewyby iakos byto. Lecz
niebyt to twoy prosty nierząd / ale iako
niewiasta cudzołożnica kiedy na meż
swego przywodzi obce / pieniądzmis
należa aby z toba nierząd płodzili. Da
rys im dawata aby do ciebie przycho
dzili / ze wszystkich iakmiarz części swia
ta / też y z wyspu Corcyri. wtym żeś za
plate dawata a niebrała / stalo sie w
tobie nad zwyczaj.

Opo= **J** A przeto nierządnicę słuchaj słowa
wiedze= Pańskiego. To mowi Pan Bog / iż wy
nie faj= słyszące są pieniądze twoie / y odkryta
ni Bos jest sromota twoja w nierządzie two
żey Pin= im / na miłosniti twe / y na wszystkie
czouia= bawiany brzydkosci twoich / we krwi
now. synow twoich ktoreś im dala : Oto ja
Eze: 16. zgromadze wszystkie gamraty twoie z kt
rymis nierząd płodziła / y wszystkie kt
reś umiłowala / ze wszystkimi ktoreś
miała w nienawiści : oto ie zgromadze
na cie ze wsad / y odkryie sromote two
ie przed nimi / y ogladaia wszystko plu
gastwo twoie. A bede cie sadził sadem
cudzołożnic / y dam cie w krew gniewu
y wzruszenia / iakie Matzonek niema
przeciw

przeciw Rozsad: Kácer. 96.

przeciw nierządnej ženie / y dam cię w
rece ich / y skąża y rozwałá nierządny
dom twoy / zewolę cię z śiat twoich /
pobiorę od ciebie kłenoty cudności two
iej / y zostawię cię nágą y pełną sromos
ty. Przywiodę ná cię wielkość ludzi / y
wkamionię cię kámiemi / y posięk
cię mieczmi swoimi / y popalę domy
twoe ogniem / y weźmię ná cię sady przed
oczyma wielu niewiast: y przestanieś
nierządu płodzić / y zapłaty wiecey nie
bedziesz dawata.

J Tymi słowy które Pan Bóg mówi /
nie moimi / wolatem do Pineżowá mo
wić / niżli do ciebie Oyczyzno moją na
milszą. Albowiem to weźmiano powinno
wáctwo moje przeciw tobie / y weźci
wość ktoram matce powinien / iż mi
się niezdáło tym imieniem tak skárá
dym ktobie mówić. Azali wiele ludzi
iść / zwłászcżá w postronnych ziemiach /
ktorzyby o Pineżowie wiedzieli: ktorzy
by przynamnię imię iego kiedy słyseli:
które też y w samym Królestwie Pol
skim dosyć iść nieznáczné. Ale Polska **POLSKA**
niekiedy była bázro sławna / dla wielu sławna.
zacnych

Rozsadek Chrześcijański

zacznych spraw y dzielności/ tak domo-
wych iako przeciw postronnemu nie-
przyiacielowi. A zwołać ją iz potym ias-
koś przez swiete Apostoty twoie/ Wo-

Zaka sta
teczność
wiary by
ła w Pol
sce do
tych cza-
sow.

ciechą y Stanisława/ y Euthorzy przed
nimi byli/ iedne^o Meżowi Panu Chris-
tusowi iest poslubiona/ zawzdys mu
czystość Pamienska zachowata/ anis do-
puscila aby chytrością Meżowa smysły
twoie miały być skazone/ anis od Pro-
stoty Przodkow twoich odpadła: Ale
Wiarektoras raz od nich przez rece
podana wzięta/ w zachowaniu y bro-
nieniu iey/ barzo mocna y stateczna sie
pokazala. A owsem aby też drugie na-
rody przyległe/ w teyże Wierze w kto-
rey y ty/ iednemu Meżowi Panu Chris-

Polską
Ksiest-
wo Lite
wskie do
Wiary
przymio-
dła.
KROG
Wladi-
slaw
Zagello

stusowi były poslubione/ wselakim o-
byczaiem praca y staranie czynita. A
bowiem ieszcze niemasz dwu set lat/ gdys
Ziemie Litewskiego Ksiestwa długie y
szerokie/ z Panem Christusem naprzod
zlaczyla/ a potymes ie y do Krolestwa
twoego przytaczyla: Euthorych państw
wielkiego Ksiedza Władysława Jas-
getta acz wielem inszych cnót ozdobne^o/
a wsakże

a wsáktze bátwochwałstwem sie bawia-
 cego / y od Wiáry Pána Chrystusowey
 práwie odwoconego / dla they samey
 przyczyny / Krolemes sobie obrátá / abys
 go z Ksiesstwem onym bázro. wielkim
 Pánu Chrystusowi pozyskáta. A przeto
 dla tak wielkiey pobożności y swietey
 spráwy twoiey / byto niekiedy imie two-
 ie we wszytkim okregu Chrześcijáńskim
 bázro sławne. Wiará twoią bylá opo- Rom. I.
 wiadána po wszytkim świecie. Teraz
 dla tych tak wielkich brzydkości / y tak
 plugawych nierządow / niemáš nic nad
 imie twoie zelżywsze°. Wiem żeć sie krzy-
 wda wielka dzieie / gdy niektórych winá
 wszytkiemu narodowi bywa przypiso-
 wána. Bo iest rzecz iáwna / iż dáleko
 iest ich wiecey we wszytkich Staniach
 Koronnych / ktorzy ieszcze Panna czysta
 chowáia sie Pánu Chrystusowi / ktore-
 mu sa poslubieni / ani od prostoty swo-
 ich przodków odstapili : ktorym teź to
 iest bázro ciężko iáko śmierć / słyseć o
 tak plugawych nierządziech / ktore w
 sztytkiemu narodowi tak škárada zmá-
 ze y nieślawe czynia. Ale co chcesz Wy-
T
czyño

Rozsadek Chrześcijański

czyżno moia namilsa. Pineżow v po-
stronnych ludzi jest nieznaczący / ani sie
żaden o tym dowiaduje / iesli jest Ma-
czyli Niewiasta. Cokolwiek jest brzyd-
kości y nierządu w tym domu nierzą-
dnym / to wśystkiey Polsce przyczytaia.
O Polsce powiadaia że odstąpiła od
Wiary Pana Chrystusowej / y od pro-
stoty Przodków swych odpadła. O Pol-
sce roznośa / że to z tym to z owym nie-
rzadu patrzy : a iako Cudzołożnica na
Meżá swego obce przywodzi / y często
gámraty swoje odmienia. O Polsce
twierdza że śle posły do Meżow z dale-
ką przychodzących / y dary im dawa aby
do niey ze wśad ku płodzeniu nierządu
wchodzili. Nakoniec Polskę iakoby ryn-
stokiem do ktorego sie zbiegaia wśyst-
ki plugaństwa Heretyków / y pásięka
na ktorey sie zárebuia / samis Herety-
kówie zowa. A iesli mi niewierzysz / czy-
tay Przedmowę Ekhora do niektórych
Ślacheckiego stanu ludzi w tym Kro-
lestwie piśac / przed Odpowiedziá swą
przeciw Stántarowi / Simler Tigur-
czyk nieiaki polożyt : ktora też maś na
iezyk

Poucz v
postron-
nych wz-
gárdzo-
na.

ryństok
Herety-
ków y
pásięka.

przeciw Rozsad: Kácer. 98.

tezyt twoy przyrodzony wyłożona. O
iakaż wietřa skáradosc: o iakaż wietř
sa háńba nád te býć może?

I Przed kilkiem lat był Syem w Po-
wiaćku w Krolestwie Fráncuskim nie-
kiedy bázro kwitnacym / ktory Syem
wietřa mu škoda przyniosł niźli może
býć powiedziano. Nowym iákimiśi o-
byczáiem / y do tych czásow v Kátholi-
kow niestychánym / była tam spráwa
okóto rzeczy ku Wierze należących. Był
tam Theodorus Bezá / ktory przy by-
tności Krolá dziećciá / y Krolowey
Mátki / y bázro wielu Biskupow y Pá-
now przednieyszych Krolestwa onego /
śmiał ten bluźnierški głos wypuścić / iź
tak daleko iest Ciáto Pána Chrystusa
we od Sakrámentu Eucharistiey / iáko
niebo od ziemié. Który głos tak z wiel-
kim wzruszeniem y gniewem wśyřłkich
był przyiet / iź przed wielkim stráchem
ten bezecny bluźnierz máto niezdecht.
I Gdy do drugiey Rozmowy po kilku
dni przysło: tenże Bezá / áby sobie tym
wietře mmimanie y powage weźnit / á
podobno áby też Zebranie ono ktore by-

Názieź
dzie w
Posyás
ku we
Fráncij
Bezá ve
czynił po
lakom
siomote.

Bluź-
nierstwo
Bezine.

Rozsadek Chrześcijański

to bårzo wielkie y zacne / nieiåto prze-
 stråsył / powiedział że tam był Proku-
 ratorem od Szwåycarów / Niemców /
 y Polaków. Niepowiedział żeby zstrony
 Pinczowian åle Polaków: Gdyż iednak
 iesli miał nå to iåki Nådåt ålbo poru-
 czenie / nie od ciebie Oyeżyzno moia nå-
 milsa / åle tylko miał od synow zbiegłych
 Pinczowian: Bos ty Seymu one^o Posy-
 åckiego nigdy za tåkowy nieuznåł / kto-
 regoby sie rozsådкови w ktoreykolwiek
 rzeczy chciałå poddać. Bo to iåwnie
 przed kòzdym wyznawał / że okrom Pa-
 pieżå å Krolå swego / åadnemus chto-
 wiekowi nie iesł poddana. Cos też iå-
 wnie wyznåł / gdyś posłåłå nå Pow-
 sechne Concilium ktore bylo z roskazå-
 nia Piuså czwartego Papieżå Rzym-
 skiego nå tenże czas w Tridencie zgro-
 mådzone / Posłå nietylko z Przodków
 swoich / åle y z wlasnych cnot swych bår-
 zo zacnego y zawotånego / Ksiedzå Wå-
 lentego Herborthå Biskupå Przemy-
 skiego: ktory tåk nå sobie nå onym mie-
 scu miost y Krolewska y Krolestwa oso-
 be / iż od wsystkich był miłowan / y rozs-
 ådkiem wsystkich bårzo pochwatan /

Biskup
 Przemy-
 ski nå
 Concili-
 um Tri-
 dendim
 Posłem

przeciw Rozsad: Kácer. 99.

ztámtad odiáchat. Teraz obáč iáko cie
czćito / iż w tym Krolestwie ktoremus
ty nie iest poddana / ktos sie chlubit / iż
tam imieniem twoim profurowat.

¶ Ale co tho zá człowiek byt? Jáko
Ksiádz Biskup Przemyski ktory od
ciebie byl poslan / mimo inſe cnoty ch-
wata powſciagliwoſci iest ozdobiony:
tak bezecny Bezá wſyſtek ſwoy żywot
w nierzadnych domiech y mieſcách nie-
uczciwych (iáko o nim ſpráwe dawáia
ſwiádkowie wiáry godni) y we wſelá-
kim obyczáiu plugáſtwá ſtrawił. Okáz-
nia tho Kſiegi Epigramátum álbo
Wierſow iego / przezeń wydáne y wy-
drukowane / w ktorych Kátullusow /
Tibullusow / y Márcyáliſow / plugá-
ſtwem y wſetecznoſcia ſwoia ieſli nie-
ſtychował / pewnie ſie z niemi rowna:
Ktory gdy ná onym Seymie ſlowá one
wyrzekł ktorem máto przedtym pomie-
nił / że tak iest dáleko Ciáto Boże od Sá-
krámentu / iáko niebo od ziemié / tre-
ſnie rzekł iego towarzyszy: Jákoż ma
wierzyć Bezá że iest Ciáto Pána Chri-
ſtusowe w Sákrámentcie / ktory ledwe

Bezine
plugá-
ſtwá.

Kozsadek Chrześciński

**Ksiaże
Gwiza
zabit
z naprą-
wy Be-
żiney.**

wierzy aby był Bog w niebie? Ktorego
też niecnotliwy wezynek bez pochyby do
wsu twych doszedł / iako meznego one-
go y zacne^o cnota y bogoboynoscia Jez-
tmana Ksiaże z Gwizy ktory tym cza-
sem walke pańska wiodł we Franciey/
ponieważ inszym obyczajem zwyciezon
być niemogł / naprawiwszy tota iedne-
go / ktory nietylko z imienia ale i zpraw-
swych był Pultronem (to iest totrem)
zdrada niecnotliwie dał go przebość.

A niedosyć na tym miał że tak niecno-
tliwy wezynek popetnił / ale też wydaw-
szy Ksiaški / morderstwa tego bronie /
chwalić ie / y tytulem pobożności zdo-
bić sie niemożdyził. A owsem one^o zdra-
ce tak haniebne zloczynstwo / y z wezyn-
kiem Moyzesowym ktory Egypczyka /
y z Dawidowym / ktory Goliata zabit /
porównywać : A gdy każn ktora był za-
służył nad nim iako nad niecnotliwym
zdrayca iest wezymiona / Pultrona tego
śmiał między Męczennikami policzyć.
A mozesz iaka niecnota wietśa być po-
myślona :

**Pultron
od Bezy
miedzy
meczenn-
nikami po-
liczon.**

**Ale iestże wietśey drugiey słuchay.
Niemiast**

przeciw Rozsad: Kac. 100.

Niemiał na tę dosyć aby był tak okrus-
tny wezinek tego złoczynce pochwalit/
ale też inſe ku naśladowaniu onego /
zapala: y powiada że ſie godzi wiary
miedzierzec/ Pány zdrada zabijac/ y o-
nym iakimkolwiek obyczajem żywot o-
deymować/ wedle onego:

Stanki
Beziny
Ewanga-
gelicy.

Dolus an virtus, quis in hoste requirar.

To ieſt: Nieprzyiaciela ieſli meſtwem
możesz pożyć albo zdrada/ nietrzeba pa-
trzyć. Tak on (czego nigdy żadni zbo-
ze wierutni mienzymi) niechce aby ia-
ka była roznoſć miedzy zdrada a mie-
dzy fortelem Kycerſkim. Wielka mie-
cnota ieſt przekupić ſlugę / naprawić
zabijakę/ y zmowiwszy z nim zapłatę/
na złoczyństwo go pobudzić/ y ieſt rzecz
złego przykłađu/ y kte^o złożona z wiel-
kim wſyſtkich wobecz niebeſpieczeń-
ſtwem. Albowie czy żywot będzie mógł
być beſpieczny/ ieſli ſie będzie trzeba bać
y zdrađ domowników ſwoich: Ale da-
leko ciężſze ieſt złoczyństwo / takowe to-
troſtwo farba pobożnoſci zdobić y u-
twierdzać. Wezmił przedſie to Bez-
a wſzakże to monſtrum / ten dziw tak
wiele

Rozsadek Chrześcijański

wielem plugaſtſw / cudzoſtoſtſw / ſwie-
tokradſtſw / morderſtſw zhańbiony / na
Seymie w Poſyaku powiedział / że był
Prokuratorem od Polaków. A coż tu
zeleżeniu mniſiania twego / Oweżyno
moia namilſa / ſkaradſzego mogło cie
potkać ? Jż takowy Prokurator od cie-
bie ieſt poſtanowion / ktoryby przed tym
Krolem / ktoremuſ nie ieſt poddana /
przed Poſłami thał wiele Krolow y
Kſiażat / przed obecnoſcia przedniey-
ſzych ludzi Ziemie Francyſkiej / rzecz
twoa ſprawował ? Azaż iuż niewidziſ
żeć ſie to ſſtało coć był Pan przez Eze-
chiela Proroka zagroził ? Zgromadze
wſyſtki gámraty twoie / z kthorymiſ
mierząd plodził / y wſyſtkie ktores mi-
łował / ze wſyſtkimi ktorycheſ niena-
widził / y zgromadze ie na cie ze w-
ſad / y odkryie ſromote twoie przed ni-
mi / y ogladaia wſytkę ſkaradoſć two-
ie. Azaż na onym ſlawnym Seymie /
kedy wielka część wſyſtkieo okręgu Ch-
rzeſcijańskiego ziachała ſie była / niebyli
zgromadzeni gámraci twoi ? niebyła
odkryta hańba twoia : nieoglądali wſy-
ſcy ſro-

scy sromoty twoiey: Wiem dobrze żeś ty w tym niewinna: bo iesli byt Prokuratorom postanowiony Beza / nie od ciebie ale od niektorych / to jest Pingowian / byt postanowion: A wsakże była to twoia sromota / twoia była hańba: chlubiło sie tym iawnie ono bezeczne Monstrum / iż było od Polakow Prokuratorem y obrońca: ktorego iesli Pingow używał za Prokuratora / zaś prawde trąfił czart na pogana. Bo ta Ewangelia niebyła godna / aby inak tego Prokuratora y obrońce miała.

A wsakże nie z ledą czego to wrosło / iż na tak sławnym Seymie obrońca y Prokuratorem twoim chlubił sie być Beza. Bo gdy niektorzy z Slácheckiego stanu radzili sie częstokroć Beelzebubá Bogá Ałkaron / a raz do Tigrus 4. Re. 1. szekow / drugi raz do Genewczykow / Gdzie potym niewiem do ktorych inych szal-
bierzow posly posylali / iakoby niebył niekto-
Bog w Izraelu / od ktoregoby lepszy rzy Po-
rady żedac mogli: przynosili poslowie y naufi
od nich odpowiedzi z tytuły / Wielmo- w Reli-
żnym / Wrodzonym y Sláchetnym pa- gicy.
T 5 nom pos

Kozsadek Chrzescianski

nom Polakom przypisowane : Ktore
 skoro byly przeczytane / nieinaczey iako
 powiesci Boskie od wielu ich byly przy-
 mowane : y owsem w samym Krolew-
 skim Mieście Krakowie / ktore jest gło-
 wa Krolestwa / byly drukowane / nie ty-
 lko ięzykiem ktorym byly napisane /
 ale tez na ięzyk polski przelozone / y tak
 wszedzie po wszystkich Chrzescijanstwie
 byly roznoszone : Ktore gdy od postron-
 nych ludzi byly czytane / iaka zelzywosc
 imieniu twemu Polsko mita przynio-
 sly / iakoc skarade piatno nierządu twe-
 go iakoby na twarzy przepality / cho-
 ciabych ja milezat / snadnie sie domy-
 slic mozesz. Ta rzecz dodata serca bez-
 zecnemu Bezcie / iz sie chlubit ze na tak
 slawnym Seymie byl Prokuratorem od
 Polakow.

Wszyst-
 carow
 niemasz
 roznosci
 miedzy
 Slachto-
 a pospo-
 litym
 o wies-
 niem.

¶ A ktoz sie niezdumiecie iz ludzie Slas-
 checcy od takowych narodow rady za-
 dali / nad ktore zadne nigdy wietfsymi
 nieprzyiacioty Slachcie niebyli : Kto-
 ra w iakiey jest cenie y Szwaycarow / a
 iako wszyscy porownali wytkorzeniwszy
 Slachte / wiesz bez pochyby.

Alle

I Alle y w Genewie / skoro sobie Kalwin Krolestwo przywlaszczył / zrzuczone jest iarzmo Ksiazece: Urząd z miasła wypędzon: y o Slácheckim stanie toż co y u Szwajcarow postanowiono / aby żadna między Sláhcicem a Gburem roznośe niebyta.

I Także we Fránciey / kiedy Lugdun y Sláchtá Rotomag Kácerze posiedli / Urzędy swego wyrzucili / Stolice Sadowe poprzewzłanu od rócáli / Ksiegi popalili / mieysce Sądów Kácerzowe skázili / a ná to mieysce stárszych stró zed dwanaście miásto Sedziow posádžili / pchnios ná. y to postanowili / aby insymu práwy / insym sposobem / w insym wberze y w inátszych bieretach sadžili.

I A w Cabilonie ná Ziezdzie ktory Syn Kácerze nodem nazwali / Sakramentarze postóżemni stanowali y zamkneli / aby bez odwrotu diagna. wszyscy brácia wssytká moca wspotek sie zbiegli ku wykorzenieniu troiey zarázy y plugástwa wse^o swiátá: to iest / Kosciótá Papiestiego / Sláchty y Kar^o Slá^o ności a postepku Práwnego: Poniez^o hro ocuc^o waz to iest Papiestka sprawa y od fce^o sie. rey Wiary práwie rozna / aby w Rzeczy^o pospe^o.

Rozsadek Chrześcijański

pospolitey iakie stopnie dostoiensstwa albo stany person y rozności miaty być chowane : Gdyż Bog wsyyskie ludzkie / okrom Krola (ktorego wždy do niektor rego czasu ochylali) chciał mieć rowne w dostoiensstwie y w prawie. A tak nie / dlugo potym / w Matyskonenskim pos wiecie / niektore domy Slacheckie ichze poddani y powinowaci / tego Synodu uchwate przed sie wziawszy rozwalili / y wiele ich popalili.

Domy
Slacheckie
nie po
Syno=
dzie Ra=
cerckim
we fran
ciey pod
dani ich
rozwalil
y popa
lili.

¶ A od tych oto ci wola rady szukać / o ktorych pewnie wiedza / że sa Slachcie glownymi nieprzyiacioły / nizli od tych ktore (gdyż iednego stanu z niemi sa) bracia zowa : a dla Wycowskiej opieki na ktorey częśc sa powołani / aby sie o ich iako o dziatek swych zbawienie stara li / a zeby czuli iako ci ktorzy liezbe za ich dusze dac maia / Wycami ie mianu ia : ktorym tez aby poslusni byli / a ies luby iaka watpliwosc wrosla / aby z ich wst Zakonu sie dowiadowali / od Pana Boga iest rozkazano.

Hebr. 13.

Mala. 2.

¶ Ale podobno zdadza sie im niegodni aby sie ich dokladali / iż rozumieia zeby w Zakon

w Zakonie Bożym niebyli tak ćwicze-
ni. Lecz iesli kiedy przedtym / teraz w
tym stanie Oycow nayduie sie w Pol-
sce wiele ludzi y nauka y pobożnością
zacnych / ktorychby sie byli lepiej niżli
onych obcych synow doktadać mogli.

¶ Ale pozwolmy im tego / iż tak wiel-
kiey nauki / iakiey oni chca / po nich nie-
maia. Ale bylo zgromadzone niedaw-
no w Tridencie Concilium Powsechne / na ktore ludzie ze wszytkiego okre-
gu Chrześcijańskiego / ilekolwiek iest w
nim wpiśmnie swietym nabiegleyszych /
wezwaniami przyiachali. Wezwani też by-
li y ci ktorzy sie odlaczyli / dano im gleit
taki iakie^o sami chcieli / iż sie im żadne-
go niebespieczeństwa bać bylo niepo-
trzeba. Jest rzecz godna podziwienia /
gdyż tam poslat swoje Posly Cesarz /
poslati Krolowie wszyscy Powsechne-
go Kościoła Chrześcijańskiego / żadne^o
niewyiawszy / poslati też niektore Ksia-
żetá : od onych samych / dla ktorych to
Concilium bylo nawiecey zgromadzo-
ne / aby niemocam ich iakie lekarstwo
przyniosło / żaden sie nieukazał.

Conciliū
Tridentz
kie.

Śłodziey
nienawi
dzi swia-
tła.

Kosztet Chrzescianski

I Ale prze mity Bog coż to za sprawa?
 iesli kto watpi o ktorym Artykule nau-
 ki Chrzesciānskiej/ktory tu Powsecha-
 ney Wierze należy/iż w iakim kacie Ka-
 cerstwu woli sie dać wezyć/ niżli na Con-
 cilium pospolitym ktore Kosciot Pow-
 sechny na sobie miesie/ gdyż iednak ci
 zbiegli synowie Powsechny Kosciot/
 nie Tigursti ani Generosti/ w Kredzie
 także iako y my wierzyć sie wyznawaią.
 Ale ono prawda co prawda powie-

Ioan. 3. Dziata: Každy ktory zle czyni nienawi-
 dzi swiatlosci/ y nie przychodzi na swia-
 tlosć/ aby sie nie okazaty czynki iego.
 A kto czyni prawde przychodzi na swia-
 tlosć/ aby sie okazaty czynki iego/ iż w
 Pānu Bogu sa czynione. Zlodzieie
 ciemności szukaia/ iacy sa ci/ ktorzy nie-
 rzeczy skazie poddane/ zloto y srebro/ ale
 dusze droga krowia Pāna Chrystusowa
 odkupione kradna/ y od Oweżarniey P.
 Chrystusowej odwiezione mordwia.

Prou. 9. Niechca ci sluchac Mądrości/ kthora
 nalata winā y postawita stot swoy iā-
 wnie/ y postata aby wzywano do niej
 przemijaiace: ale wola być poslusni
 niewie-

niewieście głupiey / y wrzaskliwej / y
 pełney takotek / a zgola nic nieumieia-
 cey (bo tak Salomon Kacerstwo wy-
 pisuie) ktora siedzi we drzwiach domu
 swego / aby wzywata przechodzace przez
 droge / y idace droga swa : kto iest ma-
 łuczki : niechay sie skloni do mnie. A
 mowita do głupiego : Wody kradzione
 sa słodsze / y chleb zakryty iest smaczniey-
 sy. A ktoraż infa rzecz głupstwo swe
 wszystkimu światu mogli pokazać / ie-
 dno iż tey saloney niewiaſty wrzaskli-
 wey / pełney takotek a nic zgola nie-
 umieiacey słuchać / y v niej wody kradzio-
 ne y chleby zakryte / iako słodsze y smac-
 znieysze / raz w Tigurze / drugi raz w
 Genewie / pić y yeść woleli : niżli yeść
 chleb on niebieski wſelaka roſtoſ w so-
 bie mairacy / y pić z roſtoſa wino / ktore-
 go Madroſć w Tridencie nairata / po-
 ſlawſzy ſłuſebnice ſwoie aby wezwaty /
 do ſanku y do Miasta / gdzie iawnie
 ſtot ſwoy wystawita / y wſyſtkim ktorzy
 przyiachali dala go vzywac : Ale y to
 iest barzo cieſka kaſza grzechu. Bo ſie
 im przygodzilo co rzekł Eſaias : Zasle-
 pil oczy

Wody
 kradzio-
 ne słods-
 ze Her-
 tykom.

Kacerze
 zaslepie-
 ni.
 Eſaię 6.

Kosztadek Chrześciáński

pit oczę ich / y zátwardził serce ich / áby
 niewidzieli oczymá / y niewyrozumiełi
 sercem / y nienáwrocili sie ábych ie v
 Czego sie zdrowit. Niczego sie wiecey nieboia či
 nabár= przezrozumni y śaleni / iáko áby nieby
 żiey boia li náwroceni á v zdrowieni : Tak zaśle
 zbiegli pitá złość serce ich iż wola sie vciekać
 synowie. do Beelzebubá / ktory czyni rozzerwánie
 między bráćia / y do Ministrów iego /
 ktorzy (iáwna rzecz) spráwa Beelze-
 bubowa między soba są rozni y rozer-
 wani / niżli do tych / ktorzy gdy Boga
 pókoju y miłości chwala / o żadná rzecz
 sie wiecey nieśtáraia iedno áby zachó-
 wali iedność ducha w zwiáźce pókoju.
 Przed tą iednością vciekaia / tey bárzo
 nienawidza / do tey áby kiedy niebyli
 przywiedziemi / wśeláka pilnością prze-
 strzegáia.

Tigunczy I Jest też y to rzecz iásna / iż między
 Fowie y Tigurczykami y Genewczykami / o nie-
 Genew= ktorzych á niemátych Artykulech są bár-
 czykowie zo wielkie roznice. Bo bluźnierstwy
 między Kalwinowymi (ktory ztego álbo grze-
 soba są chu Boga sprawca y przyczyna czyni : y
 rozni. wcy że sie wśytko zpotrzeby nieodmien-
 nie dzie

nie dzieie) tak sie brzydźili Tigurczyko-
 wie/ iż ty iego btedy/ spalivszy też Ksie-
 gi ie^o ktorými ich bronil/ przed kilkiem ^{Ksiegi}
 lat iawnie potepili. Thoż też wczynili ^{K Alwis}
 Bernenczykowie. Rowsem y Ksiażki ^{nowe od}
 ktore był wydat spalivszy S^z Erweta / gánow
 ktorými chciał okazać iż Heretykowie y Berni-
 mieżem mają być karani / chocia nie ^{ánow}
 maś w tey nauce coby słusnie gániono ^{spalone}
 być mogto/ a wszakże od oboich także sa
 odrzucone. Na koniec (iż inszych rzeczy
 niewspomnie) y o samym chwalebney ^{O S^z}
 swiatości Sakramencie/ miedzy Tigur ^{framenz}
 czyki y Kálwinem niemáš zgody. Bo ^{cie Tigur}
 áżkolwiek sie w tym zgadzają iż w nim ^{czanie}
 niemáš bytności Pána Chrystusowey/ ^{nem sie}
 a wszakże co ma być wierzone o Wieże ^{niezgaz}
 rzy Páńskie y co za sens iest tych słow/ ^{dzają.}
 To iest Ciało moje/ To iest Krew mo-
 ja / niematy iest spor miedzy nimi. Bo
 gdy miedzy Lutrem ktory w chlebie y
 pod chlebem Ciało Pána Chrystusowe
 istotnie być twierdził / a Zwingliussem
 ktory znał tylko a figure być powiadał/
 wielka roznicá była powstała/ wdat sie
 w to Kálwin iż sedzim sie miedzy obie-
 D ma wzy

Rozsadek Chrześcijański

Kalwin ma weźnit / a nietylko Lutrowe ale y
 potepił y **W**ingliuszowe sentencya potepił / a
 Lutrowe swoje iakás przyniosł nowa a od wieś
 y **Z**win= **W**in= **g**liusz= **w**e sen= **t**encya o **S**akr= **m**encie.
 Kto mieszchana. Abowiem weżył / iż
 Chleb y Wino na stole wyłożone nic in-
 szego nie iest / iedno zádaték y pieczęć w-
 szystkie obietnice od Pána Chrystá nam
 dane wtwierdziáca y vmocniáca.

Czego weżył bez wśelákiego Pisma / o-
 krom Wycow świetych y okrom towá-
 rzyšov swoich zezwolenia. A wśakże
 chciał aby to widzenie serca iego / iáko
 powieści Boskie byto przyiete: czym nie
 tylko Lutrá ale y Szkole Tigurská bár-
 zo obraził. Ktora gdyż Wlryká **Z**win-
 gliusza iáko niebieskiego iákiego Boga
 chwali / niezdáło sie iey tego cierpieć / iż
 go **K**alwin strofować y mimo wśelákie
 Pisma y Wycow świadectwá / nowe
 swe mniámie śmiał przywodzić.

J Gdyż tedy miedzy tymi Heretykámí
 taká niezgodá / coż to (niestetyś) zá sz-
 lenstwo? co zá zdumienie? co zá ślepo-
 tá wmysłu? iż **P**ineżowia ráczey prosi-
 aby roznice ktore w niey wrosły byty po-
 mierzone od tych / ktorzy nietylko z **R**o-
 ściótem /

ściotem/ ale y między sobą / y owsem y
 łami sobie często są przeciwni/ a niżli od
 ziemi iednego ięzyka / y iednakiey mo-
 wy/ gdzie wielkości wierzących było ser-
 ce iedno y dusza iedna: to iest od miasta
 Tridentyskiego/ ktorzego społkowanie by-
 ło zgodne y iednostayne. Żaiste co ma
 być za Powsechna y nieomylna Wiara
 miano/ nie od iedney ktorey strony/ ani
 w iednym iakim kacie/ ale ma być przy-
 ieto y wtwierdzono od wszytkiego okres-
 gu Chrześcijańskiego. Od ktorzego iesli
 sie kto oddziela/ żadnym obyczajem nie-
 może być zwan Catholicus, to iest Pow-
 sechney Wiary człowiek: ale ani nau-
 ka Catholica, (to iest Powsechna) może
 być zwana / ktora od niego niebedzie
 przyiata. Ażaz niewyznawamy wszyscy
 w Kredzie/ że wierzymy Swiety Pow-
 sechny Kościół: czemuż tedy ci ktorzy
 wsty tylko z nami iedno Kreda wyzna-
 wania/ wola w iakies kasy leść/ niżli Ko-
 ściółowi Powsechnemu (ktorzego oso-
 be niesie Concilium wszytkiego okregu
 Chrześcijańskiego) swoje roznice ku
 rozsadowaniu podać: A coż inszego iest

Herety-
 kowie za-
 sty tylko
 wierza
 Kościół
 Powse-
 chny.

Kosztadek Chrześciński

Co iest Heretykiem być / iedno od Kościoła Po-
Herety= wszechnego sie dzielić / ani przestawać
kiem być na iego rozsądku / ale woleć swoj swoy
gtowy naśladować / wymyslać sobie ias-
kieś nowe opinie / a ich wpozmie bronić /
ani sie żadnymi wywody od niego dać
odwiesć? Ale teraz niech będzie o tym
dosyć.

J Wielka tho była fromota Oyczyzna
moia namilsza / wielka hanba wszystkie-
go narodu / ktorac ci synowie zbiegli
żądali / ktorey słusnie masz żatować.

Nápo= Ale sie bázro boie aby to niebyły tylko
minanie poczátki boleści / a żeby cie niepotkały
polałow daleko wietrze nieśczęścia ktore p **A** **N**
tu iedno wsędzie przez swoje Prorozi strąśliwie
sci. opowiada / iesliby sie nieśstato náwroz-
cenie do tad skąd sie sstato odesćie. Jaz
to strąśliwy záwždy koniec miały od-
dzielenia / iaki wpadek przynosily / iest
rzecz iasna. Albowiem żadnego grzes-

Odstępo= wania p. chu Pan Bog ciezej niekarat / iako ten.
Bog zá= Mamy tego przyktad w Korie / Datán /
wždy na= y Abiron: ktorzy áżkolwiek iednego
sroższym Boga z Alaronem Kaptanem y z Moy-
sadem Bogá z Alaronem Kaptanem y z Moy-
sarak. zeszem znali / y w iednym Zakonie y Re-
Num. 16. ligiey

ligiey żywiac / iednego y prawdziwego Boga ktory miał być chwalon y wzywany / wzywali / dla tego iednego występu iż osobno ofiarowali / á iż mieyscá swego posługe przestapivszy / przeciw Káptanowi Aaronowi y Moysesowi wzruszenie czyniac / od nich sie byli oddalaczyli / rozstapieniem ziemi požárci / bezecney swey smiáłości zapłáté wziesli. A nietylko oni / ále y drugich dwieście y piecdziesiąt / ktorzy im byli towarzyszami ku tey smiáłości / ogniem ktorzy sie wyrwał od Pána są spaleni. Ná przykład też nam są one dziesięć pokolenia / E chore sie od pokolenia Judy y Beniamin były oderwały / y opuścivszy Króla / inszego sobie zewnatrz postanowili. A rozgniewał sie (mowi Pismo) Pan Bog / ná wszystko plemie Izraelskie / y odrzucił ie / y dat ie ná rozzerwanie / áż ie porzucił od obliczności swoiey / od tego času iáko sie oderwał Izrael od domu Dawidowego.

I Powiáda Pismo że sie Pan rozgniewał y dat ie ná zátrocenie / dla te^o iż sie od iedności byli oderwali. A tak wielki

Kosztadek Chrześcijański

Był gniew Pański przeciw tym / ktorzy
 byli weźymli rozdzielenie / iż też estowie
 3. Re. 13. kowi Bożemu który był posłan do Hie-
 roboam / aby mu grzechy iego na oczy
 wyrzucił i przysła pomste opowiedział /
 chleba mu w nich iść y wody pić za-
 zano. Czego gdy niezachował y przeciw
 przykazaniu Bożemu obiadował / wnet
 Miałestatem kazi Bożkiej iest skaran /
 iż gdy sie stamtad wracał / Lew go na
 drodze złamał y zabił.

¶ Stad każdy łatwie obaczyć może / i-
 że sie Pan Bog gniewa na rozryw-
 nia y oddzielenia / a iakiey kazi godne
 ie być okazuje : gdyż y temu przepuścić
 niechciał / który chleś z takimi iadł.

Kácer-
 stwa co
 za poży-
 tek przy-
 nosły.

We fran-
 ciei iaka
 fleste Ka-
 cerstwo
 przynio-
 sło.

¶ Ale co trzeba stare rzeczy przypomi-
 nać / gdyż mamy świeżych przykładow
 dosyć. W Niemcech / w Angliey / co za
 pożytek Kácerstwa przyniosły / iesliśmy
 niewidzieli sami oczyma naszymi / tedyś
 smy wždy iednak słyseli. Ale iesli sie ko-
 mu y to nie nowina zda być / co sie nie-
 dawno sstało (y teraz sie ieszcze dzieie)
 w Krolestwie Francuskim niekiedy bór-
 zo kwitnającym / kto iest coby niewiedziat
 albo

albo bez tego wspominać mogł? Jako wiele zle
 Storo niektórzy w onym sławnych czasow ną
 nym Krolestwie opuścili Wiąbroili Kacerze we
 re święta Pomocchna / a KacFlandriey / oba
 cerstkiey nauki sie ieli / obacz proczyt / czytay iedno
 se iako ciestkie kleski / iako wielHistoriam Lau
 kie nedze / mordy / okrucienstwa / rentij SVrij.
 y vtrapienia na nie przyšly? Czytay reż Histo
 Azaż sie ziemi ony krwia ludzi po Polsku druko
 niewinnych / ktorzy pospolicie wana o Woynie
 mordowani byli / nieoblewaty / Zlantstkiey Mo
 y dotychmiast oblewaja? Jako stwa / ogladaš i
 Zony na tonie Meżow / Panny przychyna zginie
 na tonie Miatek byty pogwałcozma Zlanthowa
 ne y pomordowane? Dziatki od pierśi
 macierzynstkich ku pobićiu oderwane?
 Niewiašty brzemiennie żywo rozrzyná
 ne? Ludzie wężciwi a zacni / wielkim
 okrucienstwem pobići? Ciata pobitych
 wlozzone / drapane / psom wyrzucone /
 w rzekach potopione: Niektorzy theż Ofrus
 Kaptani Catholicy byli przybići na on cieństwo
 Krzyż / na którym bylo wyobrażenie P. wielkie
 Chrystusa wkrzyżowanego: a na wietšy Kacera
 despekt / ieden na prawey / drugi na le
 wey stronie byl postawion: Ociec prze
 ciw sy

Kozsadek Chrześciáński

ćiw synowi / syn przeciw oycu / zapomniałszy przyrodzoney powinności / miecżá dobył / tak iż sami nad soba okrucieństwa używali. Tak złości wodzów była rozpuszczona / że też y przyrodzone prawa były łamane / ani im żadne miejsce zostawowano.

I Nad rzecząmi niemymi okrucieństwa swego Kácerze użyli. Świadcza to ściany zborzonych Kościotów / Kości Książat y przednieyszych ludzi wykopane / Reliquie świętych Męczenników z grobowo dobyte. Miedzy innymi onego świętego / którego we wszytkim okregu Chrześciáńskim barzo sławna Fránciey jest pamiątka / Marcina Biskupa Turonńskiego / kości y proch w który sie ciała rosypano / wielka niecnota na wiatr na wietry pośmiejch są rozrzuczone / ktorému przed czasy Pogańi bystrzy y okrutni ludzie przepuścili : Iż sie tam po trątko wypetnito / co napisano jest v Hieremiasza : W on czas wyrzuca kości Krolá Judá / y kości Książat iego / y kości Káptanow / y kości Prorokow / y kości tych ktorzy mieszkali w Jeruzalem

Herety-
kowie
Ciał y Re-
liquiy
Świe-
tych we
Fránciey
z gro-
bowo do-
byli.
S. Mar-
ciná Re-
liquie iá-
ko trątko
wali Ká-
cerze
Hier. 8.

z groz

z grobow. Gdyż iednak y v Poganow Groby
w takowey wężciwości byty groby / iż Pogani
ktoby ie był gwałcić śmiat / za bezecne mieli w
go był mian. Niebyli nigdy żadni Po- wężciwo-
gani tak okrutni / ktorychby okrucień ści.
stwem swym niezwoycieżyli ci / ktorzy te
swoie Wángelia (ktora iż krówie pra-
gnie / pierwszy iej wynalázca powie- 3 Win-
dział) ta droga rozszerzyć chcieli. Za- glius.
prawde dáleko rozna iest / y owšem
przeciwna droga od oney / ktora po-
stepowali dwanaście oni Pána Chris-
tusowi Apostołowie : ktorzy swoje
krów nie cudza przelewaiac / Ewán- Aposto-
gelia Pána Chrystusowe po wśystkim łowie
świecie rozsiiali. Ażaz to nie sa strá- swoje
śliwe y bázro bzydkie owoce tey nowy nie cu-
Wángeliey : dza krów
przele-
wali.

I A przeto prze Pána Boga bráćia
namilśy / obaczaiac iaki koniec wzięły
postęptki tych ktorymi sie bez pochyby
strachacie / niechcieyćie ich wężnykow
násladować : niebadźćie dziećmi ktore Ephes. 44
sie kotyśa : niedayćie sie vnośić wśelá-
kiemu wiatrowi náuťi / we złości lu-
dzkiey y w chytróści ku záwiedzienu
X w stád.

Koźsadek Chrześciáński

Galat. 1. w bład. Niedawaycie sie przenosić w
inśa Ewangelia / od Ewangeliey ktos
raście raz od Swietych Przodków was
fych przez rece wam podana wzięli.

Ephes. 2. Stańcie mocnie na głównym kamie-
niu Pánu Chrystusie / na którym iestes-
my zbudowani / przybytkiem Bożym
w Duchu swietym. Jáko on nie iest
rozdzielon / thák y wy niechcieyćie sie
dzielić / y od tego ciátá odrywać. Siedz-
cie w Korabiu / ábyście niezginełi gdy
potop opánuie. Wieruszaycie sie z Łod-
ki Piotrowey / áby was náwátności nie
pożarty. Trwaycie w Owczárni Páná
Christusoaey / áby was wilcy niepo-
drápáli.

J A was ktorzyście sie obładźili od
práwey drogi y chytrościa Weżá zdrá-
dzeni / od prostoty Przodków waszych
odpádli / prosimy / y przez wnetrznos-
ści miłosierdzia Bożiego pilnie żada-
my / gdyż słyszycie Páński głos / ábyście
serca waszego niezátwardziáli. Nás-
Ezech. 18 wroćcie sie do mnie / mowi Pan / á czyn-
cie pokute ze wszytkich złosći waszych /
á niebedzie wam złość ná vpadek : od-
rzućcie

przeciw Rozsad: Kąc. 110.

rzucicie od siebie wszystkie złości wasze
ktorychescie sie dopuscili / a wezyniecie
sobie serce nowe y ducha nowego. Bo
przeżybyście mieli pomrzeć domu Iz-
raelski : Albowiem niechce śmierci
grzesznego / mowi Pan Bog. Nawró-
ćcie sie a będziecie żywi. A coż miłsze-
go : coż słodsze nad ten głos oblubie-
nicą naszego być może : A ktorymiś slo-
wy barzciey mogt okazać łagodność / do-
broćliwość / łaskę y miłosierdzie swe
niewymowne : Jestci zaprawde Oblu-
bieniec ten nasz / od ktoregoście wy od-
stapili / łaskawy y litościwy. Jest ciez-
pliwy / y wielkiego miłosierdzia. Jest
ten ktory każn zasłużoną odpuszcza / za-
dnezy rzeczy raczezy niewczyni / iedno aby
wszystkich złości / wszystkiego przestę-
stwa / brzydlivosti y nierządow waszych
zapomniał / skoro sie do niego nawró-
ćcie. Bo też to obiecat wezynieć v tegoż
Proroka mowiac : Jesli zly człowiek be-
dzie pokutował / wszystkich złości iego
ktore popelnit niebede pomniat. A v
drugiego Proroka mowi : Tyś płodzi-
ła nierząd z wielem miłośnikami / a
wszatkze

Oblubie-
niec nasz
miłości-
wy.

Ezech. 18

Hier. 3

Rozsadek Chrześcijański

wszakże nawróć się do mnie. Stałaś się
wsteczna iako nierządnicą / niechciałaś
się wstydać : ale wszdy od tego czasu
mówię ku mnie / Ociec mój y wódz pa-
niemstwa mego iestes ty : Alzaż się be-
dziesz gniewał na wieki : Wroć się Iz-
raelu ktoryś mna wzgardził / a nieoda-
wroce twarzy moiej od was / bom ja
jest miłosierny / mówi Pan / A niebede
się gniewał na wieki. Nawróćcie się do
mnie synowie ktorzyście się odwrócili /
mówi Pan / bom ja jest Mąż wasz y
przyjme was.

¶ Day Boże abyśmy was zaśie słyseli /
tegoż Proroką słowy ktore wnet za tym
ida / odpowiadaiace : Oto my idziemy
do ciebie / boś ty jest Pan Bog nasz. Za-
prawde omylne były pagórki y mno-
stwo gor. Zaprawde w Panu Bogu
zbawienie Izraela. O iakoby nam we-
soly ten dzień nastat / ktoregobysmy was
tak mowiace wysłyseli / y ktemu oglada-
li / a onosćie się tam wrócili skadesćie
odeszli. Na tym samym głosie / ku w-
blaganii gniewu Bożego / y ku dosta-
pieniu łaski ie^o byłoby wam dosyć : gdyś
tak

przeciw Rozsad: Kácer. III.

ták wielka iest iego łaska / iż iest sklon-
nieyszy ku odpuszczeniu / niżli my z taką
wiara iakiey potrzeba ku prośbieniu.

¶ Ale mi sie zda iakobych tu niektore
z was mówiac słyszał: Dokądże sie nam ^{Dokąd}
każesz wrocić: Do Papiestwa: Alza nie ^{sie máio}
wiesz iakie w nim sa złości: iakie Pa- ^{náwro-}
sterze ma: iaka piecza o swey trzodzie ^{cie Kácer}
máia: Od stopy v nogi aż do wierzchu ^{rze.}
głowy / niemáš w nim nic zdrowego / ^{Esaię 1.}
od namnieyszego aż do nawietsego w-
syscy sie vdali ná takomstwo: wsyscy
swego sukáia / nie tego co iest Pána Jez- ^{Philip. 2.}
su Chrystá.

¶ Stára to stárgá iest: A day Boże
aby niemogło to być prawdziwiey rze-
czono tego nášego wieku / iako ná on-
czás byto rzeczono. A wsáakże iednak to
nie iest słusna przyczy ná / dla ktoreyby
kto miał odstąpienie weźmiec. Abowiem
y ci sami ktorych to słowa sa / nieodla-
żyli sie dla tego od onych / o ktorych to
nápisáli. Mówi Páwel święty: Zná 2. Tim. 2.
Pan Bog ktory sa iego. Niechay ods-
tapi od złości / každý ktory wzywa imie
Páńskie. Nie rzekł niechay odstapi od
X 3 spolecz-

przeciw Rozsad: Kácer. 112.

ziemskiego / o którym nic prawdziwszego / K Ościop
go rzeczone być niemoże / iedno żeśmy na ziemi
wszyscy wstąpili / y sstałiśmy sie niepo- iakimi
żytecznymi / y w wielu rzeczách wszyscy niedo-
wykręcamy. Dla czego tym radniey ie- stárki os-
den drugiego brzemiona mamy nosić / błożon.
abyśmy tak wypetnili Zakon Pana Ch- Psal. 13.
ristusow / znosząc sie wespolek w miło- Iacobi 3.
ści. A im wietrza jest y wyższa kthora Galat. 6.
Zwierzchność / tym wiecey brzemiona Ephes. 4.
iey mają być znoszone w miłości. Bo
inaczej iedność ducha niemoże być za-
chowana w związce pokoju. Rozkazu-
ie Pawel postuśenstwo Przetozonym ; Rom. 13.
Piotr s. przykazuje / abyśmy byli postu- 1. Petr. 2.
sni y złym. A Mistrz obudwu p. Chri-
stus mowi : Co wam rozkaza czynicie / Math. 23.
ale podług spraw y skutkow nieczynicie /
boć mowiá á nieczynia. Perna rzecz
jest iż pokusam Szatańskim żadni nie-
sa bázniey wystawieni / iáko ci kthorzy
mają nawietrza władza bądź to Swieca-
ka / bądź też Duchowna. A gdyż za ich
sprawa to sie dzieie / aby była zachowa-
na iedność ducha w związce pokoju /
ktora nam p. Christus na testamencie
została

Rozsadek Chrześcijański

zostawit: a żebyśmy spokojny y biespieny
żywot wiedli/ ty chutliwiey mamy nosić
ty ich brzemiona / ponieważ tak wielki
pożytek od nich do nas przychodzi.

**Kacérze
wiele
zmyślają
przeciw
Przełożo-
nym.**

Nad to też/ nie wsystkie^o má być wiad-
ra dawana/ co bywa powiedziano. Al-
bowiem wiele rzeczy zmyślonych bywa
przeczyniano/ y są w tey mierze nieśczę-
śliwšy ci ktorzy ná sobie iáki wielki w-
rząd niosą / iż ym miejsce ich y fortuna
jest wyższa / tym mniej wsystkim dosyć
weźmiec / tym mniej wielu iezyków wś-
moga: iż nie bez przyczyny pochwalona
jest ona przypowieść: Krolewska
rzecz jest/ źle słyseć choćabyś dobrze w-
czynił.

**Pikár-
dow ná-
uka prze-
ciw Dze-
dom.**

J Była tá náuka pikárdow/ ktore też
brátrzyki Wáldenštini zowa / Jż nie
uka prze jest żaden Pánem Swieckim/ żaden nie
ciw Dze jest przetożonym Duchownym / żaden
dom. nie jest Biskupem / gdy jest w grzechu
śmiertelnym. Ale te náuke iáko burzli-
wa (choćiaż jest od Janá Witleffá po-
chwalona) nietylko Kościół Powše-
chny ná Concilium Konstancieński
zgromádzony / ále y sami nášego času
Herety-

przeciw Rozsad: Kácer. 113.

Heretykowie potepili. Abowiem tak o
 niey piše Luter / ktory był za nášey pá-
 mieci napierwšym wšytkich Kácerstw
 powodem: To dla tego przypominam /
 aby Piškárči nášy šasiedzi / Heretyko-
 wie / bezecny lud / ktory sie kocha ze smro-
 du Rzymškiego / iáko phariseus z Já-
 wno grzešniká / á niema lutošci: aby
 oni niemnimáli / že bysmy niewiedzieli
 zmaž j niedostátkow nášych / j niezmier-
 nie sie náđ náša nedža nepyšnili / gdy-
 bysmy tego zámileželi / y zdáli sie iáko by
 pochwálač. Wiemy niestetyš co sie z
 námi dzieie / y z žátošcia tego vžywa-
 my / ále nieučiekamy iáko Heretykowie /
 ani mýjamy nápoty martwego / iáko by-
 smy sie bali á bysmy cudzymi grzechámi
 niebyli pomázáni: ktora šalona bojá-
 šnia ták sie oni bojá / iž ich niewštyd chet
 pič sie / že dla tego včiekáia aby sie nie-
 zmažáli. Táková iest w nich milošć.
 Ale my / ym šáržiey iest Košciot vtra-
 piony / tym wierniey przy nim štoimy / y
 przybiegamy ná ráturek / pláčac / mo-
 dlac sie / nápominaiac / prošac: Bo ták
 milošć roškázue / aby ieden drugiego

O Piškár-
 čich roz-
 sadet Lu-
 terowi
 in reso-
 lut. sup-
 pposit.
 Solu. 8.

Rozsadek Chrześcijański

Brzemioną nosił. Nie iako czyni mi-
 łość Kacerstwa / ktora tylko szuka pożytku
 z drugiego / aby raczej była znoszoną /
 a przykrości żadney niemięzła od grzes-
 chow inych ludzi. O bluźnierce Boży /
 y zdrayce Chrystusowi. By tak był wzy-
 mit Chrystus iako wy czynicie / ktożby
 był kiedy zbawion ?

¶ Toć byto zdanie Luterowe o Piśár-
 cich / ktore zowie Heretykami / zowie
 bezecnym ludem / zowie bluźniercami
 Bożymi / y zdraycami Pána Chrystusa
 wymi. A przedsie náyduia sie y teraz
 w Polsce nierzadnice / ktore sie pod ty-
 mi drzewy gąteżystymi pościadaia.

¶ Ale słuchaymy tegoż Lutrá o teyże
 rzeczy mowiacego w inych Księgách :

Rozsa-
 dek Lu-
 terow o
 Rzym-
 skim Ko-
 ścielu.
 In decla-
 ratione
 quorund
 Articu-
 lorum.

¶ Jż Rzymiski Kościół od Boga iest nad-
 infty węższon / wątpić nietrzeba. Abo-
 wiem tam Piotr y Páwel / czterdzieści
 y sześć Rzymskich Papieżow / y tak wie-
 ścielu. le set tysięcy Męczenników krew swa
 wylali / piekto y Śmierć zwyciężyli: Jż
 każdy stad prawić sie tego domaćać mo-
 że / iaki osobliwy wzgląd ma Bog na
 ten Kościół. A iесли teraz niestetyś ta-
 kowa

przeciw Rozsad: Kac. 114.

Towa sprawa iest w Rzymie / nad ktora
raby lepszey trzeba : a wsakze ani thā/
ani żadna inſa przyczyńa iest tak wiel-
ka / ani być może / aby od onego Koſcio-
ła takie oddzielenie albo odstąpienie
miało być weźmione. A owšem ym tam
gorzey / tym wiecey na ratunek iemu
bieżec / y przy nim stać potrzeba. Bo
przez oddzielenie y wzgārde nic ſie lep-
ſzego nieſtanie : ani ma być opuſzczan
Bog dla Dyabła / ani ſie mamy wiáro-
wać oſtatkā dobrich dla gromady zlych :
y owšem dla żadnego grzechu albo zle-
go / ktorekolwiek wymyſlone albo mia-
nowane być może / niema być rozrywā-
na miłość / ani rozdzielana duchowna
iedność. Albowiem thā miłość wſyſtko
może / a iedności niemaſz nic nāzbyt cie-
ſkiego. Māta to iest miłość y iedność /
ktora ſie dopuſzcza dla cudzych grze-
chow rozdzielać.

¶ Nie rozney rzeczy od Lutra rozu- Caluin
miał Kālwin / gdy piſe: Stráſliwe ſa in Sym-
one opisańia ktoremi Eſaiáš / Hiero- bolo Ca.
miaſz / Joel / Abakuk / y inſy / Koſcio 8. ſect. 19.
ła Hierozolimſkie choroby optakiwāia.

Kosztadek Chrześcijański

W ludu pospolitym / w Urzędziech / w
wszystko sie tak było pokazyło / iż wola E-
zaiasz / że od wierzchu głowy aż do sto-
py nogi / niemaś tam nic zdrowego.

Religia była częścią wzgardzona / czę-
ścią zespácona / w obyczajach czynia
zmiankę o złodzieystwach / o drapies-
twach / o morderstwach / y o innych tá-
kowych złościach : A przed sie dla tego
niebudowali sobie Prorocy nowych Ko-
ściół / ani czynili nowych Wtarczow /
na którychby osobne Offiary miewali :
ale iaczymkolwiek byli ludzie / iedno iż
wszdy wważali v siebie że Pan Bog dat
im iakoby w pokład słowo swoje / y Ce-
remonie wstawił / ktorými tam był chwa-
lon / w posrzedku gromady niepobo-
żnych ludzi / czyste rece ku Panu Bogu
wyciągali. Żaiste by byli rozumieli żeby
sie mieli w czym od nich zmazać / stożro-
raćzey woleliby byli vmrzeć / a niżli sie
dać tam przyciągnąć. A tak żadna rzecz
ich niezadzierżywała / iż odstąpienia
nieczynili / tylko iedność / ktora wśela-
kim obyczajem zachować chcieli. A iesli
sie Prorocy tego dopuścić niechcieli /
aby

przeciw Rozsad: Kąc. 115.

aby dla bärzo wielu y wielkich złości
nie iednego albo drugiego człowieka /
ale iäkmiarz wsystkiego ludu mieli sie
od Kościota oddalić : wiele sobie przy-
właſzczamy iesli wnet śmiemy od spo-
teczności Kościota odstepić / gdy nie ws-
ysstkich obyczaje albo našemu rozsada-
kowi / albo też wezwaniu Chrześcijan-
skiemu dosyć czynią. Wuz Pána Chri-
stusow y Apostolow wiek iaki był : a ws-
ſtakże niemogła tego zabronić zapamię-
tata ona Phariszeusow przezbożność / y
rospuſzczony żywot / ktory na ten czas
pospolicie pánował / aby tychże Obrze-
dow Kościelnych z ludem nieużywali /
y do iednego sie Kościota z drugim ná-
iawne sprawy nabożeństwa niecho-
dzili. Skąd to : iedno iż widzieli iż to-
wārzystwem zlych namniej niebywaia
pomazani / ktorzy czystym sumnieniem
tychże Obrzedow społecznie używaia.
Jesli v kogo máto waza Prorocy y A-
postolowie / ten przynamniej na spra-
wie Pána Chrystusowey niech przestá-
nie. Poty Kálwinowe słowa.

I Bärzoć dobrze y pobożnie obádwa-
2 3 napi-

Rozsadek Chrześcijański

nápisáli: Ale źle y niepobożnie obádwa
 wczynili / gdy śami tak zdrowego nápo-
 minania swego nieślucháli / y od Ko-
 ściotá Powśzechne^o przez wielkie świe-
 tokradźstwo odstapili / y drugie aby toż
 wczynili przywiedli. Co iáko wielka kła-
 sse okregowi Chrześcijańskiemu przy-
 nosło / żadnymi słowy niemoże być do-
 státecznie wypowiedziano. Lecz nie iest
 nic prawdziwszego nád to co piśe Au-
 gustin / iż niemoże być żadna thák wielka
 przyczyna / aby sie dla niey oddzielenie
 albo odstąpienie od Kościotá Rzym-
 skiego godziło wczynić. Co też Augustin
 przeciw Parmenianowi piśac seroko
 wywodzi / ktorego niektóre słowa thu
 przypisze. Tak piśe Augustin : Gdyż
 wszeláki dobry obyczay / y postepok ká-
 raności Kościelney / nawiecey ma pá-
 niu co trzyć ku zgodzie ducha wzwiázce po-
 ma być iu : ktorey Apostoł znosić spólnie nie-
 dostátki káże przestrzegáć / ktora gdy
 przed sie niebędzie zachowana / kárność lekár-
 brano. stwa / nietylko być zbytńia ale też y sko-
 dliwa / á przeto iuż y nielekárstwo być sie
 okazuje. Oni Synowie źli / ktorzy nie
 zmienia

Augustin:
 Contra
 Parmeni-
 anū. Lib.
 3. Cap. 1.
 W kárá-
 niu co
 ma być
 od Krze-
 ścianow
 przed sie
 brano.

przeciw Rozsad: Kácer. 116.

z nienawiści złości cudzych / ale przed-
 sie wzięcie sporow swych mgte pospol-
 stwo / vplecione chetpa imienia swego
 go / albo wśystko za soba ciągnac albo
 pewnie rozervac ie chce / pycha nádes-
 ci / vporom śaleni / potwarzami zdrá-
 dliwi / rozruchami burzliwi / aby sie być
 prozneni swiátłosci prawdy nieokaza-
 li / cieniem sie surowey frogosci zaślá-
 niaia : A czego w Pismie swietym / za-
 chowywáiac iedności pokoju / ku kará-
 niu bráterskich występkow miernem le-
 kárstwem używac rozkazano / oni to ku
 bezecznemu odśeżepieniu / y ku przy-
 czynie oderwania obrácaia. A máto co
 potym / powiedziawşy iż oddzielenia
 sa niŹczemue y škodliwe / y bezecne / iż
 z pychy a przezbożności pochodza / a
 wiecey škodza mgłym dobrym / niŹli po-
 práwnia złych śmiáłych : przywodzi
 przyktad Cypriana S. ktory acŹkolwiek
 bázro zle obyeŹaie Towárzyşow swych
 Biskupow wypisat / iż gdy mieli być in-
 şym y ku náuce / y ku przyktadu / opu-
 ściwşy spráwe Bostá / spráwami sie
 świeckimi bawili / opuściwşy Stolicę /

Cypri.
 Sermon: 5.
 de lapsis.

Kosztadek Chrześcijański

Lud opuścivszy / po cudzych ziemiach
 sie wlozczac / z kuptestwa zysku po Jara-
 márkach szukali / á tym czasem gdy w
 Kościele brácia takneli / oni nawiecey
 ná srebro sie zdobywali / imiona zdra-
 dliwymy Práktykami tápáli / liffy pom-
 nażaiac / korzysći sobie przyczyniali. Tá-
 kowe sprawy ich niepobożne wypisaw-
 sy / iednak sie od nich nieoddzielat / ále
 ty ich grzechy optákywat / y sadowi ka-
 żni Boskiey zostawowat. A owsem w
 niektórych liście przywiodvshy ony slo-
 wa Páwła S : W wielkim domu nie-
 tylko sa naczyinia złote y srebrne / ále też
 y drzewiane / y gliniáne / á niektóre we-
 ciwe / niektóre nie wećciwe. Ny (powia-
 da) stáramy sie y tyle ile możemy prá-
 cuymy / ábyśmy byli naczyniem złotym /
 albo srebrnym : Ale gliniáne naczynia
 támac samemu tego Pánu dozwolono /
 ktoremu też iest dan pálczat żelázny.
 Niemoże być slugá wietshy niżli Pan
 iego : áni tego co samemu Synowi dat
 Ociec / żaden może sobie przywóláć /
 áby zá to miał izby iuż albo gumniško
 przeczysćić / y plewe mogt odwíac / albo
od pšenice

Lib. 3.

Cap. 3.

1. Tim. 1.

Zli mu-
 szą być w
 Kościele
 ierpie-
 ni.

przeciw Rozsad : Kácer. 117.

od pšenice wsystek kałol mogt oddzie-
lić. Pyšny to iest vpor/y bezecne przed-
sie wzięcie/ktorego sie šalona popedli-
wość imuye. A gdy sobie zawnždy nie-
ktorzy wiecey niżli káskawa sprawiedli-
wość požada przywtašęcia / z kóšciotá
gina : á gdy sie hárdzie podnoša sama
swoia nádetoscia zášlepieni / swiátlość
prawdy tráca.

¶ Tu powiáda Cyprian S. iż gina z
Kóšciotá y swiátlość prawdy tráca/
ktorzy sobie hárdym iákiemsi vporem
wiecey przywtašęcia / niżli požada
skromna sprawiedliwość : á co sámemu
Synowi dano iest od Oycá / wto sie w-
dawaia / ábj swym rozsádkiem kałol od
pšenice oddzielili. Przeto bázro dobra
iest w tey mierze ráda Augustyná S. á-
by miłosiernie karat cžłowiek co može/
á cžego niemože áby skromnie cierpiat/
á zmiłostíá rozdychat y ptałat / ážby P.
Bog álbo z wierzchu popráwił y karat/
álbo áž do Zniwá odložyt wykorzenie
nie kałolu / y plew przewianie. A wsá-
ž / áby bespieczni bedac zbáwienia swe-
go Chrzešćianie dobrzy / miedzy Despe-
rately / kto-

Ráda
August
syná S.
Lib. 3.
Cap. 1.
contra
Parmen.

Koźsadek Chrześciński.

raty/ktorych poprawić niemoga w ieda-
ności mieřkali/ niechay zte od siebie są-
mych odeyma/to ieř aby ſie w nich nie-
nalazło co ſie im w cudzych obyczaiach
niepodoaba.

I Swiatobliwa to ieř Swietego Oya
cá Auguřtyná ráda/abyřmy ſami od ſie-
bie zte odieli/ poniewař od Kořciotá
wřyřbhkiego ztego odiać niemořemy.
Przydzie czařu ſwego/ktory y kałol wy-
korzeni/y plewy przywieie. Ale niemiem
iało ieřteřmy ſkonniejřy ku wyiećiu zteř-
go z inych / niřli z nas ſamych: ponie-
wař ktory niemoga wyćierpieć ztego
w Kořciele/ſami go wiecey pełnia. Ła-
rařmus Kořherodamus/ktory ſie mieř-
dzy tymi chował/ktory Zwyngliuřowe
řlowo/iało řlowo Boře chwala/tá ie-
opisuje. Obácz to towarzystwo Ewán-
gełřkie/iało ma wiele Cudzołoznikow/
iało wiele piřanic/iało wiele kořterow/
iało wiele marnotrawcow / iało wiele
inřemi wyřteptámi zřanbionych. A
wnet máto co potym: Rzećieř iř nic
niebyto nigdy tháć řeřeřliwego w rze-
cách ludřkich / aby ſie niemiáto przy-
mieřani m

Herety-
kowie
ná cudza
mántyke
pátrza
řwey zá-
niedba-
wřy.
Eřařma
Kořero-
damá
řwiáde-
ctwo o
Ewán-
gełiřoch

przeciw Rozsad : Kácer. 118.

mieśaniem ztego nápsować. Obroć o-
czy ku dobrym. Może być że tho moje
nieśczęście : mnie sie ieście żadnego nie
tráfiło widzieć / ktoryby sie goršym nie
estat / niżli był przed tym. A zaśie máto
niżej powiáda: Ewángeliey swietey po
bożność / od málużkich początów po-
mátu wrosła w wietše y lepsze / y co na-
lepszy do mney sie przytaczýli. Tey náuki
niét inšy iedno náleżęcyšy człowiek sie
imuye. A ná drugim miešcu piše: Przez
te nowa Ewángelia / ludzie sie niepo-
lepszą ale sie ráčey goršymi sstawia
nie żeby mieli przestać grzešyć / ale aby
swobodniey bez wšelákley kaźni grze-
šyli / one przymuia.

¶ Te pochwałę Doktorom y Wc-
ziom nowey Wángeliey wáŃey / dáł
Erásmus. Azali táž Ochyms ktory
niedawno z Szwáycár przyšedł / nie-
przywodzi iednego w Dyalogách swych
mowiacego : iż przegladat (pewnie nie
gdzie indzie iedno v Heretykow) wšy-
stkie (iáko on mowi) Chrystusowe Zbo-
ry reformowane / dla tego aby w na-
swietšym y nadoškonálšym mieysce so-
brie obrát

Goršy
y swo-
wolniey
by ludzie
nowey
Ewán-
geliey ni-
žli w Pa-
pieštwie
Hypera-
spisic se-
cundo.

Heretyl
v Hery-
tykow
niená-
laž nie
dobrego

Kosztadek Chrześcianański.

bie obrał. Ale mu sie to przydało / co
golebieszce oney od Nioego wypuszcza-
ney / ktora nigdzie miesca nienalazwshy
gdzieby mogła była wsiesć / wrocila sie
do Korabia. Takze tez y on musi sie do
domu do Węgier wrocic / aby tam Zbor
niepokalony postanowit. Ktoremu od
powiada Ochin: Szukac Zboru od ws-
shelakiey zmaży wyczyszczonego / nic in-
szego nie iest / iedno nieba na ziemi su-
tac. Którymi slowy iasnie okazuje / ias-
ko tez sa Koscioty albo Zbory Herety-
kow pokalane.

Pod no- J Ale niestka niepotrzeba wiecey przy-
wa E- wodzic waszych Mistrzow swiadcetw /
wange- którymi oni wyznawaja / ze sie ludzie
lia stali stali daleko gorshy / y ku wshelakim zto-
sieludzie sciam smielszy / potym iako te nowa
gorshy y Wangelia wasze porzeto opowiadac /
smielszy ku wshst nizli kiedy przed tym byli. Bo y dtugo
tim grze by ie bylo wyczytac / y w obyczaiach / y w
chom. zywoicie waszych daleko iasniesy sie oka-
zuia / a nizliby mogly byc opisane. Me-
znie wotali waszy przeciw Celibatowi /
albo bez zenstwu naszych Kaptanow :
ktorego iz ich wiele mietak chowa iako-
by mieli

przeciw Rozsad : Kácer. 119.

by mieli chować / dla tey przyezyny nas
wiecey starali sie / iakoby ie w nawiet
sa mienawisc y wzgarde przywiedli.
Lecz mieday tego Boze / abyśmy mieli
bronit plugastwa czyie / y owsem wszy
stkich kazni godne ie byc rozumiemy /
aby wedle tego iako w prawie ducho
wnym iest napisano byli karani : **Alle**
was prose / powiedzcie mi iesli potym **Minia**
iako waszy Ministrowie poczeli sie z nie **strow**
wiaštami wiezac / iesli sa ich (iako oni **malżeń**
zowa) matzeństwa czystsze / nizli naszych **stwa iak**
Káptanow niektorych Celibaty / albo **to ie zo**
bezzeństwa : **A**zaż mniey w nich iest cu
dzotostw y nierządow : **N**ieć też dwie **czyste**
niewieście albo trzy żywe / ktore żonami **Niekt**
zowa / tak to v nich iest pospolita / iż **rzy Mi**
nietylko tego za zelżywość niemają / ale **nistro**
też za chwale niemal pokładają. **N**ie
dosyć na iednej Ministrze waszym / aby **wie ma**
niepowściągliwość swa mogli vleczyc. **ia po**
A sstało sie im na pobudke nierządu / **dwu y**
co oni samo tylko chcieli mieć za lekár
stwo. **po trzech**
Gdy to pisat / przyniesiona iest no
wina o śmierci Jana **AL**wina / y o
Succesorze

Minia
strow
malżeń
stwa iak
to ie zo
wa nie
czyste

Niekt
rzy Mi
nistro
wie ma
ia po
dwu y
po trzech
niewia
stach ży
wych rz
fomo za
żony

Rozsadek Chrześcijański.

B Alwi=
ná wóy
vmorzy=
ly.

Succesorze ná mieyscu iego postáno-
wionym świętym onym mezu Theodo-
rze Bezie : A coż wiec ? Jesli to praw-
dą co powiedała / ażaż nad tym Vla-
miastkiem niebo samo sie niezdumiecie ?
Ale godziło sie / aby taki był wasz Biskup
święty / niewinny / niepomazany / od-
dzielony od grzesznych / A nad ktorego
haniebnemi niecnotami / ktore wyższe
sa pomienione / y nieboby sie zdumiato.
A przedsie wy Papiestwa naszego zcier-
pieć niemożecie. Wroćcie sie przestepcy
k sercu / wroćcie sie do Papiestwa / to
jest do iednego świętego Powsechnes-
go y Apostolskiego Kościoła : od ktore-
go skoroscie sie oderwali / sami widzićie
iakoście w wiele y iako stárádych bzyd-
kości vpádli : bo ledwie mogá być zli-
czony. Wroćcie sie do Oblubienca swes-
go / Pana naszego Jezu Krystá / ktory
żadney rzeczy z wietrza checia iako tego
waszego wrocenia oczekywa. Nieinás-
czy iako on Ociec We WAGeliey /
Syná marnotrawce ku sobie sie nie w-
racaiacego / tak on was przychodzące z
obtápieniem przyjmie. A bédzie wietrze
wesele

Pan B.
gotow
przyjac
te ktorzy
sie ná-
wroca.
Lucę 15.

przeciw Rozsad: Kácer. 120.

wesele w niebie przed Angioły Bożymi
 nad iednym grzesznym poctuiacym/
 niżli nad dziewięciadzieśiat y dziewię-
 ćia sprawiedliwych. A nietrzeba sie bać
 aby wam niewymawiał kiedy przestych
 bzydkości y nierządow waszych. Jedno
 poctuycie a nawróćcie sie / nigdy ich
 wiecey niebedzie pamiętać: A owsem
 stanie sie to przez iego łaskę/ że sie mu
 zaśie stawićcie Panna czysta iakoście by-
 li gdyscie mu w omyciu Krztu posluš-
 bieni byli. Albowiem wielka iest rozność
 miedzy złączeniem Boskim a ludzkim.
 Cztowiek gdy żone weźmie/ z panny nie
 wiąste czyni/ to iest nie panna: Pan B.
 y nierzadnikom złączony/ one w panny
 odmienia. A toć iest/ iż gdy Pan rzekł v
 Hieremiasza: Straciłś wstyd iako nie-
 rzadnica / wnet przydał: A przeto acz-
 nic / ale od tego czasu zow me/ Ociec
 moy/ wódz panielstwa mego iestes ty.
 Także też Apostoł mowiac Korinthom
 po nierządzie y bawochwałstwie wie-
 rzacym: Poslubitem was (powiada)
 iednemu mężowi/ panna czysta/ stawić
 Panu Chrystusowi. A przeto y po dru-
 gie/ y po

Eze: 18.

Pan B.
 z nierza-
 dnic pan-
 ny czyni.

Hiere: 2.

2. Cor. 11

Rozsadek Chrześcianański.
gie/y po trzećie/ Prosimy was y napo-
minamy/nieżatwardzaycie serc waszych
ani vsu waszych / gdy wstysycie głos
Pánski/ktory was tak tágodnie wzywa
y mowi: Czemu vmieracie domu Isra-
elski? Niechce smierci vmieraiacego/
Nawroćcie sie á zyycie: Day Pánie Bo-
że / áby nam dzień on kiedy oswoytnął/
ktoregobysmy mogli z wami wespotek
godować / á z waszego sie nawrocenia
weselac mowić: Bracia nášy vmarli
byli á ożyli: Zgineli byli á są náleżieni.
Zadnaby nas rzecz weselsza ani wdzięcz-
niejszy w żywocie nášym niemogła po-
tkać.

Rzecz do
Paster-
zow.

I A iż iest nádzieia żeby sie to łatwiey
y rychley sstato/ gdyby Pasterze pilniey
niżli sie do tych czasow działo powinno-
ści swey dosyć czynili. Prosimy y was
Pasterze mili/ktorym Pan Krystus trzo-
de swa ku pásieniu zlecił/ przez gorzka-
meke y smierć Pána nášego Jezu Kri-
sta/ktorey pámiatke obchodzicie ile kroć
onoś Ciato/ ktore za nas iest wydane/y
oneż Krew ktora za nas iest ná Oltar-
zu Krzyża swietego wylana/nawdzie-
czniejszy

przeciw Rozsad: Kácer. 121.

czynieſza Pánu Bogu offiáre offiáruya
cie: Niedopuszczaycie ſie tego żebyſcie
kiedy mieli zapámietáć iż to ieſt zaptá-
ta oná ktora te Trzode ſwoie / ktora wie-
rze wáſzey zlecił / kupił álbo ráczey od-
kupił Pan náſz Jezus Chriſtus: A prze-
to ktorych on zbáwienie ták ſobie wiel-
ce ważył / iż ie śmiercią ſwa / y ktemu
bárzo gorzka á ſromotna śmiercią ch-
ciał nábyć / w bronienu y zachowywá-
niu ich zbáwienia / y owſem y w utrá-
conych pozyskawaniu / niechcieyćie ták
być niedbali / abyſcie niedáli wielom lu-
dzi przyczyny ku minimániu / iákoabyſcie
te ták wielką zaptátę wzgardzali / y zá-
nic iey ſobie niemieli. Z zátostí mo-
wie / ále milczéć ſie niemoże / iż ginie tá-
Trzoda / ktora ták drogo ſobie Pan náſz
Jezus Chriſtus kupił / nawietſza w
tym winá ieſt Páſterzow / ktorzy nietyl-
ko ſwey powinnoſci doſyć nie czynia /
ále też wiele ich ták żywie / iż tym ták
wielkim brzydliwoſćiam / ácz nie ſluſz-
na ále iednak wielką przyczynę dali.
Pomnićie prze Páná Boga ná coſćie
powołáni. By wam był lud poſluſny y

Páſterze
záſneli.

Heb: 13.

Rozsadek Chrześcijański

Temu
przełożo-
nym ma
być po-
słuszeń-
stwo od-
dawane

Ogrom-
ne sko-
wa.

3. Rē. 20.

Ezech. 33.

Hier. 13.

Elaie 13.

poddani / od Ducha świętego jest ro-
kazano. Ale iednak y przyczyna dla cze-
go ma być posłusny / jest przypisana: A
bowiem (powiada Pismo) oni wsta-
wicznie czują / iako ci ktorzy mają lic-
be dać z Duszy waszych. Niechay sie ie-
dno okaże w Pasterzách czuynosc / kto-
ra w opatrowaniu Trzody powinni-
nie zeydzie też od owiec na posłuszeń-
stwie ktore Pasterzom swym powinni.
Każdemu Pasterzowi o każdym iemu
poddanym rzeczono jest: strzeż meżę też
go / ktory iesli zginie / będzie Duszą two-
ją za Duszę iego. Opowiada Pan / ze
krwie złe^o człowieka / będzie szukał z rąk
Pasterstkich / iesliby sie iego zaniedbanim
dziato / iż sie mienawraca od drogi swo-
iej złey a niepobożney. Przydźcie przy-
dźcie on dzień Pański okrutny y pełny
gniewu / y okrutney kazi / Kiedy rzeka
Każdemu Pasterzowi: Gdzie jest tzo-
da twoja / zacny dobytek twoy / ktorj to-
bie jest w opiekę dany? Coż rzecześ gdy
cie PAŃ nawiędzi? Boś ty ie nauczył
przeciw tobie / y rozcwiczyles ie na gło-
we twoie. Aza cie niezeyma boleści iaz-
to nie-

to niewiaſte przy porodzeniu:

¶ Ależkolwiek ty ſłowa v Hieremiasza Proroka ſa rzezone Krolowi Joachymowi/ ale nie ieſt od rzeczy aby y Krol Paſterzem niebył rzezon. Bo y o Cyruſie czytamy v Eſaiasa / że mu rzezon: Paſterzem moim ieſteſ/ y wſytkę woła moje wypelniſ.

Krol też ieſt Paſterzem
Eſaie 44

¶ A tak niemoge tego zaniechac/ aby chcie milczkiem miał przeminać Sług muncie Auguſcie/ Krolu Miłoſciwy: ſowiem poddañość moia ktoramci ieſt

Rzecz fu
Krolowi.

obwiazan/ tego po mnie chce. Tobie też Pan Bog/ acz inſym obyczaiem zlecił praca paſienia trzody tey y dobytku zacnego. Ty po wielkiey części/ a zwłaſzaja do wielkich Koſciotow ktore Tu mamy zowa Paſterze podawaſ: bacz że iakie na ty mieſca ſadziliſ. Bo y od ciebie Pan Bog liczbe wyciągać będzie ieſli przez Paſterze takowa pilnoſć/ iako ma być w paſieniu Trzody niebędzie czyniona. Roznyć ieſt Urząd ich od twego/ gdyż onym piecza o Duſzach/ a tobie o Ciatach od Pana Boga ieſt zlecona: Tym należy ſaſunek ſłowa

Krol Pa
Bogu
liczbe
dać muſi
z podawania
Biſtwa
pow.
w czym
rozny
rząd Pa
ſterzow
Duchow
nych
od Roz
lewſkiea
go.

Kosztadek Chześciański.

Bożego y Sakramentow/ y Wzrad za
wierzowania y rozwiezowania sumnie-
nia ludzkiego / Kosztadek okoto nauki
wiary / żeby przezbożne ktorých jest iá-
wna przezbożność z gromády poboż-
nych wyrzucáli / y od spoleczności Ko-
ściółta oddaláli. Ktore rzeczy ná wzrad
twoy należa / bych ia też milczál / sám
Práwa Koronne ktoreś poprzysięgił /
dosyć iásnie cie węża. Hąńbá Królestwa
twego/ twoia jest hąńbá. Ná toś jest od
Pána Boga postanowion / ábys sie o
iego dobre/ część y sławę starał. Co
inaczej od ciebie wypelniono być nie-
może/ iedno gdy wsyyskim sercem (iáko
mowia) ná to sie wdaś/ ábys te wiare
y Religia ktoraś wziął od Przodków
twoich przez rece podána/ całá y niená-
ruszona zachował. Nie mniemay ábys

Nie do- Wzredowi swemu dosyć wężynił/ ieslibys
syć sám; sam w prawdziwey wierze trwał / ani
mu Bro- sie w niewiem iáka infa Ewángelia
lowi tr- nie dał przenosić. Ná Sigmuntá by
wac w to byto dosyć : ále po Krolu coś wiecey
wierze chce Pan Bog. Powiedział niektóry.
prawdzi- Quicquid delirát reges plectútur Achiui
wey;

W czym

przeciw Rozsad: Kácer. 123.

Wczymkolwiek zbladza Krolowie / to
wszystko w brew poddanym. Ale gdzie
sie tyje Wiary y Religiey / w czymkol-
wiek wystapia poddani / dostawac sie
im w brew / ale nie samym : Bo daleko
ciezzej bywaia Karani Krolowie / ktorzy
mogac zabiedz wezas tak wielkiemu
zlemu niezabiegai. Ogromne sa ony
slowa Pisma swietego / ktorymi Krole
napomina: Straszliwie (mowi) a ry-
chto sie wam wkaże / abowiem Sad na-
ciezsy bedzie / na te ktorzy sa przetozeni.
Matemu bedzie wezyniono mitosier-
dzie. Ale mocarze mocnie beda meki
cierpiec. Boć Pan Bog niebedzie dbat
na osobe czyie / ktory jest Panem wsyt-
kich / ani sie bedzie bat wielkości żadne-
go / bo on sam matego y wielkiego wezy-
nit / y iednak ma piecza o wszystkich:
A wždy iednak nad mocniejszy gwał-
townieysza meka wiśi. Przydzie przy-
dzie dzien on / dzien gniewu / dzien utra-
pienia y wciśku / dzien ciemności y za-
ślepienia / dzien mgły y zawichrzenia /
dzien traby y trwogi / kiedy też tobie rze-
ka Krolu: Gdzie jest Trzoda ktora to-
bie jest

Sap: 6.

Razn
sioga na
przełożo-
ne nieda-
bale.

Sopho-
nias.

Rozsadek Chrześcianański.

Iere: 13. **bie** iest dana / ktora tobie iest zwierzo-
na : **Gdzie** iest zacny dobytek twoy : **O**
zaprawde zacny dobytek / droga krowia
Pana Chrystusowa odkupiony. **Gdzie**
teraz iest Lithewska Ziemia : o ktorey
gdy sie bawochwalstwym bawila / na-
Wlady : **bożny** Krol on Władysław Jagiello
slaw **Jagiello** **Pradziad** twoy / takowa miał pieczę / a-
postol **y** **by** poslubiona iednemu meżowi **pana**
Kazno : **na** czysta sie stawila **panu** Chrystusowi
dzicia **Liwi** : **A** niemiął tego sobie za rzecz nie-
tewski. przystoyna / aby v prostego y podtego lu-
du byl miasto Doktorá y Apostolá / **gdy**
Polscy Kaptani ktorych ku nauce wzy-
wali / iezyka nieprawie umieli. **A** zaż te-
raz tak iako mało nie przed dwiema sty-
lat / czysta sie panna stawi **panu** Chri-
stusowi : **Oto** w iakie brzydkości w iá-
kie nierzady sie wdala : **A** niemal ku tes-
mu stanowi zasie sie zwrocila / w kto-
rym byla przed tym nizli **Pradziad** twoy
na wiare Chrześcianańska sie nawrocil.
Poniewaz sie naucejta nachwalebniety
ha **Troyca** **Swieta** bluźnić : y slyseć ze
wie **Li** : **sie** w niey niektorzy obzaznia. **A** wiec
tewskim y nam s **Proroziem** mowić niebedzie sie
godzitoz

przeciw Kozład: Kácer. 124

godzito : Zdumienie y dziwne rzeczy Jerem. 5.
 sstały sie na ziemi. Wiara Chrześcijańska przysła do Litwy s Polski / teraz co
 kolwiek jest przezbożności / cokolwiek
 bluźnierstwa przeciw Panu Chrystusowi y chwalebney Trycey Swietey / od
 Litwy do Polski iakoby odnoga przychodzi. Aż takowy tobie świeci Krolowie /
 Pradziad / y Dziad / y Strijowie twoi / aż takowy Swiety on Ociec
 twoy Sygmunt / Krolestwa Polskiego y wielkiego Ksiestwa Litewskie^o stan
 zostawili : Coż rzeczesz gdy cie Pan nasz Jer: 13.
 wiedzi : Bos ie ty sam na sie nauczył / y wycwiczyl na swa glowe. Aż cie nie
 zeyma boleści iako niewiaste przy porodzeniu : Wárzo sie boie o ty / ktorzy
 teraz niechca sluchac tego glosu : czuycie Pasterze : aby potym radzi nieradzi
 rychley nizli sie spodziewaia / strasliwego onego glosu pánskiego nieustysfeli.
 Lamentuycie a narzekaycie Pasterze y Hier. 25.
 wotaycie y posypcie sie popiolem / wy ktorzyście przedniemy w trzodzie / bo
 sie wypelnity dni wasze.
 ¶ Niechce tego co daley tam stoi przyda
 dawac.

Rozsadek Chrześciański

dawać: Ale pokornie Pana Boga pro-
 szę / w ktorego ręku są serca tych ktorzy
 rządzią / aby ie ktemu skłonił / iżby pom-
 niac na Urząd y na Persone / ktora na
 sobie miała / tak sie sprawowali / aby sie
 im tego złego posłuchu nie trzeba bać.
 Lecz ty SŁUGUNCIE Augustcie iesli
 wiecey tym czasem wżynić niemożesz /
 przynamniemy wyrzucić a wyswiecić z Kro-
 lestwa twego y z inszych Państw twych /
 Przyczynię Rozruchow w K R O-
 lestwie twoim / ktorzy sie Ministrami
 zową / a są w prawdzie Ministrami
 Szatańskimi / ktorzy rozrywa bracia /
 Ktorych sprawa widziś / że ty wiatry y
 nawatności powstały. Wiele to ku w-
 blaganiu gniewu Bożego pomoże. A
 nie tak będzie trudno barzo wielu od-
 wrocić od tych bzydłości y nierządow /
 gdy tych niebada mieć ktorzy są sprawa-
 ce ich skłaradości. A iesli by ktorzy radzi-
 li / abys z Krolestwa twego y Ziemi pa-
 nowaniu twemu poddanych wypędził /
 thylko te / ktorzy nachwalebniyszą
 T R O C E Święta Błuznia / nie-
 słuchay ich rady / boby sie nie škodliw-
 tego to

Minis-
 trowie
 Szatań-
 scy.

przeciw Rozsad : Kácer. 125.

fego tobie y Krolestwu twemu stać nie mogto. Gdyż także y dudy sa Herety-
kami iáko y ci / Badż to Konfessyey Au-
spurskiej / Badż to Tygurskiej albo Ge-
newskiej / albo Pitárdow / albo brátrzy-
kow Wáldenstich / albo ktorym kolwiek
inniem sa nazwáni. Jedne tylko ch-
cieć s nich wyrzucić / coby to inszego by-
to / ieduo wysytki ine potwierdzić. Co-
kolwiek okrom iedney wiáry iest / złamá-
nie wiáry iest: Jáko Pan Christus nie
iest rozdzielon / tak áni wiára / áni Ciá-
to Paná Christusowe Kościol moze być
rozdzielon. Jedná iest wiára / iedná iest
Religija / ktoraś wziat. ez rece tobie
podána od swietych P. Kow twoich: Atána-
Ktorzy iesliż byli bátwotwálce / iáko siusowe
miewstydlowie ci Kácerze klámaia / coż słowa
inszego mamy czynić / iedno tychże slow
tu tobie Miłosćinoy Krolu używać / Kto
rych niekiedy użyt Swiethy on Biskup
Athánásius. przeciw
wá przo-
dumianá / niechayci niebedzie przytro-
dów
iż čásu onego Historyey / ktora sie k rze-
Polstich
czy ninieyszey bázro rymuie / co nákre-
sa przy-
stosowa
a czy dot-
ne.

Rozsadek Chrześcijański.

czego dotknięty.

I Takoweż było niemal na on czas po-
łożenie rzeczy iakie teraz iest. Na co się
nie nąiednym mieyscu skarży Gregorius
us Nazyanzenus: wszyscy ięzykami/ ws-
yscy Apostołami. Wszyscy Prorokami/
wsyscy Pasterzami y Doktorami być
chcieli. A chociaż Concilium Niceńskie
dla niektórych członków Wiary/ o kto-
rych na ten czas był spor/ było dzierzane
na którym wszystko o czym była roznica
było tak roztrząsniono / tak wszystkich
rzeczy które miały być wierzane / praw-
da wyłożona/ iż nic niezostało o czymby
wątpienie być mogło. A wszakże nąydo-
wali się niektórzy nie spokojni / którzy
Nowe często nowe wiary/ albo (iako teraz zo-
Wiary y wa) Confessie kowali/ za których sprą-
Confessie wa sstało się że w Ariminie Concilium
iest zgromadzone. Dokąd gdy się nie-
mąto Biskupow zyechało / Ursatius y
Valens/ y którzy byli tegoż buntu/ Ce-
dute iakas podali / na ktorey tak byli
Wiare swoą spisali / aczkolwiek nam-
niej tego niechcieli dać znać/ a wszakże
się okazało/ że nic innego przed się nie-
brali/

przeciw Rozsad: Kácer. 126.

bráli/iedno áby to byto skáżono/co byto
w Niceiey postanowiono. Co gdy oba- In Epis
czyli Oycowie/rzekli do nich (iáko piše stola de
Athanasius) Myslny sie tu nie dla te Synodis
go zycháli/ábylny wiáry potrzebowa Arimi
li/bo mamy wiare zdrowa / ále ábylny ni et Ses
te ktorzy sie práwdzie sprzeciwiáia / á leucię cō
nowe rzeczy chca wnosic / zesromocili. gregatis.
Jesliście wy tedy iákoby teraz poczyná-
iac wierzyć to nápisáli / ieszcze miedzy
tymi policzoni byc niemożecie ktorzy w
Kościelie słuza/iáko ci ktorzy sie dopie-
ro początów Wiáry wzyć poczynacie.
Ale iesliście tym wymyslem ktorym y my
tu przyecháli / niechayze bedzie wssyst-
kich zgoda : ná Kácerskwa Klatwe wa-
ložmy/á co od Oycow iest postanowio-
no dzierzmy / áby záse nowe przyczyny
skádania Concilij nieurosty/gdyž raz o
ni ktorzy sie byli w Niceey zycháli/w
ssystkiemu zabieželi y niezámiecháli žada-
ney rzeczy dla powszechney wiáry.
¶ Co gdy powiedzieli/nie inszego ná o-
nym Concilium niebyto wczyniono/ied-
no áby swemi wotami Nicejski Synod
potwierdzili / y ono byc ná wssystko do-
a 2 státeczne

Rozsadek Chrześciáński.

Tablice albo drabinki Trinitas rżow. List z Arimienieckiego Conciliu do Cesarza. Credens tibus in credulitate, in credulis crudelitate inducunt. Athanasiusowe słowa.

stateczne wyznali: A te ktorzy byli podobni one Cedule / podobna tym Tablicam ktore Trinitarze rozsiewaia / herezykami osadzili. O czym też list do Cesarza dali / w ktorym sprawy swej postępek wypisali / y tak list zamkneli.

¶ A przeto pokornie prosimy ludzkości twoiej / abys łaskawe vcho dat / y wodzięzna twarz okazał posłom naszym / abyś też niedopuszczal na zesromocenie umartych żadney rzeczy wznowiać: ale nam dopuść trwać w postanowieniu y Dekretach starszych naszych / ktorzy iż wielkim rozumem mądrością / y Duchem świętym wszystko uczynili / nadyśmiemy. Zaiste rzeczy nowe ktore ci wnosić chcą / wierzącym niewierność / a niewiernym okrucieństwo przynoszą.

¶ Chwaląc tedy ty Wyce Athanasius / mówi: A kżby niepochwalił pobożney mądrości Biskupow w Arminie zgromadzonych? Ktorzy tak wielką pracę na drodze / tak wielkie niebezpieczeństwa na morzu podieli / aby ty w ktorych tkwiato Kacerstwo Ariusowe / do Kościoła przyciągneli / a Tradicje albo podanie

przeciw Rozsad: Kácer. 127.

podanie Oycom w cale zachowali / De Ktorzy
 krety ich swiete utwierdzaiac? Albo postano-
 wiem kazdy s nich za to mial / gdyby co wienia
 odmienil mimo Dekrety starzych / zeby Przode-
 dat przyczynę potomkom też ku stáze- fow fáz-
 niu tego coby od nich bylo wezyniono. ja / Po-
 Al któzby prosze nieganił zuchwalstwa tomkom
 y lekkomyślności Eudoxiusowej y A droge vs-
 chátiusowej / ktorzy częśc y slawę O- kázania á-
 com swoich gwoli Urriánčykom / aby v by toż o-
 nich wezy-
 nich wdzięczni byli / na miesne iátki
 wydawáia? A coż bedzie za wiára y stá-
 teczność w ich sprawách / iesli Dekrety
 Przodkow swoich wniwecz obroca? ál-
 bo iáko one na ktorých miesce nastapi-
 li Oycami swymi nazowa / ktorých wy-
 rok gania? A máto co potym mowi:
 Czegoż beda wezyć ludzie / ktorzy od nich
 spráwe y náuke wzieni? Czyli iz sie O-
 cowie ich omylili? Albo iáko sami za
 prawdziwe v Discypulow swych beda
 miani / ktore do tego przywodza / iz Pre-
 ceptorom niema być wiára dawana? A
 iesli oni źle rozumieia y Pismem swym
 swiat zwiedli / niechże vstanie ich pá-
 miatka y Pisma ich niech beda odrzu-
 cone.

Koźsadek Chrześciński

cone. Idźcieś tedy wy sami a Reliquie
 albo kości ich wyrzucicie z grobow/ aby
 wszyscy rozumieli / że y oni byli zwodziciele/ a wy Oycow swych meżoboyce. Za-
 iſte ſłogodaſławiony Apoſtot chwali Ko-
 rynczyki/ iż nań wſzedzie pamiętali/ a iż
 Tradycye ktore im byt dat zachowywa-
 li. Ci tedy gdyż takowe rzeczy o Przod-
 kach ſwych myśla/ niebedać ſie ſromać
 przeciwnych rzeczy ku ludowi mówić;
 Niechwaſemny was że pomniacie na Oy-
 ce waſze / ale y owoſem wiecey was prze-
 to zaleczamy/ że ich podania nie zachow-
 wywacie. Kżemuż na koniec przydzie-
 iedno aby ſami ſwoie ſte narozdzenie gda-
 nili/ y mówili że nie ſprawey wiary lu-
 dzi/ ale z Kacerzow poſli. Abowiem ſie
 godzi aby takowe ſłowa mówili do Ara-
 rianow / ktorym (takom pirwey przy-
 pomniał) Oycow ſwych częśc y ſwoie
 zbawienie wydawaia/ ani ſie boia one-
 go co w Przypowieſciach ieſt napisa-
 no: Żte Potomſtwo Oycy przeklina. Ale
 wy ſie nieżego takowego niedopusz-
 czaycie/ ani wſeteczności ich za praw-
 de mieycie. Bo y ſami na ſie powſta-
 waią/

Pro: 30.

przeciw Rozsad: Kácer. 128.

wáia / y od Oycow swych odstepuiac /
nie stóia przy iedney Sentencyey / ále
roznymi y rozmaitymi náwátnościami
bywáia roznošeni / y przeciwiáiac sie
Synodowi Nicenskiemu wiele Syno-
dow złożyli / z ktorych ná každym nowa
Wiare záwždy wydawáiac / w żadney s
nich trwáć niemoga / áni kiedy ináczey
wzýnia : ábowiem źle sukáiac mienay-
da mądrości ktora máia w mienawiści.

¶ To mnie sie zdáto dla thego seroko
przypisáć / iż w tych słowich obraz dźi-
sieyszych czásow iest bázro dobrze abcon-
terfetowá. Bo y teraz dosyć ich naydźie
ktorzy gdy ná Dekrećciach powszechnych
Concilij niechca przestáwáć / często wiá-
ry nowe kúia / nowe zýádzj często stroia /
które colloquia / to iest rozmowámi zo-
wa / ná które im sie częścíey zyeżdżáia /
tym wietřa bywa między nimi niezgo-
dá. ¶ Ale skąd odstąpiá / dotąd sie
niechay zásie rzecz nářa wroći.

¶ Jesliž prawdá iest / że byli bátwoch-
wálce Oycowie nářy / iáko ci słuźnia /
co tu Athanásius powiedział / tož y my
im powiemy : A ktorymiž ośýnia bez
dziećie

Zýáz-
dow y
Syno-
dow no-
wo wier-
nikow
pożytek.

Odmos-
wá przes-
ciw tym
ktorzy

Rozsadek Chrześcijański

Przodki swoje bál-
woch-
wálce
czynia.

dziećcie patrzyć na groby Oycow was-
sych / ktore sami bálwochwálcami zo-
wiecie? Józcie ráczey á ich ciátá z gro-
bow wykopaycie / áby ták wssyscy wyro-
zumieli / że y oni byli bálwochwálce / y
wy iestesćcie meżoboyce Oycow was-
sych.

¶ Alákaz to iest ciestka przezbożność /
iákto stráśliwe swietokradzstwo / ták o
swietych Oycách rozumieć / iákoby im
niebył opowiedzian Pan Chrystus / iák-
toby nie wzięli Duchá swietego / iákoby
nieprzyieli swietey Ewángeliey? A skąd
że wam / o zbiegli Synowie / skąd wam
przyszła Ewángelia? skąd imie Chrze-
ściański / skąd Krzest y inše Sakramen-
tá? Aláz od bálwochwálcow. Ale skąd-
by mogto być Plemie cudzołożnice od
własnego potomstwa rozeznané / gdy-
by takiego affektu przeciw Przodkom
swym nieokázowali: á iż sa prawdziwe
złe potomstwo / ktore sie rodzicami swy-
mi brzydzi / sami siebie niewydawali:

Eze: 16. iż im dobrze rzeczo no być może: Plemie
Cánaán / á nie Juda: Oćiec twoy A-
morreyczyk / á mátká twojá Cethea.

¶ Gdyż tedj nie iest wiązá jedno iedná /
cośkolwiek

cokolwiek jest okrom tey wiary / nie-
miej tego Krolu za wiare / ale za prze-
stepstwo wiary / y daleko wypadz z grá-
nic twoich. Z iákim niebezpieczeństwé
dwie Religiję w iednym Krolestwie by-
waia cierpiáne / możesz wsiac świeży
przykład s tych rzeczy / ktore sie tych
bliskich lat we Fráncyey działy. O czym
było też tego Roku nieiákie pisanie w
Krákovie Drukowane / ktorym odpo-
wiedz dawa Krolowi swemu / Syem
trzech Stanow Ksiestwa Burgun-
dyskiego ná Edikt pokoju niedawno w
Religijey vezynionego: Ktore áby wa-
sę Krolewskiej Milosći było czytano /
y pilnie wważano / radbym. Wiem że
przeciwna rzecz ktos inšy rádžil / ktory
przed czterzem lat iezykiem Fráncu-
skim pisał do Pánov Rádnych Krolá
Fráncuskiego nápomínánie: Ktore ied-
náž potym po Látinie jest vezynione:
Ktorem rzekomo chce náuczyć / iákoby
sie mogło zábiédz Sedycyam / ktoreby
dla Religiey wrość mogli. Ale iáko to
była zdrowa ráda iego / sam skutek po-
kazat. Imie Autorowe nie jest ná ksia-

Odpo-
wiedz
Stá-
now
Ksies-
wa Bur-
gundij-
skiego
ná Edikt
pokoju
ofolo re-
ligiey v-
czynione
Go.

Bez-
potr.

Rozsadek Chrześciński.

kłach napisane. Ale iż był Theodorus
 Bezá z iasných znákov może być wyro-
 zumiano / bo między inszymi rzeczami/
 ktoremi sie kusi perswadować co przed
 sie wziął / też y groźby po Krolewsku
 przydawa : A powiada iż blisko tego że
 w iego Jáccey (z ktorey aby był / ied-
 nák znáć niedawa) nayda sie niekto-
 rzy Scerwole/ ktorzy za to máia iż Bo-
 gu offiáre weźnia / gdy iednego y dru-
 giego śmiercia / z tych ktorzyby co prze-
 ciwnego rádzili towarzysom swym / ob-
 chod weźnia. Potym przywodzi przy-
 gode Minárda / ktory z áfektu / ktory
 miał goracy ku obronie powsechney
 wiary / gdy przeciwniektorym Sekty
 Kálwinowey srogie votum w Rádzie
 dał / skoro stámtad wyszedł / był od iedne-
 go zdrádlíwie zábit. Piše też iż Julia-
 nowi Cesárzowi / coś temu podobnego
 przygodzito sie byto. Jáko by z Panem
 Chrustusem Kálwiná / z Julianem Apo-
 státa Krolá swego chciał porównywać.
 Tak żeby sie też miáto przygodzić y Kro-
 lowi Fráncuskiemu Sygysbertowi : y
 niemal coś rownego Krolowi Máce-
 donskiemu

Minár-
 dus zá-
 bity od
 Herety-
 kow.

Julian⁹
 Cesarz.

Sigis-
 bertus
 Krol
 Fráncus-
 ki.

przeciw Rozsad: Kácer. 150.

dońskiemu Alexandrowi. A iżeby sie nie
zdat bez Pisma terzeż prowadzić/ aby
tym wiecey ludzi pobudził ku takim
zdrádlivym meżoboystwam/ á wespo-
iek Wziedowi strách wezynit/ aby sie nie-
śmiał iego Sentencyey przeciwić / ani
Heretykow gardłem kárac: przywodzi
też y Przykład Piotra Apostoła / iż sie
też on do Broniey rzucił/ chcąc sie zasta-
wić slugam wrzedowym / ktorzy byli
przyšli/ aby Mistrza iego poimali. Przy-
wodzi też Assasinow y Beduinow przy-
kład/ ktorzy/ gdy im była nadzieia wezy-
nioná/ że mieli tym obyczajem Káin do-
stać / slubem sie obowiazali iż mieli
nad wysytkimi Książety okrucieństwa
wżywać/ ktoreby sie Sekcie ich sprzeci-
wily. Potym też y Cole iákiegoś Mán-
tuánczyka Professora náuk w Medio-
lanie/ ktory wezył/ iż ci w tym y w przy-
stym żywocie beda nablogosławieni/ y
ktorychby rełomá Tyráństwo iákie by-
ło potłumione / ktora iádowita náuka
tak sie wpila w umysły niektorey slácha-
ty/ iż spięknarzyli sie/ Książę Mediolán-
skie/ Janá Galeatiusá w posrzed Ro-
ściotá/

Assasino
wie y Be
duinoz
wie.

Cole
Mantu
ańczyk.

Kosztadek Chrześciński.

Jan Gá
leátius
Bsiąże
Medio=
lański
w Ko=
scielezã
bit.

Tegoż
prágna
Sákrá=
menta=
rze czego
y Trini=
tarze.

ściotã/ przy wielkim zgromádzeniu lu-
dzi/ chocia miał okóło siebie slug dosyć
zámordowali. A wiec tj takowe miłości
wy Krolu/ takowych rzeczy wżace w
Krolestwie twoim cierpieć/ a Trinitas-
rze tylko będziesz chciał wypędzić y wy-
glądzić? A owsem iesli chcesz twe y Kro-
lestwa twego bés pieczęństwo opátrzyć/
iákoż masz chcieć / wszytki w iednákley
cenie będziesz miał / tak te ktorzy Dách
zrzucić/ iáko te ktorzy ściány rozwalić/
y ktorzy fundáment Papiestwa/ to iesť
Kościotã Powsechnego chca wywro-
cić. Niczego roznego Sákrámentarze
nieprágna od tego/ o co sie Trynitarze
tak pilnie stáráia/ iż sie też zda miedzy
nimi walkã wiecey być zmyślona á ni-
żli prawdziwa. Oboi chca fundáment
wywrocić. Ale iż iesze Sákrámenta-
rze niebaczã po temu czásu / áby ná ten
ostáteczny stopień przezbożności mogto
sie stepić/ chcieliby áby ty bluźnierstwa
przeciw Troycy świętey ráczey tylko od-
łożone á nie zgola wyglądzone byly.
¶ Ażeby kto mierzumiat iżbych sny tyl-
ko głowy swey powiádał/ przywiode tu
słowã

słowá Sakramentarzá iednego z Kázá-
nia/które miał Roku tego dzień nowe-
go Látá ná mieyscu zjazdú wielkie° ná
którym sie go zaprawdę mieć niegodzi-
to/które też dał wydrukować. A przy-
wiode tymi słowy ktorymi sam mówił
y wypisał. Mamy (mowi) dziś święto
Brácia mila obżezania Páńskiego/ gódzie
Bóg Kázat działkom młdóści ich aż do
osinego dnia cierpieć/ y dla tego ich nie
Kázat zaráz po vrodzeniu obrazować/
aby im tak bolu ku bolowi świeżemu
nieprzydawano. Mieliby też y ci Trinitar-
tarze koniecznie mieć ná báznošci/ aby
byli sfolgowáli temu młdemu dziećia-
tku/ tey oblubienicy Chrystusowej/ ktora
tak przedko zaśmiečili y niepotrzebnie
zaśkwielili.

¶ Což inšego ty słowá pokázuią iedno
že im nietego žal/ že nástáli Trinitarze/
ale že sie tak przedko wyrwali/ iż osinego
dnia nieczekali/ ažby Sekta ich wietšey
sily doštála/ ktora młdejša iešče być
widza? Abowiem to iest rzecz iáwna/
iž dáleko wietšá część Kroleštwá twe-
go iešče áni przed Lipskim/ áni przed

Kosztadek Chrześcijański

Niezo-
da Rá-
cersta
jest po-
Foy Ko-
scioła
Bożego.

Tygurskim / ani przed Genewskim biał-
wanem na kolana nieupadła / ani jest
v nich nad thego Baal żadney rzeczy
brzydliwszey. A owsem y to nietayna / iż
ta niezgodą ktora między niemi pow-
stała / sprawiła że sie ich wiele vpamię-
tato / y do Papiestwa / to jest do Koś-
ciola Powszechnego wrociło. W czym
wysły też tegoż Roku Książki iednego
ktory cieszy swoje / w ktorych kto chce /
bedzie mógł bābie lāmenty iego czytać.
Toć tedy Kālwiniſty boli / poniewaś
ich bluźnierstwam wielu vsy ieszcze pra-
wie nieprzywykły / że inſe nowe powsta-
ły / s ktorych to wrosto iż niemāto poczy-
na sie iuż brzydzić tymi swymi nierza-
dy / y o nawrocie ku Oblubieńcowi
swemu Panu Chryſtusowi / ktorego by-
li opuścili / myślić.

Gal. 5.

A przeto zda mi sie rāczey wszystkie
Sektę / ktore sie dziwnie między soba ro-
stargāły / cierpieć / aby sie iedzac y gry-
zac wespolek samo złe zgryzło / niżli tyl-
ko iedne wyrzucić / za czymby tym wie-
cey mocy drugim przybyło / y ktemuby
rozumiano iakoby iuż były przyiete / gdy
by ie

przeciw Rozsad: Kácer. 152.

Hilarius.

by ie cierpiano. Walka Heretykow iest
pokoy Kosciota / ktora im bedzie mie-
dzy niemi okrutnieysza / tym rychley sie
dali Bog do tad nawroca skad wysli/
do iednego swietego powszechnego y
Apostolskiego Kosciota. Ani tywalki
miedzy niemi wstana / azby sie to pier-
wey sstato.

¶ Wykladaiac ony Prorockie slowa/
Zepchni ie Panie nadol / a rozdziel iez-
yki ich / bom widzial zlosc y przeciwiem-
stwo w Niescie: Augustyn S. mowi: In Ps. 54
Ktorzy sie zle podniesli / pozyteczno im
aby byli wtopieni / albo zepchnieni: kto-
rzy sie zle spikneli / iest im pozyteczno /
abj ich iezyki byly rozdzielone. Na dobre
sie niech zezwola / a niech sie zgodza iezy-
ki ich. A wnet rozbiezaiac ono miejsce o
Wiezy Babel zbudowane / mowi:
Przez pysne rozdzielone sa iezyki / przez
pokorne Apostoty zgromadzone sa iez-
yki. Duch pychy rozproszyt iezyki / duch
swiety zgromadzil iezyki. Abowiem kie-
dy duch swiety przyshedl na Zwolenni-
ki / wszyscy narodom iezykami mo-
wili / od wszystkich byli rozumiani / iezy-
ki rospro-

Kosztadek Chrześcianański.

ki rozproszone były zgromadzone. A przeto iesli sie ieszcze burza / pożytecznie im aby mieli rozdzielone iezyki. Chca mieć ieden iezyk / niechay przyda do Kościoła / bo y w rozności iezykow ciąża / ieden iest iezyk w wierze serca.

J Barzo dobrze Augustyn S. powie dział: Chca mieć ieden iezyk / niechay przyda do Kościoła. Nigdy miedzy nieś mi walki nieustana po ki sie tam nieś wroca / skąd odstepili. A przeto niechay przyda / albo niechay sie raczej wroca do Kościoła / iesli chca mieć iezyk ieden Bo w nim niezgody / ale zgody y iedności Bog iest w nim: nie duch wichrowaty / ale Duch pokoju y miłości prześ bywa: przez ktora bywa zachowana iedność w związce pokoju.

Modli= J Aia lepać krzyżem vpadam / tobie
twą do część dawaiać o naswietśa Troycy y
nachwá nachwałebnieysza iedności / ktora tes
lebniey= raz ci przezbożni bluźnia. Ciebie Bogá
sey Troj Troiańskiego w Personách / iednego wś
ce świe= istności / ciebie przez ktorego iestesmy
tey. stworzeni prawdziwa wieczności / cieś
bie przez ktorego iestesmy odkupieni o
nawietśa

przeciw Rozsad : Kácer. 133.

nawietśa miłości / ciebie ktoryś iest
 pościem naszym / ktory oboie czyniś ieda
 no / ciebie pokornie prośe : rácz ten pára
 kan odiać / ktory pokoy y zgodę mieś
 dzy námi rozrywa / ktory cie nam odeyś
 muie / rácz odiać pyche ktora kto czyni /
 niebedśie mieśkać w posrzedku domu
 twego : ktora gdzie iest / tam musza być
 záwždy swary / iáko teraz sami oczymá
 naszymi widziemy : odeymi rozumienie
 wysokie / ktore cherubá z niebá zciagneś
 to do Pietła ná głebokość przepáści /
 ktory pierwśe rodzice náśe z Káiu wyś
 rugować / á rácz nam miłościwie dáć /
 ábysmy niebyli wyśoko myślni / áni ch
 ćieli ieden przeciw drugiemu się nádyś
 máć wiecey rozumieć niżli potrzeba
 rozumieć. Ale w pokorze spólnie ieden
 drugiego wyśszym być počytáć / ábys
 my ná to zesmy śa błoto y naczyńie gáin
 czańskie pomnieli / áni się dwornie o tych
 tájemnicách śádali / ktorych y Anyot
 wie sami niewiedza. Ale ábysmy przes
 stawáli ná miernym á trzeźwym rozuś
 mieniu / á w tych rzeczách ktore zmyś
 náś przewyśśaia / ábysmy ráczey naboś
 źnie nieś

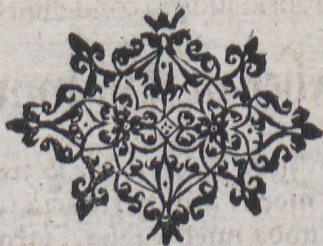
Rozsadek Chrześciński.

Żnie nieumiejetność swa wyznawali/
zmiewalając rozum nasz pod posłuszeń-
stwo ciała Pana Chrystusowego Ko-
ścioła / a niżlibysmy sobie wpożnie umie-
jetność mieli przywłaszczając / abyśmy tak
s pokornymi sie zgadzając / pokoy który
nam P. Chrystus idąc z te^o świata lego-
wał między sobą zachowali. Niedopus-
zczay abyśmy na te / które on z rozpro-
szenia śmiercia swa nadrośa zgroma-
dził / zaśie znou chytrościa Wężowa
rozprośone dłużej patrzyli. Aby niebył
wiecey między nami Juda y Izrael / aby
Roboam y Hieroboam / aby niebyto
Zierusalem y Samaria / ale niech bez-
dziem wszyscy wespettek Nieszczanie o-
nego Zierusalem / które sie buduje iako
Miasto / niech będzie ziemią iednych vst
y teyże mowy / niech będzie wielkości
wierzących serce iedno y dusza iedna /
niechay będzie iedna Owczarnia / nie-
chay będzie ieden Pasterz / aby tak iako
ty chocia troiaki w Personach przedsieś
iest ieden Bog / niemniej iednością zgo-
dy iako iednością Istności / tak y my
niech będziemy iedno s toba / niech bez-
dziemy

przeciw Rozsąd: Kácer. 134.

Dziemy iedno miedzy soba. Niechay
niebedziem wiecey przypowieścia po
gánom y ná podziwienie y pośmiech
inšym narodom. Niechay nie wzgar
dza reka oka/ ani oko reki/ niechay nie
powstawiaa nogi przeciw głowie / ani
głowa nogam niechay niemowi/ nie ie
stęście mi potrzebne. Niechay niechce
oko albo iezyk być wšyſtkiem ciátem/
niechay każdy człowiek ma ſwoie dzie
ło/ aby tak porządek zachowywáiac po
koy y zgoda była zádzierżaná/ abyſmy
byli iednym ciátem/ chocia z wielu człon
ków złożonym / iednym Duchem iáko
ſmy ſa wezwáni w iedney nádziei wez
wánia náſzego. Niechay bedzie miedzy
námi iedná wiára/ ktoráſmy od Swie
tych przodków náſzych/ przez rece nam
podána wzięli. O kthorey abyſmy nie
Dysputowác/ ale iáko oni czynili w niej
y dla niej z wielką ochotą / ileby kroc
była potrzeba/ rádzi chcieli vmrzeć: A
byſmy tak ieden iezyk máiac/ iedno mo
wić / iedno dżierżac / iedno rozumie
iac / wzywáli imię twoie y ſłużylić pod
iednym Járzmem : pod onym Járz
mem mi

Rozsadek Chrześciánští
mym miłości / o ktorym czytamy We
Ewangeliey: Jazmo moje słodkie iest
y iednostáynie iednymi vsty czcili ciebie
o náswietša Troyco / o iedności náś
chwalebnieysza / ciebie Boga Oycá /
ciebie Boga Syná / ciebie Boga Duchá
Świetego / ciebie Boga Troiákiego w
Personách / iednego w Istności / ktor-
emu niech będzie wystawianie /
część y chwata / przez nieśkoń-
czone wieki wieków
A M E N.

Czytelnikowi.

Wielka moc iest prawdy czytelniku mity / iż y przeciwnicy iey
rądzi nie rądzi / musza iey swiā
dectwo dawać. Obacz / proſze cie / co piz
ſa nieprzyiaciele prawdy / o kacerzách /
bedac ſami herſkami a prāwie wzbu
dzićielmi ſtarych kacerſtw / od koſciola
ſwietego powſechnego potepionych.
Jeſli ſie to nienayduie wdziſieyſzych
Sektarzách / ktorych ſie bārzo wiele w
polſce rozmnożyło / przypuſzczam to
na twoy rozſadek. A to Bog tak przes
puſzcza / wedle ſłowa Bożego : vt Here
ticus proprio iudicio condemnetur,

Titum 3.

Luther in Psālmum 5.

Wigdy Kacerze nie ſa zwycięzeni
moca : ani chytrōſcia / ale niez
goda miedzy ſobą. Jako ſie przy
traſiło miedzy Sychimitami : y miedzy
onymi ktorzy wieze Babilonſka budo
wali. A w nonym Zakonie miedzy Ary
any / Donatyſty / Pellagianami etc. Ale y
Żydowie

Iudicū 9.
Gen: 11.

Zydowie w ostatnim zburzeniu / przez
niezgode zgineli. Prawdziwie Hilary
us Maj zacny y święty piše : Ze niez
goda Kacerzka / iest pokoy Kościoła
Bożego.

Bullingerus contra Anabaptistas,
Tractatu 6.

Kacerzom przywoita rzecz / Ko
ściół targać / odtaczać / naślado
wce sobie iednać / trzodzie niez
przepuścić / rosterki śiać / złych a przez
wrotnych rzeczy wzięć / ludzkie za sobą
ciągnąć : rosterki / sekty / a buntury czynić /
a własny Kościół stawić.

Oecolampadius in 4. cap: Matt.

Wszyscy Kacerze obierają sie o
tę pismą / a fałszywie ie przy
wodzą / nie według myśli Du
cha S. ale według swych dum / które
przed sie wzięli / albo z zazdrości / albo
dla próżney chwały : iżby ślad swoy tego
się raz napić / potwierdzili.

Bucerus

EX LIBRIS

Nr

109101

Bucerus contra Latomum

BArzo iest rzecz niebespieczna / a
godna aby ia każdy sporny do-
brze v siebie wważył: takowa o-
pinia / ktora sie komu zabąży / innym po-
dąć / a iey bronić: Abowiem chocia sie
też bład ná oko pokáže / przedsie dla
wstydu opuścić go nie możemy. Iż sie
to wsyſtkim Kacerzom przygadza / ká-
żdy baczy. Abowiem bárzo to iest cieszko
ciátu / opiniey y błedu / zá ktory sie kto
zeymował / odwotać / y od pierwszego
ſwego zdania odſtepić: dla tego / iż ſie
obawamy / abyſmy ná ſlowie y ná nmi-
máníu náſzey nie wzíeli iákiego
vblíženia albo vſzczypku. A owſem
znoſnieyſza ſie rzecz nam zda / kie-
dy pánu Chryſtusowi kzywde
wczynimy / a niźliby náſze zdá-
nie iáki vſzczypek ciera-
pieć miało.

